

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

HERKES İÇİN FUTBOLDA MAVİ KART MODELİ UYGULAMASININ
PAYDAŞ GÖRÜŞLERİYLE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Seçkin YILDIZ

TRABZON
Ağustos, 2020

TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

HERKES İÇİN FUTBOLDA MAVİ KART MODELİ UYGULAMASININ
PAYDAŞ GÖRÜŞLERİYLE İNCELENMESİ

Seçkin YILDIZ

ORCID: 0000-0002-0717-3866

Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek Lisans Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Danışmanı

Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ

ORCID: 0000 - 0002 - 4569 - 4662

TRABZON

Ağustos, 2020

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde ‘İntihal içermediğini’ beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Seçkin YILDIZ

05 / 08 / 2020

ÖN SÖZ

Takdir edersiniz ki spor eski amacını yitirdi ve ticarileşmeye başladı. Bu ticarileşmeyle birlikte spor zevk için yapılan, haz duyulan, yenilgiye uğrayanın da kazanımlar elde ettiği bir olgu olmaktan çıkıp mutlak kazanmak için yapılan pastadan pay kapma yarışına dönüşmüş durumdadır. Özellikle medyatik spor dalı olan futbolda durumun içler acısı olduğunu hep birlikte görmekteyiz. Bu durum önce ulusal düzeyde sonra ise tüm dünyada spor bilimciler tarafından çözüme kavuşturulmalıdır. Çözüm ise küçük yaşlardan ahlaki değerleri içselleştirmiş bir nesil yaratmaktan geçmektedir. Her ne kadar Fair Play ve Olimpizm hareketleriyle ülkemizde ve dünyada spor ahlakı ve değerlerini yaymak için çaba gösterilse de ahlaklı sporda bozulma artarak devam etmektedir. Oysaki spor sağlıktır, sosyalleşmedir, yardım etmektir, eğlencedir, terbiyedir, eğitimidir, haz duyulan özgür hareketlerdir. Buradan hareketle sporun tüm paydaşlarını ilgilendiren, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliği uygulamasını paydaş görüşleriyle incelediğimiz bu araştırma, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak tamamlanmıştır. Tez hazırlama sürecimin başlangıcından itibaren danışmanlığımı üstlenerek konu seçimi ve araştırmanın yürütülmesi esnasında bilgi ve tecrübelerinden devamlı yararlandığım kıymetli hocam Prof. Dr. Fatih BEKTAŞ'a teşekkürlerimi iletirim. Yüksek lisans sürecinde beni iyi duygularla sürekli motive eden değerli hocam Prof. Dr. Turgay BİÇER'e sonsuz teşekkür ederim. Tez yazım sürecinde her başım sıkıştığında bana yol gösteren Öğr. Gör. Fatih Mehmet PARLAR'a teşekkür ederim. Yazdığım tez ve makalelerin redaksiyonunu yapan değerli meslektaşım Muammer AYDIN'a teşekkürlerimi iletirim. Yıllardır uyguladığı ve Fair Play ödülü aldığı projesine beni de dahil eden, etkinliği tez konusu olarak literatüre kazandırmayı teklif ettiğimde tereddüt etmeden onay veren değerli beden eğitimi öğretmeni ve Hif etkinliği genel koordinatörü Fikret KADIOĞLU'na sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bu projenin, uluslararası alanda ödül almasında büyük katkısı olan Marmara Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Sinan BOZKURT'a teşekkürlerimi iletirim. Manevi katkılarıyla beni destekleyen, varlıklarıyla beni hayata tutunduran aileme, vakitlerinden çalarak ders çalıştığım ve bana bu konuda anlayış gösteren oğlum KIVANÇ ve kızım MISRA' ya sonsuz şükranlarımı sunarım.

Ağustos, 2020

Seçkin YILDIZ

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
ÖZET	ix
ABSTRACT	x
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	xiiv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xv
1. GİRİŞ.....	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	4
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi.....	5
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1. 4. Araştırmanın Varsayımları	6
1. 5. Tanımlar	6
2. LİTERATÜR TARAMASI	8
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	8
2. 1. 1. Etkinlikle İlgili Süreçler	8
2. 1. 1. 1. Etkinliğin Doğuşu.....	8
2. 1. 1. 2. Etkinliğin Amacı.....	9
2. 1. 1. 3. Etkinliğin Bütçesi	10
2. 1. 1. 4. Ön Hazırlık Aşaması.....	10
2. 1. 1. 5. Etkinliğin Uygulanışı	11
2. 1. 1. 6. Uygulama Sürecinde Yaşanan Zorluklar.....	13
2. 1. 1. 7. Etkinliğin Değerlendirilmesi.....	13
2. 1. 1. 8. Etkinliğin Kazanımları	14
2. 1. 2. Fiziksel Aktivite, Spor ve Eğitim	14

2. 1. 3. Fair Play Kavramı	16
2. 1. 3. 1. Fair Play Nedir?.....	16
2. 1. 3. 2. Fair Play Tarihi	16
2. 1. 3. 3. Fair Play Örgütlenmesi	17
2. 1. 3. 4. Dünya’da Fair Play	17
2. 1. 3. 5. Türkiye’de Fair Play.....	17
2. 1. 3. 6. Fair Play Eğitimi	17
2. 1. 3. 7. Sporda Fair Play Örnekleri ve Ödülleri.....	18
2. 1. 4. Olimpizm Kavramı.....	20
2. 1. 4. 1. Olimpizm Nedir?.....	20
2. 1. 4. 2. Olimpizm Doğuşu ve Gelişimi	20
2. 1. 4. 3. Olimpizm Örgütlenmesi	20
2. 1. 4. 3. 1. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)	20
2. 1. 4. 3. 2. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK).....	21
2. 1. 4. 4. Olimpik Eğitim	21
2. 1. 5. Sporda Şiddet ve Saldırganlık Kavramları.....	22
2. 1. 5. 1. Şiddet ve Saldırganlık.....	22
2. 1. 5. 2. Şiddet ve Saldırganlık Kuramları	23
2. 1. 5. 2. 1. Biyolojik Kuram	23
2. 1. 5. 2. 2. Psikanalitik Kuram	23
2. 1. 5. 2. 3. Etiyolojik Kuram	23
2. 1. 5. 2. 4. Engellenme-Saldırganlık Kuramı.....	24
2. 1. 5. 2. 5. Bilişsel Kuram	24
2. 1. 5. 2. 6. Sosyal Öğrenme Kuramı	24
2. 1. 6. Türkiye’den ve Dünyadan Sporda Şiddet ve Saldırganlık Örnekleri	25
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu	26
2. 2. 1. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar	26
2. 2. 2. Dünya’da Yapılan Çalışmalar	31

3. YÖNTEM	34
3. 1. Araştırma Modeli	34
3. 2. Araştırma Grubu	34
3. 2. 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri	34
3. 3. Verilerin Toplanması	36
3. 3. 1. Veri Toplama Araçları	36
3. 3. 1. 1. Kişisel Bilgi Formu	36
3. 3. 1. 2. Görüşme Formu	36
3. 3. 2. Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenilirliği	37
3. 3. 3. Veri Toplama Süreci	37
3. 3. 3. 1. Fotoğraf ve Ses Kayıtları	37
3. 3. 4. Araştırma Etiği	38
3. 3. 4. 1. Araştırmacının Rolü	38
3. 4. Verilerin Analizi	38
4. BULGULAR	40
4. 1. Uygulayıcı Görüşlerine İlişkin Bulgular	40
4. 1. 1. Günümüz Çocuklarının Ortak Problemlerine İlişkin Bulgular	41
4. 1. 2. HİF Etkinliğinin Çocuklara Katkılarına İlişkin Bulgular	42
4. 1. 2. HİF Etkinliğindeki Değiştirilmiş Kararlara Çocukların Tepkilerine İlişkin Bulgular	48
4. 1. 3. HİF Etkinliğine Katılan Çocukların Mutluluklarına İlişkin Bulgular	49
4. 1. 4. HİF Etkinliğinde Görev Alan Uygulayıcıların Motivasyonlarına İlişkin Bulgular	50
4. 1. 5. HİF Etkinliğinin Uygulayıcılar Yönünden Amacına İlişkin Bulgular	51
4. 1. 6. HİF Etkinliğinde Yeni Kurallara Uyum Sürecinde Çocukların Geçtikleri Süreçlere İlişkin Bulgular	52
4. 1. 7. Çocukların Günümüz Futbolundan Öğrendiklerine İlişkin Bulgular	53
4. 1. 8. HİF Etkinliğinin Topluma Katkılarına İlişkin Bulgular	54
4. 1. 9. HİF Etkinliğinin Uygulayıcılara Katkılarına İlişkin Bulgular	56
4. 2. Veli Görüşlerine İlişkin Bulgular	57

4. 2. 2. HİF Etkinliğine Katılımda Velilerin Motivasyonlarına İlişkin Bulgular ..	59
4. 2. 3. HİF Etkinliğinin Çocuklara Katkılarına İlişkin Bulgular	60
4. 2. 4. Futbolun Günümüzdeki Durumuna İlişkin Bulgular	64
4. 2. 5. HİF Etkinliğinin Amacına İlişkin Bulgular	65
4. 2. 6. HİF Etkinliğinin Topluma Katkılarına İlişkin Bulgular	67
4. 2. 7. HİF Etkinliğinden Sonra Velilerin ve Çocukların Futbola Bakış Açılarındaki Değişimlere İlişkin Bulgular	68
4. 2. 8. Etkinlikle İlgili Yetkililerden Taleplere İlişkin Bulgular	69
5. TARTIŞMA	70
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	80
5. 1. Sonuçlar	80
5. 2. Öneriler	82
5. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler	82
5. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler	82
7. KAYNAKLAR	84
8. EKLER	90
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	95

ÖZET

Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Modeli Uygulamasının Paydaş Görüşleriyle İncelenmesi

Bu çalışma, çocuklarda Fair Play değerlerini geliştirmeyi amaçlayan Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğini uygulayıcı ve veli görüşleriyle inceleyerek bu etkinliğin katılımcılara olası etkilerinin belirlenmesi ve etkinliği uygulamak isteyenlere örnek bir proje olarak sunulması amacıyla yapılmıştır.

Araştırma, spor olgusu temelinde açığa çıkarılması gereken birden fazla durumun incelenmesi gerektirdiğinden, mevcut durumların birbiriyle olan ilişkilerini ortaya çıkarmak için nitel araştırma yöntemlerinden çok katmanlı tek durum deseni işe koşulmuştur. Çalışmada, Fair Play değerlerinin ülkemiz geneline yaygınlaştırılması için yapılan etkinlik çalışılmış ve mevcut spor kültürünü geliştirmek için okullardaki öğrencilerden işe başlanmıştır. Araştırma yapısı gereği veriler, etkinliğe katılan öğrenci velileri (n=10) ve etkinliğin uygulayıcılarından (n=10) toplanmıştır. Çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından yarı yapılandırılmış açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formları kullanılmıştır. Ölçme araçları katılımcılara yüz yüze bireysel görüşme yöntemi ile uygulanmış ve elde edilen veriler içerik analizi tekniği ile deşifre edilmiştir.

Araştırma sonucunda, etkinliğin çocuklarda spor kültürü oluşmasına katkıda bulunduğu, ekrana bağlı hareketsizliği önleme konusunda yardımcı olduğu, çocukları ve velileri sosyalleştirdiği, futbola karşı bakış açılarını olumlu yönde etkilediği, öz güven artışı sağladığı, eğlendirerek öğrettiği, şiddeti önleme konusunda çocuklara katkı sağladığı, kişilik ve karakter gelişimlerine yardımcı olduğu, sportmenlik davranışı kazandırdığı, toplumsallaşma yolunda olumlu katkıları olduğu, değer odaklı eğitimin gençleri daha mutlu ve başarılı kılacağı söylenebilir. Etkinliğin uygulayıcılarda davranış geliştirme, korunması gereken gruplara davranış, paydaşlarla iletişim ve bilgileri güncelleme konularında katkılar sağladığı tespit edilmiştir. Etkinliğin öğrenci velilerinde sosyalleşme, futbola karşı oluşan ön yargıları yıkma, eğlenme ve diğer velilerle tanışıp kaynaşma konularında katkılar sağladığı anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Herkes İçin Futbol, Mavi Kart, Fair Play, Değerler Eğitimi.

ABSTRACT

Investigation of the Application of Blue Card Model in Football for Everyone with Stakeholder Views

This study was carried out to determine the possible effects of this activity on the participants and present it as an exemplary project to those who want to implement the activity by examining the Blue Card Activity in Football for All [HIF], which aims to improve Fair Play values in children, with the opinions of practitioners and parents.

Since the research requires the examination of more than one situation that needs to be revealed on the basis of sports phenomenon, a multi-layered single-case pattern, one of the qualitative research methods, has been employed in order to reveal the relations of current situations with each other. In the study, the activity for the dissemination of Fair Play values throughout our country was studied and it was started out with students in schools to improve the current sports culture. Due to the research structure, the data were collected from the parents of the students (n=10) and the practitioners of the activity (n=10). Interview forms consisting of semi-structured open-ended questions were used by the researcher as the data collection tool in the study. The measurement tools were applied to the participants face-to-face with the method of individual interviews and the data obtained were deciphered using the content analysis technique.

As a result of the research, it can be said that the activity contributed to the formation of a sports culture in children, helped to prevent screen-related inactivity, socialized children and parents, positively affected their perspective towards football, increased self-confidence, taught entertainingly, contributed to children about the prevention of violence, helped personality and character development, gained sportsmanship behavior and had positive contributions to socialization. It has been determined that the activity has contributed to practitioners about developing behavior, behavior towards groups that need protection, communication with stakeholders and updating information. It was understood that the activity contributed to students' parents in socializing, breaking down prejudices against football, having fun and meeting and socializing with other parents.

Keywords: Football For All, Blue Card, Fair Play, Values Education.

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Dünya Fair Play Ödülü Kazanan Türkler	19
2.	Katılımcıların Demografik Özelliklerini Gösteren Tablo.....	35
3.	Günümüz Çocuklarının Ortak Problemlerine Dair Görüşleri Gösteren Tablo	41
4.	HİF Etkinliğinin Çocuklara Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	42
5.	HİF Etkinliğinin Performansına Dair Görüşleri Gösteren Tablo	47
6.	HİF Etkinliğindeki Değiştirilmiş Kararlara Çocukların Tepkilerine Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	48
7.	HİF Etkinliğine Katılan Çocukların Mutluluklarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo	49
8.	HİF Etkinliğinde Görev Alan Uygulayıcıların Motivasyonlarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	50
9.	HİF Etkinliğinin Uygulayıcılar Yönünden Amacına Dair Görüşleri Gösteren Tablo	51
10.	HİF Etkinliğinde Yeni Kurallara Uyum Sürecinde Çocukların Geçtikleri Süreçlere Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	52
11.	Çocukların Günümüz Futbolundan Öğrendiklerine Dair Görüşleri Gösteren Tablo	53
12.	HİF Etkinliğinin Topluma Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	54
13.	HİF Etkinliğinin Uygulayıcılara Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo	56
14.	HİF Etkinliğinin Çocuklarda Meydana Getirdiği Değişimlere Dair Görüşleri Gösteren Tablo	58
15.	HİF Etkinliğine Katılımda Velilerin Motivasyonlarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo	59
16.	HİF Etkinliğinin Çocuklara Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	60
17.	Futbolun Günümüzdeki Durumuna Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	64

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
18.	HİF Etkinliğinin Amacına Dair Görüşleri Gösteren Tablo	65
19.	HİF Etkinliğinin Topluma Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	67
20.	HİF Etkinliği Sonrası Velilerin ve Çocukların Futbola Bakış Açılarındaki Değişimlere Dair Görüşleri Gösteren Tablo.....	68
21.	HİF Etkinliği ile İlgili Velilerin Yetkililerden Taleplerine Dair Görüşleri Gösteren Tablo	69

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Uygulayıcı Bulgularını Tema Ve Ana Tema Şeklinde Gösteren Grafik .	39
2.	Veli Bulgularını Tema Ve Ana Tema Şeklinde Gösteren Grafik	56

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

<u>Fotoğraf No</u>	<u>Fotoğraf Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Herkes İçin Futbolda Mavi Kart etkinliğinden bir görüntü	12

KISALTMALAR LİSTESİ

HİF	: Herkes İçin Futbol
TMOK	: Türk Milli Olimpiyat Komitesi
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
IOC	: Uluslararası Olimpiyat Komitesi
TDK	: Türk Dil Kurumu
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
SHGM	: Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü
AA	: Anadolu Ajansı
OLİ	: Olimpik Eğitim Projesi
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
CIFP	: Uluslararası Fair Play Konseyi
EFPM	: Avrupa Fair Play Birliği

1. GİRİŞ

İletişimin ve teknolojinin hızla geliştiği günümüzde aynı hızla oluşan ve çağımızın büyük sorunlarından olan iletişimsizliğin insanlar arasında hızla yayılmaya başladığı, insanların artık eskisi gibi birbirleriyle diyalog kurmadığı görülmektedir. Akıllı cihazlar ve sosyal medya insanların birbirleriyle sanal bir sosyallik yaşamasını adeta zorunlu kılmaktadır. Sanal sosyallik yaşamaya başlayan insanların gerçek hayatta yüz yüze iletişim kurmaktan çekinir hale geldiği gözlenmektedir. İletişimsizliğin özellikle gençler arasında hızla yaygınlaştığı ve birbirlerine derdini anlatmakta zorlanan gençlerin çabuk sinirlendiği, saldırganlaştığı, şiddet göstermelerin artmaya başladığı görülmektedir. Kimi araştırmalar, şiddetin ve saldırganlığın aileden ve çevreden öğrenildiğini, kimi araştırmalar ise şiddet ve saldırganlığın doğuştan gelen dürtüler olduğunu söylemektedir. Alanyazına bakıldığında aslında iki yaklaşımında doğru olabileceği varsayılarak şiddeti bu iki anlayışa çözüm üreterek durdurmak gerektiği aşikârdır. Bu nedenle şiddetin çocuk yaşlardan itibaren öğretilmemesi, başlar başlamaz müdahale edilerek öğreniminin durdurulması, içten gelen şiddetin de çocuk yaşlarda nasıl bastırılması gerektiğinin çocuklara öğretilmesi önem arz etmektedir.

Çarpık kentleşme, boş arazilerin apartmana dönüştürülmesi çocukların oyun alanlarını azaltmakta, dışarıda oyun oynayarak enerjisini atamayan ve canı sıkılan çocuklar tablet ve telefonlara bağımlı olmaya sürüklenmektedir. Ailelerin de son dönemlerdeki çocuk istismarı haberlerinden etkilenmesiyle çocukların dışarıda korumasız oldukları yönünde tutum geliştirmeleri, çocukların tablet ve telefonlarla fazla vakit geçirmelerini adeta desteklemektedir. Çocuklar ellerindeki tablet ve telefonlarla, sosyal medya hesapları ve televizyondaki şiddet içerikli diziler arasında sıkışmış, şiddet adeta günlük yaşamın bir parçası haline gelmiştir. Çocuklar ve gençler sosyal medya hesaplarında değişik imajlar yaratmak uğruna, kendilerine, bir başkasına, diğer canlılara veya çevredeki cansız varlıklara şiddet gösterip kaydetmeye başladığı, dizilerde şiddet gösteren başrol oyuncularını model aldığı ve bu durumun gençler arasında hızla popüler hale gelmeye başladığı görülmektedir. Şiddet, gösterende de maruz kalanda da fizyolojik ve psikolojik olarak kalıcı izler bırakabilmektedir (Acet, 2001). Tüm bunlar hayatın her yönüne yansımaktadır ve spor da bu yansımalarından sıkça etkilenmektedir.

Spor; bireysel veya takım halinde yapılan, kazanma amacı bulunan, insanların fiziksel ve bilişsel kapasitelerine olumlu yönde etki eden, ayrıca sosyal ve toplumsal uyuma olumlu katkı sağlayan, isteyenini seyirci olarak izleyebildiği, insanları bir araya toplayabilen bir olgudur (Biçer, 1994). Spora katılımı etkileyen en önemli faktör ailedir

(Pehlivan, 2009). Ülkemizde ailelerin spora karşı genel tutumları sporun okul eğitime engel teşkil ettiği yönündedir (Güven ve Öncü, 2006). Bazı araştırmalarda sporun akademik başarıyı olumsuz yönde etkilemediği aksine bilişsel kapasiteyi arttırdığı yönünde sonuçlar bulunsa da bu ailelerce pek bilinmemekte ve bilinçlendirme çalışmaları devam etmektedir. Son dönemdeki araştırma sonuçları ise bilinçlendirme çalışmalarının yeterli düzeyde olmasa da işe yaradığını, ailelerin spora karşı tutumlarında olumlu yönde değişiklikler olduğunu bize göstermektedir.

Spor sayesinde insanlar ortak amaç için bir araya gelebilmekte, tuttuğu takım veya sevdiği sporcu kazanamadığında üzüldükleri görülmektedir. Günümüzde ise spor deyince akla ilk gelen dalın futbol olduğu bilinmektedir. Futbol, popüler spor dalı olması ve televizyonda sıkça yer bulması nedeniyle insanlar tarafından ilgiyle izlenmektedir. Futbolun ticarileşmesiyle büyük paraların ön planda olması ve bu pastadan büyük pay almak isteyenlerin mutlak kazanma isteği, seyircilerin kazanma hırsını tetikleyici tezahüratları, spor gazetecileri ve futbol yorumcularının acımasız yazıları ve yorumları, futbolda şiddeti körüklediği görülmektedir. Futbolda, kazanmak için yapılan hile ve şiddet hem profesyonel liglerde hem amatör liglerde normal karşılanmaktadır (Sezen, 2003).

Aslında her spor dalı kendi içerisinde biraz şiddet barındırır fakat bu şiddet kurallarla sınırlandırıldığında rakibe zarar vermemektedir. Spordaki kurallara bağlı olan şiddet can yakmayı amaçlamamakta, rakibe belli noktalarda temas ederek birbirine üstünlük kurma mücadelesi olarak değerlendirilmelidir. Spor sosyal bir olgudur ve dolayısıyla sosyal yaşantıda öğrenilen davranışlar spora, sporda öğrenilen davranışlarda sosyal yaşantıya yansımaktadır (Yetim, 2000). Spor ve şiddet kültür ile yakından ilgilidir. Sporda şiddet engellenmek isteniyorsa şiddetin öğretilmediği bir nesil yaratmak, yaratılan bu neslin de kendinden sonra gelenlere şiddeti öğretmediği bir kültür oluşturmak, şiddeti toplumun zihninden kazımak en etkili yöntemlerden biridir. Kültürü değiştirmek için ise çocuklardan işe başlamak, yeni karakterler geliştirmek gerekmektedir (Demirhan, 2003). Sporda ideal karakteri Olimpizm felsefesi tarif etmiştir (Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi [TMOK], 2018). Olimpizm, tıpkı Fair Play kavramı gibi spor yoluyla insanları bütünleştirmek için ortaya çıkmış, beden ve zihnin koordineli çalışmasını içeren, tüm ayrımları ortadan kaldırarak insanlığı ortak değerler çatısı altında toplamayı amaçlayan bir harekettir. Olimpizm, spor yoluyla insanlığa eşit şartlar sunmak, güzel ahlakı, ortak insani değerleri olimpiyat oyunları yordamıyla insanlara yaymak ve insanlarda bu yönde kültür oluşturmaktır (Güzel ve Özbey, 2009).

Spor, kültür oluşumundaki en etkili araçlardan biridir. Çünkü spor aynı zamanda insanı kişilik ve karakter olarak geliştiren, hayatı öğreten, kıyas yapmayı öğreten, nereden, nasıl durması gerektiğini kurallara bağlayan bir olgudur (Çelik ve Şahin, 2013).

Sporda pekiştirilen doğru ve yanlış davranışlar kültür olarak insana yansımakta ve bu kültür nesilden nesle aktarılarak ilerlemektedir.

Çocuk yaşta spor yapmak sağlıklı yaşam ve yaşam kalitesinin devamlılığı açısından çok önemlidir. Spor, hareketsizliğe bağlı şişmanlık, diyabet, kalp damar hastalıklarının oluşumunu önlemekte en iyi yöntemler arasındadır (Hekim, 2015). Sporun fiziksel fayda ile birlikte sosyal faydalar da sağladığı bilinmektedir. Spor yapan çocuklar arkadaşlarınca kabul görmekte, davranışlarının sınırlarını belirlemekte, sosyalleşmekte, baskı altında doğru kararlar verebilmekte, arkadaşlarıyla iletişim kurmakta, toplum kurallarına uyum sağlamayı öğrenmektedir (Yetim, 2000). Düzenli spor alışkanlığı edinen çocuklar bu kültürle büyüdüklerinde sağlıklı, az hastalanan, sosyal bireyler olarak yaşantılarına devam etmektedir. Bu durum toplumda düşük sağlık harcamalarını, ekonomik kalkınmayı ve toplumsal refahın artmasını beraberinde getirecektir. Yani spor, insanı fiziksel, sosyal ve toplumsal yönden geliştirirken tüm bunları eğlendirerek öğreten, öğrenme sürecini haz kaynağına çeviren olgudur. Eğlenilerek öğrenilen davranışların geç unutulduğu bilinmektedir. Korku ve ceza ile öğrenilen davranışların ise otoriteden uzaklaştıkça tekrar ortaya çıktığı görülmektedir. Buradan hareketle, yetiştirilme tarzı, sosyoekonomik durumu itibarıyla, sosyal yaşantısında saldırganlık göstermeye meyli olan çocukların bu davranışlarını başlamadan spor yoluyla değiştirmenin, olumluya dönüştürmenin mümkün olduğu düşünülmektedir. Sporun her yaşta yapılabilmesi, doğru değerlerle harmanlanarak çocuklara sunulmasıyla olumsuz davranışların olumlu davranışlarla yer değiştirmesi sağlanabilmektedir.

TMOK'un tanımına göre Fair Play; dürüst oyun, dürüst davranış, kuralları her konuda dürüstlük ve saygıyla uygulamak, oyunda rakibe ve rekabete saygı, rakibi yenmekten değil rakiple beraber olmaktan haz duymak olarak ifade edilmektedir. Fair Play aslında sporda paydaşlarla birlikte toplam kalitede artış sağlamayı amaçlamaktadır. Fair Play kültürü oluşturmak için öncelikle spor kültürü oluşturmak gerektiği ve kültür oluşturmak denildiğinde de akla ilk gelen yerlerin okullar olduğu bilinmektedir. Okullarda öğrenciler hem bilişsel hem sosyal beceriler edinmektedir. Öğrenciler okuldaki eğitim sürecinden bazen sıkılabilmekte ve okul stresinden uzaklaşmak istemektedir. Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde (HİF) amaç değişime okullarda küçük yaşlarda öğrencilerden başlamak, okul stresinden biraz olsun eğlenceli aktiviteler yardımıyla onları uzaklaştırmak ve öğrencilere Fair Play değerlerini spor yardımıyla küçük yaşlarda eğlendirerek aşılmasıdır. Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde çocuklara sportmenlik davranışları öğretilmekte ve yaptıkları sportmence hareketler mavi kart pekiştireci ile karşılık bulmaktadır. Tüm bunlar olurken öğrencilerin velileri saha kenarında çocuklarının spor yoluyla nasıl eğitim aldıklarını izlemektedir. Velilerde sporun

şiddet içermediği, bildiklerinin aksine bir eğitim aracı olduğu yönünde ön yargıları yıkılarak yeni bilinç oluşturulmaktadır. Veliler çocuklarını izlerken de diğer velilerle piknik havasında sosyalleşmeleri amaçlanmıştır. Bu çalışmada etkinliğin nasıl ortaya çıktığı, nasıl uygulandığı ve katılımcılar üzerindeki olası etkileri hem gözlemlenmiş hem de analiz edilerek uygulamak isteyenlere örnek bir proje olarak sunulmaya çalışılmıştır.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, çocuklarda Fair Play değerlerini geliştirmeyi amaçlayan Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğini [HİF] uygulayıcı ve veli görüşleri kapsamında inceleyerek bu etkinliğin katılımcılara muhtemel etkilerinin belirlenmesi ve böylelikle etkinliği uygulamak isteyenlere örnek bir proje olarak sunulması amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda temel problemler ve alt problemlere ilişkin hazırlanan sorulara çözüm aranmıştır.

Çalışmanın Problemi:

Bu çalışmada, çocuklarda Fair Play değerlerini geliştirmeyi hedefleyen “Herkes İçin Futbolda Mavi Kart etkinliği hakkında uygulayıcı ve veli görüşleri nelerdir?” sorusuna yanıtlar aranmıştır. Bu soruyu çözümleyebilmek amacıyla aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir.

Alt Problemler:

HİF etkinliğinin uygulayıcılar açısından;

- Günümüz çocuklarının ortak problemleri nelerdir?
- Etkinliğin amacı nedir?
- Etkinliğin çocuklara katkıları nelerdir?
- Etkinlikte uygulanan değiştirilmiş kararlara çocukların tepkileri nelerdir?
- Çocukların etkinlik esnasındaki mutlulukları nedir?
- Uygulayıcıların motivasyonları nelerdir?
- Uyum sürecinde çocukların geçtikleri süreçler nelerdir?
- Çocukların günümüz futbolundan öğrendikleri nelerdir?
- Etkinliğinin topluma ve uygulayıcılara katkılarına ilişkin görüşleri nelerdir?

HİF Etkinliğinin veliler açısından;

- Çocuklarda gözlenen etkileri nelerdir?
- Etkinliğinin amacı nedir?
- Etkinliğin çocuklara katkıları nelerdir?
- Etkinliğin topluma katkıları nelerdir?
- Velilerin motivasyonları nelerdir?

- Futbolun günümüzdeki durumu nedir?
- Etkinlik sonrası velilerin ve çocukların futbola bakış açılarındaki değişimler nelerdir?
- Etkinlikle ilgili velilerin yetkililerden taleplerine ilişkin görüşleri nelerdir?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Spor yalnızca fiziksel gelişim sağlamaz ayrıca bilişsel, ruhsal ve toplumsal gelişimde sağlamaktadır (Yetim, 2000). Ülkemizde sporun faydalı bir olgu olduğu geçte olsa anlaşılmaya başlanmıştır. Spora katılımda aile desteği önemlidir. Ülkemizde sporun, yalnızca fizyolojik rahatsızlıkları önlemek için yapıldığı akıllara gelmektedir. Sporun fizyolojik gerekliliklerle birlikte bilişsel, ruhsal, sosyal ve toplumsal gelişime de katkı sunduğunu, araştırmalara sıkça konu olduğu görülmektedir. Sporun küçük yaşlardan itibaren dürüst değerlerle yapıldığında sportmence mücadele etmeyi öğretmek için bir eğitim aracı olarak kullanılabildiğini anlatması bakımından bu araştırma önem arz etmektedir. Yapılan araştırmalar sporun fizyolojik, psikolojik, bilişsel ve sosyal katkılarını sıkça ortaya koymuştur. Fair Play ve Olimpizm ile ilgili çalışmalara da sıkça rastlamak mümkündür. Fakat Fair Play ve Olimpizm değerlerinin öğretilme süreci ile ilgili ayrıntılı uygulamaya sahip çalışmalar yok denecek kadar azdır. Yapılan bu araştırma ile Fair Play değerlerinin spor yoluyla küçük yaşlarda öğrencilere öğretilmesiyle ahlaklı, dürüst bireyler, standartları yüksek toplum yaratılabileceği düşünülmektedir. Bu konuda Türkiye Futbol Federasyonu'nun çeşitli adımlar attığı bilinmektedir. Fakat Fair Play, Olimpizm, spor yoluyla değer eğitimi alanında uygulamalı eğitim olanağı sunan ve sonuçlarını ortaya koyan bu araştırmanın alanyazına farklı bir katkı sunacağı değerlendirilmektedir. Benzer konularda yapılacak olan çalışmalara örnek teşkil etmesi konusunda da önem arz etmektedir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma incelenirken bazı sınırlılıkların olduğu bilinmelidir.

- Araştırma Artvin ili Arhavi ilçesinde 2019-2020 yıllarında uygulanan HİF etkinliği ile sınırlıdır.
- Artvin ili Arhavi ilçesinde bulunan ilköğretim 1. ve 2. kademedeki öğrenim gören öğrencilerin velilerini, etkinlik uygulayıcılarını kapsamaktadır.
- Araştırmanın 10 öğrenci velisi, 10 uygulayıcı toplam 20 kişiden toplanan verilerle sınırlıdır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibidir.

- Katılımcılar görüşlerini etkinlik esnasında etki altında bırakmadan samimi ve özgürce ifade ettikleri,
- Katılımcıların etkinliğin amacı doğrultusunda yöneltilen soruları anlayarak cevapladıkları,
- Araştırmada yararlanılan alanyazın kısmının güvenilir ve bilimsel olduğu varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Spor: Fiziksel bir dizi hareket içeren, rekabet duygusu ile yapılan, vücudun sınırlarını bazen zorlayan, takım veya bireysel halde yapılabilen, isteyen seyirci olarak izleyebildiği olgudur (Öztürk-Kuter ve Kuter, 2012).

Fair Play: Sporcuların yarışma esnasında şartların zorluğunun arttığı vakitte dahi yarışma kurallarına sabırla uymak, kuralları kendi lehine esnetmek amacıyla bozmamak, oyunda fırsat eşitliğini korumak, rakibi oyunun bir parçası olarak kabul etmek demektir (URL-1, 2020).

Olimpizm: Zihnin ve fiziğin ortak hareket edebilmesini sağlayan, sporu eğitim ve kültürle birleştiren, ortak evrensel değerleri tüm insanlığa yaymaya çalışan bir yaşam felsefesidir (URL-2, 2020).

Sportmenlik: Spor yarışmaları esnasında tüm zorlu şartlara rağmen rakibe saygıyı kaybetmemek, ahlaki değerleri spor yarışmalarında uygulamaktır (Sezen-Balçıklı ve Yıldırım, 2011).

Spor Yoluyla Eğitim: Sporun her türlü eğitim faaliyetinde kullanılmasını ifade eder olgudur (Öztürk-Kuter ve Kuter, 2012).

Futbol: Topu, kafa veya ayak vuruşları ile karşı kaleye sokma kuralına dayanan ve on birer kişilik iki takım arasında oynanan, izleyenlere seyir zevki sunan oyundur (URL-3, 2020).

Olumlu Pekiştirici: Uygulandığında olumlu bir davranışın yapılma sıklığını arttıran motivasyon kaynağıdır (Can, 2005).

Davranış: Canlı organizmanın, iç ve dış etkilere karşı gösterdiği bilinçli tepki (URL-4, 2020).

Şiddet: İnsanın fiziksel ve ruhsal bütünlüğüne yönelik yapılan her türlü olumsuzluğa denir (Bulgu, 2005).

Saldırganlık: Hâkim olmak, yenmek amacıyla şiddetli hareket etme, bir işi bozmak için yapılan hırpalayıcı davranışlara denir (Ayan, 2006).

Kültür: Toplamların gelişim sürecinde maddi ve manevi değerleri sonraki nesillere iletmede kullanılan araçların bütünüdür (URL-5, 2020).

Fiziksel Aktivite: Fiziksel aktivite, iskelet kaslarının kasılması ile yapılan, normal düzeyden fazla enerji harcamayı gerektiren bedensel hareketler olarak tanımlanır (Civil, 2019).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesine, etkinlikle ilgili süreçlere ve alanyazın taramasının sonucuna değinilecektir.

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Araştırma, uygulamaya dayalı bir etkinliğin uygulanması ve etkilerini içerdiğinden öncelikle uygulama sürecine dair bilgilere yer verilmiştir. Uygulama sürecinde dair; etkinliğin doğuşu, etkinliğin amacı, etkinliğin bütçesi, ön hazırlık aşaması, etkinliğin uygulanışı, uygulama sürecinde yaşanan zorluklar, etkinliğin değerlendirilmesi ve etkinliğin kazanımlarına yer verilmiştir. Sonrasında alanyazın taramasını içeren fiziksel aktivite, spor ve eğitim, Fair Play, Olimpizm, sporda şiddet ve saldırganlık kavramlarına araştırma ile ilgili kavramlar olduğu anlaşıldığından aşağıda bu kavramlara ait kuramsal bilgilere yer verilmiştir.

2. 1. 1. Etkinlikle İlgili Süreçler

2. 1. 1. 1. Etkinliğin Doğuşu

Herkes İçin Futbolda mavi kart etkinliğinin çıkış noktası aslında bir tesadüfe dayanmaktadır. Türkiye Futbol Federasyonu antrenör gelişim seminerinde Prof. Dr. Turgay Biçer'in "olumlu pekiştireç" konusunu işlendiği esnada futbol antrenörü Fikret Kadioğlu'nun futbolda sportmenlik dışı hareketlere hakemlerin kart göstermesinin yani olumsuz davranışları cezalandırmanın doğru olmadığını söylemesi ile başlamıştır. Eğitimin devamında, sporda şiddet olgusunun nasıl değiştirip dönüştürülebileceği, sporda şiddetin nasıl önlenebileceği konularında çözüm arayışları konuşulmuştur. Çeşitli çözüm önerilerinin sunulduğu dersin sonunda, olumsuz davranış cezalandırmanın sporda şiddetin önlenmesinde iyi bir yöntem olmadığı, sporda şiddeti önlemeye küçük yaşlardan başlanması gerektiği gibi çözüm önerileri konularında fikir alışverişi yapılmıştır. Bu önerilerden bir tanesi antrenör ve beden eğitimi öğretmeni Fikret Kadioğlu tarafından sunulan mavi kart modeli uygulamasıdır. Mavi kart modeli, çocukları cezaya değil ödüle koşullandırmanın bir sembolü olarak belirlenmiştir. Yanlış davranış cezalandırmanın bir sonraki yanlış davranış önlemediği aksine öfkeyi daha da yükselttiği bilinmektedir. Çözüm yolunun ise çocuklara doğru davranış pekiştirmek üzere verilen pekiştireç ile doğru davranışın değer haline dönüştürülmesi olduğu görülmektedir. Beden eğitimi öğretmeni Fikret Kadioğlu da Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğini Artvin ili

Arhavi ilçesinde bulunan futbol okulunda uygulamaya başlaması ve Prof. Dr. Turgay BİÇER'in kendisini sürekli desteklemesiyle ilk etkinlik uygulaması 2008 yılında yapılmıştır. Daha sonra Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin daha fazla çocuğa ulaşması için Artvin'in Arhavi ilçesinde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okulların da uygulama kapsamına alınmasıyla organizasyon büyümüş ve günümüz büyüklüğüne ulaşmıştır.

2. 1. 1. 2. Etkinliğin Amacı

Ülkemizde en çok şikâyet edilen konulardan bir tanesi sporda şiddet konusudur. Özellikle seyirci kapasitesi yüksek sporlarda yani futbolda şiddetin kontrolden çıktığı, tribünlerin karıştığı gazete ve televizyonlarda sıkça görülmektedir. Bazı araştırma sonuçları şiddetin çocuk yaşlarda önlenebileceğini göstermektedir. Bu amaçla 2000'li yılların başlarında Avrupa da "Grassroots" adıyla bir etkinlik başlamıştır. Etkinliğin amacı, profesyonel futbolun dışında sokaklarda özgürce top koşturan çocukların yeteneklerini tespit etmektir. Yetenek tespiti ile birlikte bu çocukları profesyonel futbola kazandırmak, futbol eğitimi ile birlikte çocuklara Fair Play değerlerini öğretmek, hareket kültürü kazandırmak ve dürüst birer sporcu olmalarını sağlamaktır. Bütün yetenekli çocukların profesyonel futbolcu olmaları beklenemez. Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliği de Avrupa da başlayan Grassroots etkinliğinin bazı değişikliklerle ülkemiz şartlarına uyarlanmasıyla oluşan bir projedir. Bu etkinlikte amaç Fair Play değerleri ile futbol öğrenen çocukların, profesyonel sporcu olamasalar da Fair Play değerlerini benimsemiş, küfür etmeyen, saldırgan davranışı göstermeyen kaliteli seyirci, iyi bir spor yazarı, hak yemeyen iyi bir hakem, güzel değerlerle sporcu yetiştiren birer antrenör, çalıştırdığı insanlara güzel davranan iyi bir spor yöneticisi olmalarıdır. Şayet futbolcu olurlarsa hakeme yardımcı olan, arkadaşını yere düştüğü zaman kaldıran, dürüstlükten taviz vermeyen fakat yine de futbol oynamayı da elden bırakmayan bir nesil yaratmaktır. Sokaklarda özgürce futbol oynayan çocukların tespitinin daha kolay olduğu söylenebilir. Örnek olarak 1980-2000 yılları arasında futbol oynamış Maradona ve Pele gibi yıldızlar gösterilebilir. Bu yıldız futbolcuların hayat hikâyelerine bakıldığında sokakta top oynarken keşfedildikleri görülecektir. HİF etkinliğinde bu duruma çeşitli düzenlemeler yapılarak katılan tüm çocukların öncelikle Fair Play değerleri ile özgürce futbol oynamaları ve Fair Play değerlerini çeşitli pekiştireçlerle içselleştirmeleri sağlanmaktadır. Ayrıca yetenekli çocuklar tespit edilerek yetenek havuzu oluşturulmaktadır.

2. 1. 1. 3. Etkinliğin Bütçesi

Etkinlik gerçekleşmesi için bazı giderler söz konusudur. Bu giderlerin büyük kısmı etkinliğe katılanların ihtiyaçlarını karşılamak için harcanmaktadır. Etkinlik giderleri: Çocukların şenlik alanına ulaşımı, etkinliğe katılan çocukların, velilerin ve uygulayıcıların içme suyu ihtiyaçları, çocuklara etkinliğe katıldıkları için verilen katılımcı belgeleri, mavi kart ile ödüllendirilen çocuklara plaket ve madalya, etkinlik sonunda uygulayıcılarla birlikte fikir alışverişi ve kutlama amacıyla yenen kutlama yemeğinden oluşmaktadır.

2. 1. 1. 4. Ön Hazırlık Aşaması

Herkes İçin Futbolda mavi kart etkinliği bir gönüllülük projesidir. Katılımcılar ve uygulayıcıların tamamen gönüllü olmasından dolayı sürecin başlama tarihleri ve süreç hakkında bilgi alışverişi çok önemlidir. Etkinliğe katılan çocukların öğretmenlerine etkinlik hakkında bilgi verilmesiyle etkinlik öncesi hazırlık başlamaktadır. Daha sonra öğrenciler ve velileri ile görüşülerek bilgilendirme sağlanmakta ve gönüllülerden onay alındıktan sonra resmi kurumlardan onay alma kısmına geçilmektedir. Resmi kurum onayları için de önce ilçe milli eğitim müdürlüğüne gidilerek bilgilendirme ve görüş alışverişi yapılmaktadır. Buradan çıkan görüşün niteliğine göre ilçe kaymakamlığına gidilerek etkinlik Kaymakamlık makamına arz edilmektedir. Kaymakam'ın da onayı alındıktan sonra harcamalar için ekonomik destekçi arayışına girilmektedir. Destek kısmı önem arz etmektedir. Çünkü etkinliğin her aşaması harcama kalemlerinden oluşmaktadır. Ön hazırlık, bilgilendirme ve resmi onay işlemleri tamamlandıktan sonra planlama aşaması başlamaktadır. Planlama aşamalarından en önemlisini hava durumu oluşturmaktadır. Etkinliğin güneşli ve açık havada yapılması çocukların o günkü coşkuları için büyük önem taşımaktadır. Yağışlı havalarda hem çocuklar hasta olabilmekte hem de aileleri çocukların etkinliğe katılmalarına izin vermeyebilmektedir. Çocukların şenlik alanına gidiş ve gelişleri kaza geçirmemeleri adına dikkat edilmesi gereken en önemli konudur. Çocukların bireysel olarak şenlik alanına gelmelerine izin verilmemektedir. Sıradan bir okul günüymüş gibi çocuklar eşofmanları ile okula gelmekte ve öğretmenleri ile birlikte servis araçlarıyla etkinliğin yapılacağı stadyuma getirilmektedir. Bir önemli hususta etkinliğin hafta içi okul saatinde yapılmasıdır. Okul saatinde yapıldığında doğal olarak katılım fazla olmaktadır. Etkinliğin hafta sonu yapılması durumunda katılım beklentileri karşılamamaktadır. Çünkü aile ile birlikte yapılabilecek başka bir aktivite spor aktivitesinin önüne geçebilmekte ve bu durum yetenekli bir çocuğun keşfedilememesine sebebiyet verebilmektedir. Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin hafta içi okul

saatlerinde olması, velilerin çocuklarına gönül rahatlığıyla etkinliğe katılım izin vermelerini ve çocuklarıyla birlikte etkinliğe katılmalarını sağlamaktadır.

2. 1. 1. 5. Etkinliğin Uygulanışı

Etkinlik okul dönemi başında ekim ayının ilk günlerinden itibaren planlanmaya başlanır. Bu plan dahilinde yaş guruplarına göre saha ölçüleri ayrı ayrı belirlenmektedir. Tüm bunlar bir bütün halinde planlanarak Kaymakamlık oluru alınmak üzere Kaymakamlık makamına sunulmaktadır. 5-13 yaş arası çocuklar etkinliğe katılabilir. Haziranın 3. haftasında yani okulun son günlerinde anaokulu futbol şenliği ile etkinlik son bulmaktadır. Süreç içerisinde 9 kategori bulunmaktadır. Yıldız kızlar ve yıldız erkekler kategorisi olmak üzere ilkokul 1. sınıf ve 6. sınıfa kadar kız erkek karışık ayrı günlerde şenlik yapılarak çocukların birlikte futbol oynamaları sağlanmaktadır. Her yaş grubunun müsabaka süresi hava sıcaklığı ve çocukların yaşlarına göre ayarlanmaktadır. Anaokulu çocukları hava sıcaklığına göre ilk yarı 7,5 ikinci yarı 7,5 olmak üzere toplam 15 dakika, 1.2.3. sınıf öğrencileri yine o günün hava durumuna göre 12-13'er dakika, 4. Sınıf ve diğer üst sınıflara ilk yarı 15 ve ikinci yarı 15 olmak üzere toplam 30 dakika futbol oynatılmaktadır. Etkinlik genelde saat 10:00 da başlamaktadır. Fakat hakemler ve uygulayıcılar saha düzenini hazırlamak için daha erken saatte etkinlik alanında buluşmaktadır. Normal boyutlarda bir futbol sahasının yarısına koli bantları yardımıyla 2 adet saha çizilmektedir. Yine çocuklarını izlemeye gelecek olan velilerin oturması için sandalye ve masalar saha kenarına yerleştirilmektedir. Etkinliğin olduğu gün çocukların kendi başlarına etkinlik alanına gelmeleri istenmemektedir. Çocuklar sıradan bir okul günü gibi eşofmanlarını giyerek okula gelmektedir ve okulda öğretmenleri ile birlikte destekçilerin desteği ile görevlendirilen servis araçlarıyla etkinlik alanına taşınmaktadır. Bu durum olası kazaları önlemek için planlanmıştır.

Çocukların öğretmenleri ile önceden görüşülerek hazırlanan karşılaşma takvimine göre ilk maçlarını yapan çocukların ikinci maçlarını 1 saat sonra yapmaları planlanmaktadır. Etkinlik uygulanışında ilk öncelik her zaman çocukların sağlıklarıdır. Kurallar bakımından ise, etkinlik dahilinde oynanan müsabakalarda sportmenlik dışı davranış gösteren çocuklara sarı kart, kırmızı kart gösterilmemekte, çocuklar hakemler ve sınıf öğretmenleri tarafından nazik bir şekilde uyarılmakta, doğru davranışa yönlendirilmektedir. Sportmenlik dışı davranışları yapmaya devam eden çocuklar sınıf öğretmenleri tarafından saha dışına alınarak yerine başka arkadaşının oyuna girmesi sağlanmaktadır. Böylece yedekte bekleyen çocuklar da oyuna girip futbol oynamakta ve sportmenlik dışı davranış gösteren çocuklar ise yine saha kenarında öğretmenlerinin özel ilgisiyle doğru davranışı öğrenmeleri ve pekiştirmeleri sağlanmaktadır. Etkinlik

esnasındaki maçlarda oyuncu değiştirmek sınırsızdır. Oynanan oyun esnasında çocukların gösterdikleri sportmence davranışlar “mavi kart” ile ödüllendirilmektedir. Mavi kart dürüstlüğün pekiştireci ve sembolüdür. Arkadaşını yanlışlıkla da olsa düşüren veya top taca çıktığında kendisinden çıktığını dürüstçe söyleyerek kaybetmek dahi olsa dürüstlüğü elden bırakmayan çocuklara bu davranışlarını pekiştirmek amacıyla hakemler tarafından mavi kart gösterilmektedir. Mavi kart ile onure edilen çocuklar hakemler tarafından mavi kartını not ettirmesi için gözlemci masasına yönlendirilmekte ve oradaki görevlilerce isim, soy isim, okul ve sınıf bilgileri not edilerek tekrar saha içerisine gönderilmektedir. Maç esnasında çocukların ve velilerinin çevre duyarlılığını geliştirmek adına gözlemci masasından çevreyi kirletmemeleri, çöpleri çöp kovalarına atmaları yönünde yapılandırıcı anonslar yapılmaktadır.

Tüm bunlar olurken gözlemci masasında müsabakaları izleyen beden eğitimi öğretmenlerince yetenekli çocuklar yetenek listesine not edilmekte ve büyük kulüplere yönlendirmek üzere yetenek havuzu oluşturulmaktadır. Etkinlik bitiminde velisi olan öğrenciler velilerine teslim edilerek etkinlik alanından ayrılabilmekte velisi gelmeyen çocuklarda yine servis araçlarıyla okullarına geri götürülerek okullarından evlerine gönderilmektedir.

Fotoğraf 1. Herkes için futbolda mavi kart etkinliğinden bir görüntü

2. 1. 1. 6. Uygulama Sürecinde Yaşanan Zorluklar

Uygulama sürecinde daha önceden planlama yapılmasına rağmen istenmeyen bazı sorunlar yaşanabildiği görülmektedir. Bu sorunlardan bir tanesi sağlık raporu sürecidir. Etkinliğe katılabilmeleri için çocukların herhangi bir sağlık kuruluşundan sağlık raporu almaları istenmektedir. Çünkü bir ilçede okuyan kalabalık bir öğrenci topluluğuna fiziksel aktivite yaptırıldığı için içlerinden sağlık şartları el vermeyecek olanların çıkma ihtimali bulunmaktadır. Birçok öğrencinin aynı anda sağlık raporu almak için hastanelere ve aile sağlık merkezlerine başvurması doktorlarda bir tedirginlik yaratmaktadır. O kadar öğrencinin sorumluluğunu almaktan çekinen aile hekimleri uzman hekimlere uzman hekimlerin de başka hastanelere sorumluluğu atması gibi zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu sorunun çözülmesi için Sağlık Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı'nın sosyal ve sportif faaliyetlere katılmak isteyen çocukların velilerinden alınacak onayın belgelendirilmesi ile doktor kontrolüne gerek kalmadan çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Etkinlik esnasında karşılaşılan bir diğer sorun da saha kenarında piknik yapmak ve çocuklarını seyretmek için gelen ailelerin oturması için sandalye ve masa gibi araç gereçlerin tedarik edilmesi, stadyuma taşınması, geri toplanmasıdır. Çünkü bir çocuğun anne, baba ve yakınlarının etkinliği seyretmeye gelmesi etkinliğe katılan çocuk sayısının 3 veya 4 katı sandalye ve masa ihtiyacı doğurmaktadır. Bir önemli konu da etkinliği güneşli bir güne denk getirme konusudur. Etkinliğin bir şenlik havasında geçmesi güneşli günde yapılmasına bağlıdır. Çocukların velilerinin de saha kenarında piknik yaparak çocuklarını seyretmesi havanın güneşli olması ile yakından ilgilidir. Etkinliğin yapılacağı alanlar genellikle Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı ilçe stadyumlardır. Saha temini için öncelikle Gençlik Spor İlçe Müdürlüğü ile bilgi alışverişi yapılması, stadyumda olabilecek başka bir etkinlikle HİF etkinliğinin çakışmaması için gereklidir.

Uygulama sürecinin daha iyi yürütülebilmesi öncelikle etkinliğe katılan tüm paydaşların etkinliğin amacına ve felsefesine gönülden inanmaları, çocuklar için her ayrıntıyı detaylı düşünmeleri, çocukların ve tüm paydaşların sağlıklarının her şeyden önemli olduğunu, karar verici pozisyonda olan kurum amirlerinin ise zorluk çıkarmadan, yapılan etkinliğin çocukların gelişmesi için olduğunu unutmamaları buna göre davranmaları gerekmektedir.

2. 1. 1. 7. Etkinliğin Değerlendirilmesi

Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin en son 11.si düzenlenmiştir. Etkinliğe katılan çocukların sınıf öğretmenlerinden aldığımız dönütler, etkinlik sonrasında çocukların okullarına mutlu şekilde döndükleri ve bir dahaki etkinliğin ne zaman

yapılacağını konuştukları şeklindedir. Bu da aslında etkinliğin amacına ulaştığını göstermektedir. Etkinlik esnasında sportmenlik davranışı gösteren çocuklara mavi kart pekiştireci verilmektedir. Mavi kart alan çocuklar arkadaşları arasında dürüstlüğünden dolayı ödüllendirildiğinde sevinçle ailesine koştığı gözlenmektedir. Yetenek tespiti konusunda, yetenekleri tespit edilip not edilen çocuklar Arhavi Spor Kulübüne yönlendirilmek suretiyle altyapı antrenmanlarına çağırılarak bir deneme sürecine tabi tutulmaktadır. Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin en önemli özelliği çocukların ahlaki değerleri spor yoluyla öğrenmeleri, çocukların özgürce futbol oynamaları, sporun fiziksel ve sosyal tüm faydalarından yararlanmalarındır. Ailelerinin saha kenarında piknik yaparak çocuklarını seyretmeleri hem ailelerin futbola ve spora bakış açılarını olumlu yönde değiştirmekte hem de sporun derslere, okul başarısına engel teşkil etmediğini ailelere göstermektedir.

2. 1. 1. 8. Etkinliğin Kazanımları

Etkinliğin çocuklara, velilere, topluma ve tüm paydaşlara birçok kazanımı olacağı düşünülmektedir. Bu kazanımlardan ilki çocuklardır. Çocuklar bilindiği üzere içlerinde kötülük olmayan tertemiz varlıklardır. Bu etkinlikle birlikte çocukların yaşantıları hareket kazanacak, spor kültürü oluşacak, spor yaparken öz güvenleri gelişecek, sosyalleşecek ve ahlaki değerleri gelişecektir. Ahlaklı spor yapmayı öğrendiklerinde zamanla ahlaki değerleri içselleştirip normal yaşantılarında kullanacaklardır. Bugünün küçükleri yarının büyükleridir. Spor kültürü edinmiş, insani değerleri içselleştirmiş çocuklar büyüdüklerinde toplumun birer üyesi olarak toplumun kendisini oluşturacaklardır. Toplumda öz güveni gelişmiş, iş birliği duygusuna sahip, sosyal, sağlıklı, spor kültürü edinmiş, ahlaklı ve eğitilmiş insanlar çoğaldıkça toplum gelişip değişecektir ve bu değerler kültür aktarımı yoluyla diğer nesillere aktararak ülkemiz muasır medeniyetler seviyesine ulaşacaktır.

2. 1. 2. Fiziksel Aktivite, Spor ve Eğitim

Fiziksel aktivite, vücut kaslarının harekete bağlı enerji harcaması, metabolizmanın bu hareket ile birlikte dinlenik düzeyin üstüne çıkması ve çoğu zaman yorgunlukla biten bir olgu olarak tanımlanmaktadır (Civil, 2019). Fiziksel aktivite, egzersiz ve spor anlamca hareket etmeyi çağrıştıran kavramlar olması dolayısıyla genelde aynı anlamda kullanıldığı görülmektedir. Fakat özele inildiğinde aynı anlamda olmadığı anlaşılmaktadır. Günlük yaşamda yapılan hareketlerin tamamı fiziksel aktivite olarak tanımlanabilmektedir (URL-14, 2020). Egzersizin fiziksel aktiviteden farkı sağlığı korumak için bilinçli yapılması, planlı olması, tekrarlı olmasıdır (Vural, Eler ve Atalay-Güzel, 2010). Hareket

içeren kavramlardan bir tanesi de spor kavramıdır. Spor da fiziksel aktivite içerisinde anlamca hareket içeren fakat yapılış ve faydaları bakımından fiziksel aktivite ve egzersizden ayrılan kavramdır. Spor, yarışma güdüsü içeren, kuralları olan, bir madalya veya ödül için yapılan, vücudun kas ve dolaşım sistemlerini zorlayan, kimi zaman acı içeren, bireysel veya takım halinde yapılabilen, fizyolojik, psikolojik, bilişsel ve sosyal gelişim sağlayan amaçlı bir dizi harekete denmektedir (Civil, 2007). Tanımlarından da anlaşılacağı üzere, fiziksel aktivite ve egzersiz, yapılış ve sonuçları itibarıyla çok fazla planlamaya gerek duymadan, esenlik kazanmak için yapılan hareketleri çağrıştırmaktadır. Spor ise daha organize edilmiş, fayda bakımından yalnızca fiziksel fayda ile sınırlı kalmayan, özelde insanı, genelde kültürü ve toplumu geliştiren bir kavram olması sebebiyle daha ayrıntılı incelenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Ülkelerin gelişmişlik seviyelerinde, üretim ve ekonomik veriler kadar insan unsurunun niteliği ve niceliği de önemli yer tutmaktadır. Çünkü üretim ve ekonomi insanların yaşamını kolaylaştırmak için yine insanlar tarafından ortaya çıkarılmış kavramlardır. İnsan unsurunun gelişmişliği eğitimle, toplumların gelişmişliği kültürle, devletlerin gelişmişliği üretim ve ekonomiyle ölçülmektedir (Demirci ve Karaatlı, 2019). Bu üç unsur birbirine sıkı sıkıya bağlıdır. Çünkü insanlar birleşerek toplumları, toplum birleşerek devleti oluşturmaktadır. Bu unsurlardan en önemlisi eğitimidir. Eğitim, doğumla beraber ailede başlayan ve sonrasında okullarda devam eden süreçtir (Sabancı, 2016). Hayatın büyük bir bölümünü oluşturan eğitim sürecinde insanlar çeşitli öğretilerle karşılaşmaktadır. Bu öğretiler insanın ileriki yaşantısının kalitesini belirlemede önemli rol üstlenmektedir. Yaşam kalitesinin belirleyicilerinden biri de spordur. Spor, fiziksel olarak insanı geliştiren, hareketsizliğe bağlı rahatsızlıkları önlemede en etkili yöntemlerden bir tanesidir. Spor ayrıca sosyalleşme ve toplumsallaşma açısından büyük öneme sahiptir. Yaşam kalitesi artan, fiziksel ve zihinsel olarak sağlıklı bireylerin kavrayış kapasiteleri artar, bu da gelişmişlik düzeyinin hızla yükselmesini beraberinde getirir. Hareketsizliğe bağlı hastalıklarda son dönemlerde artış meydana geldiği görülmektedir. Bu hastalıkların önlenmesinde spor büyük öneme sahiptir. Çünkü fiziksel kabiliyetlerini yeterince yerine getiremeyen insanlar düşünsel kapasitelerini gerektiği gibi kullanamazken, bilişsel kapasitesi yetersiz insanlar da fiziksel kapasitelerini yeterince kullanamazlar. O sebeptendir ki eğitim ve spor eş güdümlü ilerlemelidir, beden ve zihin koordineli çalışmalıdır. Spor, kültürel bir olgudur ve bu olgu insanlara küçük yaşlarda doğru değerlerle öğretilmelidir. İnsanların en aktif öğrendikleri dönemler şüphesiz çocukluk dönemleridir. Bu dönemlerde öğrenilen davranışlar ileride toplumsallaşmanın temelini oluşturur ve davranışların diğer nesillere aktarılmasıyla o davranış kültür haline gelmektedir. Spor kültür gibi öğrenme ve aktarma süreçlerinden geçerek ilerleyen bir

olgudur. İnsanlar, spor ile genellikle çocukluk çağlarında oyun aracılığıyla tanışmaktadır. Daha sonra çocuklar, okullarda beden eğitimi dersleri aracılığıyla bu tanışıklığı sürdürmekte ve daha düzenli hale getirmektedir. Çocuklar ve gençler okullarda dersler yardımıyla bilişsel kapasitelerini arttırırken spor ve ders dışı etkinlikler yardımıyla da fiziksel, sosyal ve toplumsal olarak gelişmektedir. Spor yardımıyla okullarda sosyalleşen çocukların kavrayış kapasiteleri de artmaktadır. Böylece çocuklar ders ve davranış dengesini yani beden ve aklın dengesini kurmaya başlamaktadır. Kurulan bu denge yetişkinlikte de devam etmektedir. Bütün bunlar göstermektedir ki eğitim ve spor fayda açısından benzeşmektedir. Okul ve ailelerce desteklenerek birbiriyle eşgüdümlü şekilde ilerlemelidir.

2. 1. 3. Fair Play Kavramı

2. 1. 3. 1. Fair Play Nedir?

Fair Play kavramı İngilizcede oyunun durumunu belirten sıfat olarak kullanılmaktadır. Son 30 yıldır ülkemizde duyulsa da aslında kökeni 15.yy'a dayanan kavramdır (Yıldıran, 2011). Günümüzde sporun özellikle futbolun ticarileşmesiyle Fair Play kavramı gündemdeki yerini ve önemini korumaktadır. Şampiyonluğun, mutlak başarının desteklenmesi, başarıya konulan ödülün çoğalması koşulsuz kazanma isteğini tetiklediği bilinmektedir. Televizyon programları, kulüp başkanları, sporcular, seyirciler müsabakalarda rakibin koşulsuz alt edilebilmesi için müsabaka seyrederek olmuş ve bu yönde duygular geliştirmiştir. Tüm bunları düzene koyacak, herkesin inandığı, ortak insani değerleri temsil eden Fair Play, sporun tüm paydaşlarını ilgilendiren, rakibin oyunun bir parçası olduğunu, galibiyetin abartılı sevinmeyi gerektirmediğini, yenilginin de aşırı üzülmeyi gerektirmediğini, yarışma esnasında şartlar ne kadar zorlaşırsa zorlaşsın rakibe saygıyı kaybetmeme, kurallara tam uyum gösterme, dürüstlüğü elden bırakmama, oyundan zevk almayı tanımlamaktadır (Yıldıran, 2004).

2. 1. 3. 2. Fair Play Tarihi

Fair Play kavramı son 30 yıldır ülkemizde duyulsa da aslında kökeni 15. YY'a dayanan ve o dönemde eşit şartları, dürüstçe yarışmayı sembolize etmek anlamında kullanılan kavram olduğu bilinmektedir. Bu dönemde İngiliz şövalye turnuvalarında yapılan sportmenlik dışı hareketler için "Foul play" ifadesinden geldiği sanılmaktadır. Spor diline tam olarak yerleşmesi ise 19.yy'da olmuştur. Bu dönemde İngiliz kolejlerinde öğrencilerin rakibe karşı dürüst ve saygılı davranmasının öğretilmesi amacıyla kullanılmaktadır (Yıldıran, 2011). Günümüze doğru yaklaştıkça Fair Play ilk olarak 1963

yılında UNESCO'nun Almanya'da düzenlediği “Şovenizm ve Sporda Şiddet Konusu” toplantısında ortaya çıktığı görülmektedir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) 1981 yılında Uluslararası Fair Play Konseyi'ni (CIFP) kendi bünyesine katmasıyla ve her ulusal olimpiyat komitesinin Fair Play konseyi kurmasını istemesiyle de aynı yıl Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) Fair Play konusunda çalışmalara başlamıştır (URL-6, 2020).

2. 1. 3. 3. Fair Play Örgütlenmesi

Fair Play kavramını uluslararası arenada yaygınlaştırmak için görevlendirilen en yetkili kurum Uluslararası Olimpiyat Komitesine bağlı Uluslararası Fair Play Konseyidir (CIFP). Bu konsey, ulusal Fair Play konseyleri, ulusal spor federasyonları aracılığıyla Fair Play değerlerini yaymak ve geliştirmekle görevlendirilmiştir (Sezen, 2003).

2. 1. 3. 4. Dünyada Fair Play

Fair Play değerleri ile ilgili dünya genelinde bir bilinç oluşturmak istenmektedir. Bu bilinci dünya genelinde yayma görevi Uluslararası Olimpiyat Komitesine (IOC) bağlı Uluslararası Fair Play Konseyine (CIFP) verilmiştir. Bu konsey ulusal Fair Play konseyleri ve FIFA, UEFA gibi organizasyonlar aracılığıyla Fair Play eğitim faaliyetleri yürütmektedir. Fakat uygulama konusunda yetersiz kalınmaktadır. 1994 yılında Türkiye'nin de kurucu üyelerinden olduğu Avrupa Fair Play Birliği (EFPM) Fair Play'i yaygınlaştırma konusunda en aktif kuruluştur (Sezen, 2003).

2. 1. 3. 5. Türkiye'de Fair Play

Fair Play kavramını ülkemizde karşılayan sözcükler centilmenlik, sportmenlik ve sportif erdemdir (Yıldıran, 2004). Ülkemizde Fair Play ile ilgili ilk kurumsallaşma adımı 1981 yılında TMOK bünyesinde kurulan Fair Play Komisyonu'nun kurulmasıyla atılmıştır. Bu komisyon Fair Play kavramına örnek oluşturabilecek hareketler konusunda araştırmalar yaparak bu alanda örnek teşkil eden sporcuları belirleyerek ödüller vermektedir. Ulusal düzeyde Fair Play ödülü alan sporcular 1983 yılından beri Uluslararası Fair Play komisyonuna gönderilmektedir (Teke, 2018).

2. 1. 3. 6. Fair Play Eğitimi

Sporun ticarileşmesiyle sporcular üzerindeki başarı baskısının artması, kazanmak için etik dışı davranışı normal kılmaya başlamış ve koşulsuz kazan baskısının getirdiği

endişeler sporun tüm paydaşları arasında yayılmaya başlamıştır. Başarı baskısı ve bu baskı sonucu hilenin normal karşılanmasına direnmek, ne olursa olsun kurallara riayet etmek, rakibinde oyunun bir parçası olduğunu her koşulda düşünmek Fair Play anlayışının temelidir (Sezen-Balçıkınlı, 2016). Bu anlayış insanlarda doğuştan gelen bir donanım olmadığı çeşitli eğitimlerle geliştirilebileceği bilinmektedir. Çocukluktan itibaren yaşam tarzı, bireyin aldığı aile eğitimi, alınan spor eğitimi Fair Play değerlerini içselleştirmede büyük öneme sahiptir. Ne yazık ki günümüz sporunda kulüpler gençlerin eğlence ve stres atma yeri olmaktan çıktığı görülmektedir. Okul beden eğitiminin, okul sporlarının, amatör sporun hatta profesyonel sporun bir anda Fair Play değerlerini benimsemesi beklenemez. Bu değerlerin uzun vadeli eğitimler sonucu geliştiği çeşitli araştırma sonuçları tarafından desteklenmektedir. Spor paydaşlarına verilen mevcut Fair Play eğitimlerinin işe yaramadığı sporda artan erdemsiz davranışların artışından anlaşılmaktadır. Yapılan araştırmalar Fair Play eğitiminin, başarı baskısına direnç gösteren, ahlaki değerleri içselleştirmiş gençlerin yetiştirilmesi ile işe çocuk yaşlardan başlanarak gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. Bu nedenle ilk ve orta öğretim öğrencilerinin Fair Play değerleri ile eğitilmesi önem arz etmektedir. Çünkü bugün ilk ve ortaokulda okuyan öğrenciler gelecekte sporun birer paydaşı olarak hayatlarına devam edeceklerdir. Bu konuda okullara büyük iş düşmektedir. Okullar dış çevreden izole edilmiş, çocukların eşit şartlarda bir arada olduğu eğitim yerlerdir (Sabancı, 2016). Çocukların sporla, ailesinden başka diğer insanlarla tanıştığı ve sosyalleştiği ilk yerler olması dolayısıyla okulda atılacak davranışların temeli çok önemlidir. Çözüm olarak, okul idareci ve öğretmenlerinin Fair Play eğitiminden geçirilmeleri, okul beden eğitimi derslerine Fair Play anlatımı ve uygulamaları eklenmesi gerektiği, mevcut spor yüksekokullarının müfredatlarına da Fair Play dersleri eklenmesi gerektiği anlaşılmaktadır (Yıldıran, 2005).

2. 1. 3. 7. Sporda Fair Play Örnekleri ve Ödülleri

Fair Play ödülleri ülkemizde Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından her yıl Mayıs ayı içinde Olimpiyat Evi'nde düzenlenen törenle verilmektedir. TMOK Fair Play Komisyonu'nca yürütülen çalışmalarda, yılın son ayında yurt çapında başlatılan taramalar bir sonraki yılın Mart- Nisan aylarına kadar devam etmektedir (URL-7, 2018).

Aşağıdaki tabloda uluslararası alanda Fair Play ödülü almış Türkler, kurumlar ve hangi dalda ödül aldıkları görülmektedir (URL-8, 2018).

Tablo 1. Dünya Fair Play Ödülü Kazanan Türkler (TMOK, 2018)

Yıl	Ödül alan	Kategori	Ödül
1983	İsmet KARABABA	Davranış	Baron Pierre de Coubertin Ödülü
1983	Ömer Ali ERİKÇİ	Davranış	Kutlama Mektubu
1988	Konyaspor Genç Futbol Takımı	Davranış	Şeref Diploması
1990	Alp KIZILSU	Davranış	Kutlama Mektubu
1991	Ekrem ÇEVİK	Davranış	Kutlama Mektubu
1992	Nur GENCER	Davranış	Şeref Diploması
1993	Nail ATLI	Davranış	Şeref Diploması
1993	Dr. Tanık ÖZERENGİN	Tanıtım	Şeref Diploması
1994	Ercan KOL	Davranış	Kutlama Mektubu
1994	Doğan KOLOĞLU	Tanıtım	Kutlama Mektubu
1995	Naim GÖLLEROĞLU	Tanıtım	Şeref Diploması
1995	TRT (TRT 3)	Tanıtım	Şeref Diploması
1996	Milliyet Gazetesi	Tanıtım	Şeref Diploması
1996	Doğan KIRBAÇ	Tanıtım	Kutlama Mektubu
1996	Aykut KOCAMAN	Davranış	Kutlama Mektubu
1996	Alpay ÖZALAN	Tanıtım	Kutlama Mektubu
1996	TSYD	Tanıtım	Kutlama Mektubu
1997	Hamza YERLİKAYA	Davranış	Şeref Diploması
1997	Fanatik Gazetesi	Tanıtım	Şeref Diploması
1997	Kadir KİREMİT	Davranış	Kutlama Mektubu
1997	Hasan KUM	Kariyer	Kutlama Mektubu
1998	Aykut CANİK	Davranış	Kutlama Mektubu
1998	Türkiye Futbol Vakfı	Tanıtım	Kutlama Mektubu
2000	Güre Bld. Bayan Basketbol Takımı	Kariyer	Kutlama Mektubu
2000	Tuncer CAN	Davranış	Kutlama Mektubu
2002	Gazanfer BİLGE	Tanıtım	Şeref Diploması
2002	Özhan CANAYDIN	Davranış	Kutlama Mektubu
2003	Orhun ENE	Davranış	Şeref Diploması
2004	Artun TALAY	Davranış	Şeref Diploması
2005	Özgürçan ÖZCAN	Davranış	Şeref Diploması
2006	Hilal COŞKUNER	Davranış	Baron Pierre de Coubertin Ödülü
2007	Gazanfer BİLGE	Tanıtım	Grand Prix Büyük Ödülü
2007	Efes Pilsen Basketbol Takımı Seyircisi	Davranış	Şeref Diploması
2009	Elvan ABEYLEGESSE	Davranış	Baron Pierre de Coubertin Ödülü
2009	Sema KASAPÖĞLU	Tanıtım	Şeref Diploması
2010	Hamid ALTONTOP	Davranış	Kutlama Mektubu
2010	Konya Spor Kulübü	Davranış	Kutlama Mektubu
2011	Erhan YAVUZ	Davranış	Baron Pierre de Coubertin Ödülü
2011	Turgay BAHADIR	Davranış	Kutlama Mektubu
2013	Fenerbahçe Genç Takımı	Davranış	IOC Gençlik Fair Play Ödülü
2013	Kahraman BAPÇUM	Tanıtım	Şeref Diploması
2013	Konya Selçuk Üniversitesi Fair Play Grubu	Tanıtım	Şeref Diploması
2014	Doğan ŞAHİN	Kariyer	Şeref Diploması
2014	Arifiye-Sakarya Yıldırım Spor U-15 Futbol takımı	IOC Gençler Ödülü	Kutlama Mektubu
2016	Dr. Kazım GEDİK	Kariyer	Şeref Diploması
2016	Altınboynuz Kulübü	Davranış	Şeref Diploması
2017	TMOK Dünya Fair Play Karikatür Yarışması	Tanıtım	Baron Pierre de Coubertin Ödülü
2018	Mehmet Seyit ÖZKAN	Tanıtım	WILLI Dauma Ödülü
2018	Semra DEMİRER	Kariyer	Şeref Diploması
2018	ÜNSPED Gümrük Müşavirliği	Tanıtım	Şeref Diploması

2. 1. 4. Olimpizm Kavramı

2. 1. 4. 1. Olimpizm Nedir?

Olimpizm tıpkı Fair Play kavramı gibi spor yoluyla insanları bütünleştirmek için ortaya çıkmış, tüm ayrımları ortadan kaldırarak insanlığı ortak değerler çatısı altında toplanmayı amaçlayan bir harekettir. Bu hareketin kurucusu Baron Pierre de Coubertin'dir (Pehlivan, 2012). Olimpik hareketin felsefesi, insana saygı, beden ve zihnin koordineli çalışmasını geliştirmek, tüm bunları spor yoluyla tüm insanlığa eşit şartlarda sunmak, güzel ahlakı, ortak insani değerleri olimpiyatlar yordamıyla insanlara yaymak ve bu yönde kültür oluşturmaktır. Olimpizm felsefesinde önemli olan yarışmaktır. Rakip oyunun parçasıdır. Spor mücadele esnasında kişilik, sağlık, kural bilinci kazandıracak ve her koşulda sevgi, saygı, hoşgörüyü yayacaktır. Olimpizm'i Türkiye de yaymak ve geliştirmek TMOK'un görevidir (URL-9, 2018).

2. 1. 4. 2. Olimpizm Doğuşu ve Gelişimi

Modern olimpiyat oyunlarının kurucusu Baron Pierre de Coubertin, 1894 yılında yapılan Uluslararası Atletizm Kongresine katılmış ve gençlerin fiziksel ve zihinsel gelişmeleri, barışçıl bir dünya yaratmak üzere bir dizi konuşma gerçekleştirmiştir (Anadolu Ajansı [AA], 2020). Kongrede eski olimpiyat oyunlarına benzer daha modern bir yapılanmanın kurularak, olimpiyat oyunlarının 4 yılda bir kez yapılması, olimpiyat oyunlarının düzenlenmesi ile ilgili işleri yönetmek ve takibini yapmak için Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin kurulması kararı alınmıştır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi ilk olimpiyat oyununun 1896 yılında Atina'da yapılması kararını almıştır. Dünyada ki bütün sporcuları bir araya getiren olimpiyat oyunlarının amacı; barış içinde yaşamak için gençlerin spor yoluyla duygudaşlık kurma becerilerini geliştirmek, birbirlerinin hallerinden anlamalarını sağlamak, sporun fizik gücü ile beraber bilişsel gücü de arttırdığını gençlere anlatmak, Olimpizm felsefesini gençlere yaymak ve bu yolda gençleri eğitmektedir (Pehlivan, 2012).

2. 1. 4. 3. Olimpizm Örgütlenmesi

2. 1. 4. 3. 1. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)

Olimpiyat oyunlarının yönetilmesi ve Olimpizm hareketinin tüm dünyaya yayılmasından sorumlu kuruluş olan Uluslararası Olimpiyat Komitesi, 1894 yılında yapılan Sarbonne Kongresi'nde olimpiyat oyunlarının yeniden başlatılması kararı ile kurulmuştur. IOC, ülkelerin ulusal olimpiyat komitelerine ve spor federasyonlarına liderlik

yapmaktadır. Uluslararası hukuka tabi olan IOC'nin merkezi İsviçre'nin Lozan kentindedir (URL-10, 2012).

2. 1. 4. 3. 2. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK)

1908 yılında 2. Meşrutiyet'ten sonra Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyeti adıyla kurulan TMOK' un ilk başkanı Ahmet İhsan TOKGÖZ olmuştur. Genel sekreterlik görevine Selim Sırrı Tarcan getirilmiştir. 1924 yılında bakanlar kurulu kararı ile Türkiye Milli Olimpiyat Cemiyeti olarak ismi değiştirilmiştir. Uluslararası Olimpiyat Komitesine aldığı kararları uygulamak ve Olimpizm hareketini ülkemizde yaygınlaştırmak görevleri arasındadır (URL-11, 2018).

2. 1. 4. 4. Olimpik Eğitim

Olimpik eğitimi dünya genelinde yaymak Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin görevidir. IOC, bu kapsamda olimpik eğitim için hazırlanmış Olimpik Eğitim Programlarının ulusal olimpiyat komiteleri tarafından nasıl yürütüldüğünü takip eder. Olimpik eğitimin temel ilkeleri insani değerler, barış, sosyal adalet, Fair Play, insan hakları, eğitim, ırk ve din konularında eşitlik ve hoşgörü, kadın haklarının gelişmesi ve çocukları korumaktır. (Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü [SHGM], 2020). IOC, bu temel ilkeleri 8-18 yaş arası çocuklara uygulayabilmek üzere olimpik eğitim programlarını hazırlamıştır. IOC'nin 8-18 yaş arasındaki çocuk ve gençlerden beklediği, Fair Play değerlerini günlük yaşamlarında uygulamaları, fiziksel ve bilişsel güçlerini dengeli ve kademeli geliştirmeleri, başkalarını olduğu gibi kabul etmeleri, farklı düşünce ve fikirlere saygı duymaları, barış ve insani değerleri başka insanlara yaymaya çalışmaları, günlük yaşamda barış içerisinde diyaloglar kurmaları, mutlu olmaya çalışmalarıdır (Güzel ve Özbey, 2009). Tüm bu amaçları yaymak için 1961 yılında Uluslararası Olimpik Akademisi kurulmuştur (Güzel, 2007).

Ülkemizde Olimpik Eğitim Programlarını uygulamak ve yaymak TMOK'un görevleri arasındadır. TMOK'un Olimpik Akademi Komisyonu olimpik hareketi yaymak ve geliştirmek amacıyla Olimpik Eğitim Projeleri (OLİ) yapmaktadır. Ülkemizin Çeşitli il ve ilçelerinde deneyimli sunucular, milli sporcular ve projenin maskotu Oli'nin katılımıyla 9-11 yaş gurubu çocuklara yönelik düzenlenen interaktif eğitimler verilmektedir. Alanında uzman akademisyen ve çocuk psikologları iş birliğiyle çocukların yaş gurubuna uyarlanan eğitimler spor, sağlık, beslenme, çevre duyarlılığı, insan vücudu, olimpiyat oyunları, spor dalları, spor kültürü ve ahlakı, Fair Play gibi konularda çocukları bilgilendirmektedir (URL-12, 2018).

2. 1. 5. Sporda Şiddet ve Saldırganlık Kavramları

2. 1. 5. 1. Şiddet ve Saldırganlık

Şiddet ve saldırganlık farklı tanımlansa da alanyazın incelendiğinde içerdiği anlam bakımından benzer olduğu ve sıkça birbirinin yerine kullanıldığı görülmektedir (Ayan, 2006). Bu araştırmada şiddet ve saldırganlık kavramları yakın anlamlar içerdiği için birlikte ele alınmıştır.

Şiddet, uygulandığında karşıdakine fiziksel ve ruhsal zarar veren bir olgudur (Ayan, 2006). Aslında şiddetin araştırmalara konu olan çıkış noktası konusunda uzmanların iki ayrı görüşü bulunmaktadır. Kimi araştırmalarda şiddetin nedenleri içsel dürtü, genetik faktörlerden kaynaklandığı sonucunu ortaya çıksa da bazı araştırmalarda şiddetin çevreden kaynaklandığı ve sonradan öğrenildiği sonucunu vermektedir. Kaynağı ne olursa olsun, şiddetin sonuçları fiziksel, sosyal ve psikolojik zararlar vermektedir. Şiddetin en çok etkilediği kitle çocuklardır (Deveci, Karadağ ve Yılmaz, 2008). Son dönemlerde iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, sosyal medyanın ortaya çıkışı, televizyon dizileri ve filmlerindeki şiddet çocukları sıkça etkilemektedir (Birinci, 2019). Şiddetin öğrenilmesinde aile ve çevrenin etkisi büyüktür. Aile şiddetin öğrenilmesinde çoğunlukla ilk basamağı oluşturmaktadır (Aydın, 2019). Dış çevre aracılığıyla da pekiştirilen şiddetin sosyal medya aracılığıyla çocuklar arasında hızla yayılması, şiddet göstermenin tanınmayı arttırmasıyla şiddet sosyal hayatın bir parçası durumuna gelmiştir (Gök, 2009). Alanyazına bakıldığında şiddet, fiziksel, psikolojik, ekonomik ve cinsel olarak sınıflandırılmaktadır (Kılıç, 2019). Son dönemlerde, sanal şiddette şiddet türü olarak kayıtlara geçmektedir. Spor ve şiddet ise sporun sosyal bir olgu olmasından kaynaklı sürekli bir araya gelmektedir. Spor kitlesel bir harekettir (Sezen, 2003). Sporda mutlak kazanma hırsı sınırları çizilmiş şiddetin önüne geçmiş, sporcular ve toplum yani sporun tüm paydaşları şiddet olgusundan etkilenmeye başlamıştır. Spor, içerisinde şiddet barındırdığı gibi, şiddeti önlemede de kullanılabilecek bir araçtır. Gerek sosyal bir olgu olması, gerek kitleleri ilgilendirmesi, profesyonel sporcuların çocuklara ve gençlere örnek olması, spor eliyle şiddetin önlenmesini sağlamak için kullanılabilir. Şiddet kaynağı ne olursa olsun olumsuzluk barındırmakta ve önlemek için ise küçük yaşlarda çocuklardan işe başlamak gerekmektedir (Veziroğlu, 2019). Aşağıda saldırganlıkla ilgili temel oluşturan kuramlar alanyazın çerçevesinde irdelenmiştir. Saldırganlık kavramının kaynağının içten gelen dürtülerle mi yoksa çevresel faktörlere göre mi oluştuğunu açıklamaya dair birçok görüş ortaya atılmıştır.

2. 1. 5. 2. Şiddet ve Saldırganlık Kuramları

2. 1. 5. 2. 1. Biyolojik Kuram

Biyolojik kuram, saldırganlığın oluşumunun beyin, merkezi sinir sistemi ve iç salgı bezlerinin neden olduğunu biyolojik olarak açıklamaya çalışmaktadır. Bu kapsamda merkezi sinir sistemi üzerine yoğunlaşan araştırmacılar, serotonin hormonu düşük olan canlılarda serotonin hormonu yüksek olan canlılara göre daha saldırgan oldukları ortaya konmuştur (Kılınç, 2012). Saldırganlık üzerine etkili olan bir hormonun da testosteron olduğu ortaya çıkmıştır. Testosteronun yüksek olmasının saldırgan davranışları arttırdığı, kadınlarda bulunan östrojen hormonunun saldırganlığa etkisinin çok az olduğu vurgulanmıştır (Ceylan, 2012). Limbik sistem, beyindeki duyguları kontrol eden sistemdir. Araştırmalar, limbik sistemi hasara uğramış hayvanların kışkırtılma durumlarına saldırganlıkla karşılık verdikleri gözlemlenmiştir (Eroğlu, 2009).

2. 1. 5. 2. 2. Psikanalitik Kuram

Saldırganlığın insanın biyolojik yapısındaki bir özellik olduğunun savunan kuramdır ve savunucusu Freud'dur (Veziroğlu, 2019). Freud, insan davranışlarının içgüdüsel olduğunu ve doğumdan sonraki büyüme sürecinde anne ve baba tutumunun saldırganlığın oluşumunda etkili olduğunu savunmuştur. Freud'a göre insanda iki ana içgüdü vardır. Bunlar yaşam içgüdü ve ölüm içgüdüdür. Yaşam içgüdüleri, hayatta kalabilmek için gereken temel ihtiyaçları (yemek, su ve cinsellik) kapsamaktadır ve bu enerjinin libidodan geldiği ortaya atılmaktadır. Öfke ve saldırganlık bir enerjidir, dışarıdan bir uyarı gelmedikçe açığa çıkmamaktadır. Bu potansiyel enerjiyi dışa vurdukça bu enerji azalmaktadır (Eroğlu, 2009). Ölüm içgüdüünün ise yaşamın temel amacını oluşturduğu belirtilmiştir.

2. 1. 5. 2. 3. Etiyolojik Kuram

Saldırganlığın içgüdülerden kaynaklandığını savunan bir diğer kuramcı Konrad Lorenz'dir. Bu kurama göre saldırganlık içten gelen bir dürtüdür (Acet, 2001). Lorenz, özellikle hayvan türlerinde içgüdüsel saldırganlığın hayatı idame ettirmek için zorunlu olan, yaygın olarak görülen davranış olduğunu, insanlarla hayvanların içgüdüsel saldırganlık türlerinde farklılaşma olduğunu belirtmektedir. Ayrıca hayvanların hayatlarını idame ettirmek için saldırganlık gösterdiğini fakat kendi türlerine karşı saldırganlık göstermediğini, insanların kendi türünden olana karşı da saldırganlık gösterdiğini vurgulamıştır (Gök, 2009).

2. 1. 5. 2. 4. Engellenme-Saldırganlık Kuramı

Engellenme-saldırganlık kuramı Dollard, Miller, Mowrer, Doob ve Sears (1936) tarafından ortaya konmuştur (Veziroğlu, 2019). Bu kuram saldırganlık dürtülerinin doğuştan gelmediğini, saldırganlık dürtülerinin çevredeki engellemelere tepki olarak ortaya çıktığını ortaya koymaktadır. Bu kuram, saldırganlığın daima engellemelerden kaynaklandığını savunsa da başka kuramcılar tarafından eleştirilere maruz kalmıştır. Miller, saldırganlığın engellemelerden oluşamayacağını, engellemelerin bireylerde tahrik yaratabileceğini belirtmiş ve çocukların her engelleme karşısında saldırganlık davranışı göstermediğini gözlemlemiştir (Ulusoy, 2008). Yine bu kurama eleştiri olarak bazı kuramcılar, kişinin engellenmiş hissettiği her durumda saldırgan tavır göstermediğini, bazı engellemeler karşısında sakin kalabildiğini ayrıca engelleme olmadığı durumlarda bazı kişilerin saldırgan davranış gösterebildiğini göstermektedir (Gültekin, 2008). Görüldüğü üzere engelleme – saldırganlık kuramının saldırganlığın ne olduğunu ve nereden geldiğini tam olarak tanımlayamaması kuramın doğruluğunu sınırlandırmaktadır.

2. 1. 5. 2. 5. Bilişsel Kuram

Bilişsel kuramcılara göre saldırganlık, bireylerin olayları kavrayıp değerlendirme süreçleriyle ilgilidir. Kimi insanlar bazı davranışlara saldırgan tepkiler verirken kimileri aynı davranışa sakin tepkiler verebilmektedir. Bu kuramcılara göre insanlar yetiştirilme tarzlarına göre algılanan saldırganlık kodlarını zihinlerinde zamanla oluşturur. Bu kodların oluşumu hangi davranışlara hangi tepkilerin verileceğini belirler (Ceylan, 2012).

2. 1. 5. 2. 6. Sosyal Öğrenme Kuramı

Kuramın en önemli temsilcisi Albert Bandura'dır. Bandura'ya göre saldırganlığın kökeninde çevresel faktörler bulunmaktadır (Ulusoy, 2008). Sosyal öğrenme kuramına göre, çocuklar çevrelerinde bulunan insanların davranışlarını gözlemleyerek nasıl davranmaları gerektiğini öğrenirler. Bandura gelişimin, kalıtımsal özellikler ve çevresel faktörlerin etkileşmesiyle gerçekleştiğini savunmaktadır. Saldırganlık bu gelişim sürecinde çevredeki diğer insanların davranışlarını gözlemleyerek öğrenilir. Bu kurama göre, saldırganlık davranışlarının temeli aileden ve çevreden öğrenilerek atılır (Dervent, 2007).

2. 1. 6. Türkiye’den ve Dünyadan Sporda Şiddet ve Saldırganlık Örnekleri

Sporda şiddet ve saldırganlık dendiğinde akıllara, medyada çok takip edilmesi ve popüler spor dalı olması sebebiyle futbol gelmektedir. Bu nedenle aşağıda verilen örneklerin birçoğu futbol dalındandır.

- 2002 yılında Beşiktaş Spor Kulübü’nün Trabzon Sporu kendi sahasında 5-0 mağlup etmesi olayların büyümesine neden olmuş ve çıkan olaylara güvenlik kuvvetlerinin müdahalesinin yetersiz kalmasıyla Avni Aker stadyumunun tamamı zarar görmüştür.
- Yine 2002 yılında Fenerbahçe, Galatasaray’ı 6-0 mağlup etmesi tribünleri hareketlendirmişti. Galip gelmesine rağmen olayların büyümesi ile Fenerbahçe tribünlerinden atılan yabancı cisimler nedeniyle Galatasaray kulübünün kaleci antrenörü yaralanmıştır.
- 2004 yılında Beşiktaş-Ç. Rizespor maçında 16 yaşındaki Cihat AKTAŞ isimli genç taraftar tribünde çıkan olaylar neticesinde İnönü Stadyumunda bıçaklanarak öldürülmüştür.
- Basketboldan örnek verecek olursak. 2009 yılında Beko Basketbol Ligi final serisinde Fenerbahçe Ülker ve Efes Pilsen, Abdi İpekçi karşılaşmıştır. Efes Pilsen’in maçı kazanmasıyla Fenerbahçe Ülkerli taraftarlar sahaya yabancı maddeler atarak şiddet olaylarını körüklemiştir ve Efes Pilsenli oyuncular taraftarlardan dayak yemiştirler (fanatik.com).
- 2009 yılında oynana Galatasaray – Fenerbahçe derbisinde, Emre Aşık ve Lugano arasında başlayan kavgaya Arda Turan ve Semih Şentürk de dahil olmuş oyunun uzun süre durmasına neden olmuş ve ardından bu oyuncular kırmızı kart görerek oyun dışı kalmıştır.
- 2006 yılında UEFA kupası Paris Saint Germain – Hapoel Tel Aviv maçında taraftarların birbirine saldırması sonucu bir Fransız polisi olayları önlemeye çalışırken bir kişi vurarak öldürmüş ve olayların daha da büyümesine neden olmuştur (URL-13, 2018).

Sporda şiddet örneklerine bakıldığında özellikle medyatik spor dalında örneklerin çoğaldığını görmek mümkündür. Alanyazında belirtildiği gibi sporun ticarileşmesi, spordan beklentilerin maddi yönden artması, sporun amacı olan hareket ve eğlence gibi kavramların yerini koşulsuz kazanma odağına bırakması şiddet olaylarını körüklediği görülmektedir.

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu

Bu bölümde konu ile ilgili yurt içi ve yurt dışında yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2. 2. 1. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar

Sporda şiddet ve saldırganlık, Fair Play ve Olimpizm kavramlarıyla ilgili olarak yapılan alanyazın taraması sonucunda bulunan çalışmalar ve içerikleri aşağıda sıralanmıştır.

Doğan, Moralı, Toros Kazak ve Tok’un (2002) çalışmasında, bireylerin spor yapma durumu ve saldırganlık düzeyi arasındaki ilişki, cinsiyet ve kaygı düzeyleri değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır. Çalışmanın örneklem grubunu tesadüfi olarak seçilmiş 16-29 yaş aralığında farklı spor dallarıyla ilgilenen 52’si bayan, 160’ı erkek 212 spor yapan ve 101’i bayan, 74’ü erkek olmak üzere 175 spor yapmayan toplam 387 birey oluşturmaktadır. Sonuç olarak bu çalışma, spor yapan bireylerin spor yapmayan bireylere göre saldırganlık ve atılganlık düzeylerinde anlamlı farklar olduğunu göstermektedir.

Yıldıran (2004) çalışmasında, Fair Play kavramının 15. YY’da İngiliz turnuvalarında ortaya çıktığını, o dönemki turnuvalarda centilmenlik dışı hareketler için “foul play” dendiğini, bu söylemin zamanla gelişip Fair Play’e dönüştüğünü ifade etmektedir. Fair Play kavramı 18. YY’da spor alanyazınına girmiştir. Yıldıran’ın çalışmasında Fair Play kavramı, sporcuların güçleşen şartlar altında dahi kurallara sabırla riayet etmeleri, haksız avantajlardan yararlanmama, rakibin düşman değil aksine oyunun gerçekleşmesi için eş değer haklara sahip paydaş olarak ifade edilmektedir. Çalışmada ayrıca, Fair Play kavramının formal ve informal olarak ikiye ayrıldığı, formal Fair Play de oyun kurallarına mutlak uyumu, informal Fair Play’ in ise kuralların ötesinde rakibe ve hakeme içten yardımcı olmayı ifade ettiği vurgulanmaktadır.

Pehlivan ve Konukman (2004) çalışmalarında, Fair Play kavramını, haksız avantajlardan yararlanmama, rakibi yenmekten değil birlikte oyun oynamaktan zevk almak olduğunu, atılan gol kadar rakibin de attığı golü alkışlayabilmek olduğunu, sadece sporcu, antrenör, hakem değil spor alanına giren tüm paydaşları ilgilendiren bir kavram olduğunu ifade etmektedir.

Yıldıran (2005) çalışmasında, sporun ticarileşmesi ve siyasileşmesinin performans baskısını arttırdığını, bu durumun mutlak kazanma hırsını beraberinde getirdiğini, kazanma hırsının da sporda erdemsiz davranışlar göstermeyi tetiklediğini belirtmiştir. Yine aynı çalışmada, okullarda Fair Play bilgilendirme çalışmalarının yetersiz kaldığı anlaşılmış ve okul beden eğitimi derslerinde Fair Play anlayışı kazandırmak gerektiği,

mevcut beden eğitimi öğretmenlerinin Fair Play bilgilerinin eğitim verecek seviyede olmadığı ifade edilmiştir.

Girginer, Aydın ve Cavdar'ın (2006), Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi öğrencileri arasında yapmış oldukları çalışmada, sporda şiddetin artmasına neden olan etmenlerden bazılarının güvenlik önlemleri ve güvenlik kuvvetlerinin tutumu, yöneticiler ve fanatik taraftar grupları arasındaki ilişkiler, siyasetin spora müdahale etmesi, tribün mimarisi, tel örgüler, fiziksel koşullar, yetersiz ve etkisiz hukuksal yaptırımlar, kulüp yöneticilerinin medyadaki tahrik edici söylemleri ve stadyumlarda küfürlü tezahüratların olduğunu ifade etmektedir.

Dervent (2007), lise öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri ve sportif aktivitelere katılım ilişkisini incelediği araştırmasında, spor yapan katılımcıların spor yapmayan katılımcılara göre daha atılgan olduklarını ifade etmektedir. Yıkıcı saldırganlık bakımından ise spor yapan ve yapmayan katılımcılar arasında anlamlı düzeyde farka rastlanamamıştır. Cinsiyet değişkenine göre saldırganlık özelliklerine bakıldığında anlamlı fark bulunamamıştır. Spor yapan kız ve erkek katılımcıların atılganlık değişkenine göre bakıldığında, spor yapan kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha atılgan oldukları anlaşılmıştır. Bireysel ve takım sporu yapan bireylerin spor dallarına göre saldırganlık düzeylerine bakıldığında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bireylerin baba eğitim düzeyi değişkenine göre saldırganlık düzeyine bakıldığında ise spor yapan bireylerin yıkıcı saldırganlık davranış düzeylerinin baba eğitim seviyeleri düştükçe arttığı görülmektedir.

Kırbaş, Taşmektepligil ve Üstün'ün (2007) yaptığı çalışmada orta öğretim öğrencileri arasında yaşanan şiddet olaylarının nedenleri ve bu şiddet olaylarını engellemede spor aktivitelerinin yerinin ne olduğu araştırılmıştır. Şiddet; kişinin başka bir kişi tarafından fiziksel olarak yaralanması, duygusal baskı altına alınması şeklinde tanımlanmıştır. Kişiyi şiddete iten nedenlerin en başında ailenin geldiği çünkü aile bireyleri bebeklik döneminden itibaren rol model alınan ilk bireyler olduğu sonucuna varılmıştır. Aile içerisinde iletişim eksikliğinin şiddeti tetiklediği, çocukların aileden öğrendikleri şiddeti kendi yaşlıları içerisinde de çözüm yolu olarak görmeye başladığı ifade edilmektedir.

Deveci, Karadağ ve Yılmaz'ın (2008) ilköğretim öğrencilerinin şiddet algıları isimli çalışmalarında, şiddeti karşıdaki insana, nesneye karşı zarar verici davranış olarak tanımlamaktadır. Yapılan çalışmada, eğitim sistemindeki yarışmacılığın öğrencilerin okullarda alması gereken ahlaki değerleri ikinci plana iteklediğini, ahlaki değerleri yeterince kazanamayan çocuklarında şiddet eğilimlerinin arttığını göstermektedir. Şiddetin öğrenilmiş davranış olduğu bakış açısına göre düşünülürse aile, şiddet

öğreniminin en önemli öğelerinden biridir. Çünkü çocuklar aileden şiddeti genelde anne ve babalarını taklit ederek öğrenmektedir. Okullarda çocukların maruz kaldıkları şiddet genellikle arkadaşları tarafından yapılmaktadır. Çünkü okullar, farklı kültürlerde yetişmiş birçok çocuğun aynı ortamı paylaştığı yerlerdir. Sonuç olarak okullarda şiddet olaylarının engellemesi için okul aile birliği ile veliler ve okul yönetimi iş birliği yapmalı, okullarda ders dışı etkinlikler yaygınlaştırılmalı, çocukların vakitlerini boş geçirmemeleri sağlanmalı, eğitim sistemindeki başarı kaygısının ahlaki değer eğitiminin önüne geçmemesi gerektiği ifade edilmektedir.

Özbey ve Güzel'in (2009), uzun dönemli olimpiik eğitim programlarını inceledikleri çalışmada, çocukların ve gençlerin spor yapma haklarının Birleşmiş Milletler ve Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi yapılarca korunduğunu fakat uygulanabilirliğinin alt seviyelerde olduğunu belirtmiştir. Yine aynı çalışma, çocuklarda 14'lü yaşlardan sonra spor yapma oranlarının %45 azaldığını ortaya koymaktadır. Çalışmada, Yunanistan, Çin, Belçika, Almanya, Japonya ve Yugoslavya spor eğitimi gelişmiş ülkelerin Olimpiik Eğitim programları incelenmiş ve Türkiye de ki mevcut durumla karşılaştırmalar yapılarak yol göstermesi amaçlanmıştır. Ülkemizde, Olimpiik Eğitim Programı çerçevesinde "Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ve Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu" birlikte çalışarak "Spor Kültürü ve Olimpiik Eğitim Kılavuzu Kitabı" adlı bir kitap çıkarılmıştır. Hazırlanan bu kitabın hedefi Türk çocuklarındaki bireysel gelişimi sağlamak, toplumsal gelişime katkı sunmak, ulusal ve evrensel barışı spor yoluyla pekiştirmek ve çağdaş, dinamik eğitim programı oluşturmak olduğu vurgulanmıştır.

Güzel ve Özbey' in (2009) yaptığı bir başka çalışmada, Avrupa ve Türkiye de ki olimpiik eğitim programları incelenmiştir. Bu kapsamda çeşitli yazarların yaptığı Olimpiizm tanımlarına yer verilmiş ve olimpiik eğitim programlarının amaçları açıklanmıştır. Coubertin'in felsefesinden yola çıkarak bu amaçlar;

- Tüm insanlığın yaşamını uyum içerisinde sürdürmesi,
- Sportif performans kadar bilimsel ve artistlik performansında eşit olarak yer aldığı mükemmel insanı yaratma çabası,
- Fair Play ve amatör ruhu uluslararası spora yeniden kazandırma,
- Devletlerarasındaki iyi niyet ve saygıyı geliştirmek,
- Spor yoluyla özgürce hareket etmeye saygı duyulması şeklinde ifade edilmiştir.

Fişekçioğlu, Özdağ, Duman ve Atalay'ın (2010) Futbolda Şiddet ve Yasal Karşı Tedbirler isimli çalışmasında, futbolda müsabakalarında maç öncesi, maç sonrası ve saha içerisinde karşılaşılan şiddet ve saldırganlık olayları ele alınmış ve önlenmesi için

2004 yılında yapılan 5149 sayılı “Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliği Önlemeye Dair Kanun” ile beraber alınan yasal tedbirler değerlendirilmiştir. Futbolun son yıllardaki ticarileşme hızı, spor medyasının seyircilere kazanmaktan başka çare olmadığı yönündeki yayınları taraftarı fanatizme sürüklediği ifade edilmiştir. Mutlak başarı güdüsü ile maça gelen taraftarlar istediklerini elde edemeyince, aileden ve çevreden öğrendikleri kültürle şiddet ve saldırganlığa başvurdukları anlaşılmaktadır. Yine aynı çalışmada futbolda şiddet ve saldırıların yasal tedbirlerle nasıl önlenebileceği ve yapılan ihlallerin karşılığı olan ceza miktarlarının belirtilmesi suretiyle anlatılmaktadır.

Gürpınar ve Güven (2011), futbol hakemlerinin karşılaştıkları sportmenlik dışı davranışların incelenmesi isimli çalışmasında, sportmenlik dışı davranışların temelinde aşırı kazanma arzusunun olduğuna dikkat çekmiştir. Spor müsabakasında sportmenlik dışı davranışlardan etkilenen spor paydaşlarından birinin de futbol hakemleri olduğu, sportmenlik dışı davranışların futbolda önlenmesinde hakemlere büyük iş düştüğünü, hakemlerin otoritesini sahaya tam yansıtabilmesi için hakemlik yaptığı spor dalını iyi bilmesi ve daha önce aynı spor dalında sporcu olmasının etkili olduğu ifade edilmektedir. Sportmenlik dışı davranışa farklı açıdan bakan bu çalışmada ayrıca hakemlerin yaş, cinsiyet gibi kişisel özelliklerinin sportmenlik dışı davranışları anlamlandırması arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Hakemlerin seçimi aşamasında bu ölçütlere dikkat edilmesi ve hakemler sporda şiddet ve sportmenlik dışı davranışlara yönelik eğitimlerinde verilmesi tavsiye edilmiştir.

Türkmen, Yıldız ve Zekioğlu'nun (2013), Manisaspor taraftarlarının sporda şiddete ve çirkin tezahürat hakkında düşüncelerini sosyolojik açıdan incelediği çalışmasında, örneklem grubunun önemli bir kısmı (%50,5), müsabaka esnasında seyircilerin çirkin tezahüratta bulunmasını hoş karşılamamaktadır. Bunun nedeni olarak, araştırmaya katılan taraftarların önemli bir kısmının “üniversite mezunu” olması, kendilerini fanatik görmemeleri, küfür ve kavga etmekten yana olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Tel'in (2014) yaptığı Türk toplum yaşantısında Fair Play isimli çalışmada, Fair Play değerlerinin Türk kültür ve gelenekleriyle olan benzerliğine dikkat çekilmiş, Türk kültüründeki “hoşgörü” ifadesinin Fair Play kavramına uygunluğu anlatılmıştır.

Ziyagil, Bilir, Çekin ve Temur'un (2014) Türkiye’de sporda saldırganlık, şiddet ve çözüm önerileri isimli çalışmasında sporda şiddet olaylarının kaynağı oynanan oyunun özelliği, sporcular, hakem, spor yöneticileri, tribün liderleri, antrenörler, taraftarlar, medya şeklinde ifade edilmektedir. Yine aynı çalışmada sporda şiddete yol açan nedenler sosyolojik olarak değerlendirilmiş, sosyal ve ekonomik düzeyleri düşük olan genç erkeklerin şiddet ortamlarının kendilerine daha uyumlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Erdal'ın (2017) yaptığı Olimpizm amaçlarının uygulanabilirliğinin yaşam kalitesi açısından incelenmesi isimli çalışmada, modern olimpiyatları organize eden kıta ve ülkeler ile organize etmeyen kıta ve ülkeler ekonomik durum, ortalama yaşam süreleri, kişi başına düşen milli gelir ve gayri safi milli hasılları değişkenlerine göre karşılaştırılmıştır. Çalışmada, olimpiyat oyunlarını düzenleyen ülkelerin, ekonomik olarak güçlü, okur-yazarlık oranı yüksek, üretkenlik seviyeleri yüksek ve yaşam kalitelerinin yüksek olduğuna dikkat çekilmiştir.

Koç'un (2017) yaptığı beden eğitimi dersinde sportmenlik davranışı kazandırmaya yönelik uygulama önerileri içeren çalışmada, sportmenliğin küçük yaşlarda yapılandırılması gerektiğini, bu konuda beden eğitimi derslerinin çocuklara sportmenlik davranışı kazandırmanın ilk basamağı olduğunu ifade etmektedir. Yine aynı çalışmada Koç, uygulamaya yönelik öneriler sunmaktadır. Bu öneriler; çocuklara sınıf ortamında kuramsal bilgiler verme, beklentileri açıklama, beklentilerin uygulanmasına yönelik sözleşme imzalanması, ders uygulamaları (gayeli oyun, galibiyet ile sonuçlanmayan oyun, galibiyet ile sonuçlanan oyun), gözlem yapma, dönüt ve takiptir.

Çavdar, Sezen-Balçıklı ve Kaya'nın (2019) yaptıkları, okul sporlarında alınan disiplin cezaları ve nedenlerinin Fair Play değerleri çerçevesinde incelenmesi isimli çalışmada, beden eğitimi dersi ve ders dışı sportif etkinliklerin spor kültürü oluşumunda önemli etkiye sahip olduğuna dikkat çekilmektedir. Spor kültürüne sahip bireylere spor yoluyla sportmenliğin daha kolay öğretilebileceğini vurgulamışlardır. Ayrıca okul sporunun öğrencilerin eğitilmesinde büyük öneme sahip olduğunu, sporun sosyal faydalarının okullarda sportif etkinlikler ile öğrencilere yarar sağlayacağı görüşünün hâkim olduğu görülmektedir. Yine aynı çalışmada okul, disiplin cezalarının spor ile eğitim vermek kaydıyla azaltılabileceği belirtilmiştir.

Kılıç'ın (2019) sosyolojik açıdan sporda şiddet olgusunu bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirdiği çalışmasında, şiddetin tanımı olarak kuvvet, sert davranma gibi anlamlar içerdiğini belirtmiştir. Kılıç, modernleşmeyle beraber şiddet olgusunda bir azalma olacağının düşünüldüğünü fakat şiddetin modernleşmeyle birlikte farklı alanlarda farklı şekliyle kendini gösterdiği vurgulamıştır. Spor da kitlesel bir katılım olması, ticarileşme ve özellikle profesyonel spordaki mutlak kazanmaya dayalı rekabet duygusunun ön planda olması şiddeti kaçınılmaz hale getirmektedir. Bu kapsamda bu çalışmada sporda şiddet olgusu fiziksel şiddet, psikolojik şiddet, ekonomik şiddet ve cinsel şiddet olarak ele alınmıştır. Sonuç olarak ise fiziksel şiddetin özellikle takım sporlarında itme, çekme gibi davranışlarla gösterildiği ve sıklıkla uygulandığı ifade edilmektedir. Yine psikolojik şiddetin takım sporlarında taraftarlar tarafından gösterildiği vurgulanmıştır. Sporda ekonomik şiddetin mağdurları genelde elit sporcular olmaktadır. Elit sporcularla yapılan

sözleşmelere maç başı ücret gibi maddeler eklenerek sporcular maç dışı bırakılma ve iyi oynama baskısı yaşamaktadır. Son olarak cinsel şiddetin daha çok kadın sporculara uygulanan şiddet türlerinden olduğu, özellikle voleybol dalında kısa elbiseler giyilmesi ve taraftarın sporcuları cinsel obje olarak görmesiyle oluştuğu belirtilmiştir. Sporda şiddetin önlenmesi için spor kültürü ve olimpiik ruhun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması gerektiği ifade edilmektedir.

2. 2. 2. Dünya’da Yapılan Çalışmalar

Majauskiene, Sukys ve Lisinskiene (2011), gençlerin okullarda Olimpizm ile ilgili ne tür bilgilerin anlatıldığı ve gençlerin Olimpizm ile ilgili ne tür bilgiye sahip olduğunu ölçmeye çalıştığı, 13-18 yaş arası 2335 gence uyguladığı anket çalışmasında, gençlerin olimpiyat oyunlarına katılan sporcular hakkında bilgi sahibi olduklarını, olimpiyat oyunlarının sembollerini ve oyunların geleneklerini bildiklerini ortaya koymuştur. Ayrıca, Olimpizm ve Fair Play eğitimlerinin uygulandığı okullarda öğrencilerin uygulanmayan okullara göre daha fazla Olimpizm konularına hakim oldukları sonucuna ulaşmıştır.

Gibbons, Ebbeck ve Weiss (1995), Fair Play eğitiminin çocukların ahlaki gelişimlerine etkisini inceleyen, 4 okula bağlılık duygularını geliştirdiği, tüm çocukların sosyal gelişimlerinde artış gözlemlendiği, Fair Play eğitimi alan çocuklarda ayrıca ahlaki gelişimlerinde olumlu sonuçlar gözlemlendiğini ortaya konmuştur.

Cecchini, Montero, Alonso, Izquierdo ve Contreras (2007) okul çağındaki gençlerde kişisel ve sosyal sorumluluğun fair play davranışlarına ve 6. sınıfa denk öğrenciler üzerinde yaptıkları araştırmada, öğrencileri beden eğitimi derslerinde deney ve kontrol grubu olarak iki grupta incelemiştir. Deney grubuna fiziksel aktivite dersi esnasında Fair Play konularından bahsederek Fair Play ruhuna aykırı davranışlar gösterenlerin davranışlarına önlemler alarak, yapılmaması gereken ihlalleri anlatarak ders anlatmış ve kontrol grubuna ise Fair Play den bahsetmeden 7 ay yalnızca beden eğitimi dersi işlemiştir. Sonuç olarak beden eğitimi dersinin tüm çocuklarda etkisini araştırdıkları çalışmada, 3 okul ve 186 öğrenciyi 63, 62 ve 61 kişilik iki deney ve bir kontrol grubu olacak şekilde eğitime tabi tutmuşlardır. Fair play eğitimi verilen ilk iki deney grubunda kişisel ve sosyal göstergelerinde iyileşme gözlenmiştir. Ayrıca, oyundan zevk alma, fair play değerleri, görev bilinci konularında artışlar gözlemlenirken kazanma hırısı, sert ve kaba müdahaleler ve faullerde azalma gözlemlendiği ifade edilmiştir. Kontrol grubunda ise bir değişiklik gözlenmemiştir.

Hassandra, Goudas, Hatzigeorgiadis ve Theodorakis’in (2007) okulda Fair Play ve Olimpizm davranışı geliştirme programı isimli çalışmalarında, 4 ilkokuldan 126 5. sınıf öğrencisine 60 deney grubu 60 kontrol grubu olmak üzere Fair Play değerleri ve

Olimpizm eğitim programına tabi tutulmuştur. Eğitimin 2. ayında öğrencilerin Fair Play' e yönelik davranışlarında önemli bir iyileşme olduğu, oyuna katılım, öğrenci davranışları, sınıfın sosyal durumuna uyum gösterme, özerk davranabilme gibi davranışlarında olumlu gelişmeler olduğu gözlenmiştir. Programın süresi boyunca öğrencilerde çeşitli değer artışı görülmeye devam etmiş, Fair Play ve Olimpizm eğitimi gibi küçük yaşta öğrencileri iyi yöne yönelten eğitim programlarının öğrenciler üzerinde sosyal ve moral düzeylerinde artış meydana getirdiği, öz güven artışı oluşturduğu sonucuna varılmıştır.

Butler'in (2000) Fair Play, herkese saygı isimli 3000 öğrencinin katıldığı ve 4 yıl süren spor yoluyla Fair Play eğitimi çalışmasında, spor koçlarının, çocukların ailelerinin, okulda eğitimcilerin, spor yöneticilerinin, çocuklara sporun karakter gelişimini olumlu yönde etkilediğinden, sportmenlik davranışlarının spor yoluyla geliştiğinden, spor yoluyla oyun kurallarına uyum göstermenin arttığından bahsetseler de sportmenlik dışı davranışların arttığını, Fair Play değerlerinin gelişiminde bir gerileme olduğuna dikkat çekmektedir. Çünkü öğrencilerin genellikle uygunsuz olanı taklit etme eğiliminde olduklarını, rekabet içeren spor dallarının şiddeti teşvik ettiği ve çocuklarında televizyonda görülen bu şiddeti örnek aldıklarını ortaya koymuştur. Fakat spor esnasında rekabet sınırlandırılırsa, Fair Play değerleri ön plana çıkartılırsa öğrencilerde pozitif bir gelişme olduğu, rekabetçi spor dallarının öğrencilere şiddeti, yalan söylemeyi, hile yapmayı teşvik ettiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Teetzel (2012), olimpik eğitim felsefesini anlama ve anlatma isimli çalışmasında, Olimpizm felsefesini öğretim tekniği olarak uygunluğunu analiz eden çalışmasında, öğrencilere spor yoluyla değerler eğitimi, kültürlerarası saygının nasıl öğretilbileceğini incelemiştir. Konu ile ilgili yapılan yabancı kaynak araştırmasında adalet, eşitlik ve etik davranış temalarının ortaya çıktığı anlaşılmaktadır. Bu üç kavramın öğretilmesi gerektiği ortaya çıksa da öğretilmediği, eksik olduğunu ifade etmektedir. Nasıl yapılması gerektiği ile ilgili olarak da, Olimpizm felsefesi odaklı olimpiyat eğitim programlarının uzun dönemli uygulamalarla öğrenciler üzerinde uygulanması gerektiği, olimpiyat oyunlarının öğrencilere detaylı anlatılması gerektiği, çünkü olimpiyat oyunlarının sporda etik değerler üzerine kurulu bir spor yarışması olduğunu, her aşamasında adil olmayı, dürüstçe yarışmayı, yarışmanın önemli olduğunu vurgulaması bakımından olimpiyat oyunlarının öğretilmesi sonucuna varılmıştır.

Mutz ve Baur (2009) çalışmasında, şiddetin önlenmesinde sporun rolünü araştırmış ve sporda şiddetin Almanya ve birçok Avrupa ülkesinde yaygın olduğunu fakat spora katılımın ergenlerin suç işleme eğilimlerini azalttığını ortaya koymuştur. Ayrıca spor doğası gereği takım ruhunu pekiştirdiği, sosyalleşmeyi arttırdığı için şiddeti ve saldırganlığı azaltmada yardımcı bir faktör olduğu belirtilen bu çalışma, Almanya da

yaşayan, spor aktivitelerine katılan 15 yaşındaki ergenler üzerine kurgulanmıştır. Sonuç olarak spor aktivitelerinin otomatik olarak şiddeti önlediği ortaya konmuştur.

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, araştırma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları, veri toplama süreci ve verilerin analizi hakkına bilgilere yer verilmiştir.

3. 1. Araştırma Modeli

Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin amacı; çağımız çocuklarının en büyük problemi olan ekrana bağlı hareketsizliği azaltmak, çocuklara spor kültürü aşılama, yetenekli çocukları keşfetmek ve yetenek havuzu oluşturmak, tüm bunları yaparken sporun öğretici gücünden yararlanarak Fair Play ve Olimpizm değerlerini çocukların küçük yaşlarda öğrenmelerini sağlamak, bu yolla sporda şiddetin önüne geçebilmek, toplumun kültür yapısına etki edebilmektir. Bu etkinlikte veliler, spor yapan çocuklarını saha kenarından izlemekte, izlerken de birbirleriyle sosyalleşebilmekte ve futbola karşı varsa olumsuz bakış açılarını değiştirebilmektedir. Diğer taraftan etkinliğin gerçekleştirilmesinden sorumlu bireylerin de organizasyonun kurallarını doğru uygulanmasından sorumlu bulunmaktadır. Dolayısıyla; çocuklar, veliler ve uygulayıcılar paydaşlığında gerçekleştirilen “Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliği”nde birden çok durum ve bunları/bunlardan etkileyen/etkilenen kişiler vardır. Bu nedenle çalışma, spor olgusu temelinde açığa çıkarılması gereken birden fazla durumun incelenmesi gerektiğinden, bu durumların birbiriyle olan ilişkilerini ortaya çıkarmak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden çok katmanlı tek durum deseni ile kurgulanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Durum çalışmaları, amaçlarına ve büyüklüklerine göre genel olarak 4 kategoriye ayrılmaktadır (Creswell, 2013). Bütüncül tek durum deseni, iç içe geçmiş çok katmanlı tek durum deseni, bütüncül çoklu durum deseni ve iç içe geçmiş çoklu durum desenidir (Yin, 2014).

3. 2. Araştırma Grubu

Araştırmaya, Artvin İli Arhavi İlçesinde düzenli olarak uygulanmakta olan Herkes İçin Futbolda Mavi Kart etkinliği katılımcıları arasından araştırmanın yapısı gereği seçilen veli ve uygulayıcılar dahil edilmiştir. Araştırma grubunun belirlenmesinde iki teknik kullanılmıştır. Bunlardan ilki, öğrenci velilerinin seçiminde kullanılan amaçlı rastgele örneklemedir. Bu teknik, araştırılan durumun amacı doğrultusunda en kaliteli bilgiye ulaşabilmek için en çok katkı yapacağı düşünülenlerin rastgele seçilmesinden oluşur

(Baltacı, 2018). Etkinliğin katılımcılar üzerindeki etkilerini en güvenilir şekilde ortaya çıkarabilmek için araştırmacının amacı doğrultusunda 10 öğrenci velisi bu örnekleme tekniğine göre seçilmiştir. Uygulayıcı grubunun belirlenmesinde ise ölçüt (kriter) örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme tekniği, önceden belirlenen birtakım ölçütleri sağlayan tüm durumların değerlendirilmesidir. Bu teknikte ölçütleri araştırmacı oluşturur veya önceden var olan ölçütler listesinden yararlanır (Marshall ve Rossman, 2014). Bu bağlamda araştırmacı tarafından uygulayıcı grubu için “Etkinlikte en az 4 yıl görev alma” ve “Öğretmen-Eğitimci Olma” ölçütleri belirlenmiş ve bu iki ölçütü birlikte sağlayan 10 kişi araştırmaya dahil edilmiştir.

3. 2. 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Tablo 1’de katılımcıların demografik özellikleri gösterilmiştir. Araştırmada 16 erkek ve 4 kadın olmak üzere toplam 20 katılımcı görüş belirtmiştir. Katılımcıların yaş ortalamalarına bakıldığında uygulayıcıların yaş ortalamasının 42,9, velilerin yaş ortalamasının 38,1 olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumlarına bakıldığında ise uygulayıcılardan 1 profesör, 2 yüksek lisans ve 7 kişinin lisans mezunu olduğu, veli eğitim seviyesine bakıldığında ise 7 lisans, 1 yüksek lisans ve 2 kişinin de lise mezunu olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özelliklerini Gösteren Tablo

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Mesleği	Etkinlik Deneyimi
U1	Erkek	31	Lisans	Öğretmen	5
U2	Erkek	51	Lisans	Öğretmen	6
U3	Erkek	52	Lisans	Öğretmen	4
U4	Erkek	29	Lisans	Öğretmen	4
U5	Erkek	41	Yüksek Lisans	Öğretmen	7
U6	Erkek	34	Yüksek Lisans	Öğretmen	5
U7	Erkek	36	Lisans	Öğretmen	5
U8	Erkek	41	Lisans	Öğretmen	6
U9	Erkek	57	Profesör	Akademisyen	12
U10	Erkek	57	Lisans	Öğretmen	12
V1	Kadın	30	Lisans		-
V2	Erkek	41	Lisans		-
V3	Erkek	43	Yüksek Lisans		-
V4	Erkek	38	Lisans		-
V5	Erkek	48	Lise		-
V6	Kadın	34	Lise		-
V7	Kadın	35	Lisans		-
V8	Erkek	29	Lisans		-
V9	Erkek	45	Lisans		-
V10	Kadın	38	Lisans		-

3. 3. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri araştırmanın amacı doğrultusunda hazırlanan yarı yapılandırılmış sorular yardımıyla toplanmıştır. Veriler toplanırken nitel yöntemler işe koşulduğundan elde edilen veriler niteliksel bilgiler içermektedir. HİF etkinliği başlangıcından bu yana her yıl ekim ayında okulların açılmasıyla başlamaktadır ve aynı eğitim yılı bitiminde ilkokul etkinliği ile 9 hafta uygulandıktan sonra son bulmaktadır. Araştırma verileri 2019-2020 okul sezonu boyunca uygulanan etkinlikte gözlem yapılmak suretiyle güvenilir bilgi alınabileceği düşünülen uygulayıcı ve velilerle açık uçlu yarı yapılandırılmış sorular yardımıyla toplanmıştır. Araştırmaya katılan bireylere kişisel bilgilerinin hiçbir suretle kullanılmayacağı, yalnızca araştırmanın amacı doğrultusunda verecekleri cevapların yazılı doküman haline dönüştürülüp analiz edilmek suretiyle kullanılacağı bildirilmiştir. Veriler toplanmadan önce güven ortamının oluşması için araştırmada katılımcıların gerçek isimlerine yer verilmeyeceği, bunun yerine “Uygulayıcı ve Veli” kategorilerinin baş harfleri (U ve V) harflerin ile birlikte kaçınıcı katılımcı olduğunu belirtir numara kullanılacağı söylenmiştir. Son olarak katılımcılara, araştırmaya katılımları ile ilgili gönüllü onam formu imzalatılmıştır.

3. 3. 1. Veri Toplama Araçları

Araştırmada amacına uygun verinin toplanması için katılımcılardan önce kişisel bilgi formu doldurmaları istenmiştir. Ardından yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan sorulara yanıt vermeleri istenmiştir.

3. 3. 1. 1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların var olduğunun ispatlanabilmesi ve katılımcıları tanıyabilmek, araştırmanın güvenilirliği açısından önem taşımaktadır. Bu sebepten araştırmacı tarafından katılımcıların kişisel bilgilerini öğrenmek amacıyla kişisel bilgi formu hazırlanmıştır. Bu formda katılımcılara yönelik yaş, cinsiyet ve eğitim durumu ile ilgili 3 soruya yer verilmiştir ve form, yarı yapılandırılmış sorular öncesinde katılımcılara sunulmuştur.

3. 3. 1. 2. Görüşme Formu

Araştırma kapsamında uygulayıcılara 14 sorudan oluşan ve etkinliğe katılan öğrencilerin velilerine 11 sorudan oluşan iki ayrı görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formları hazırlanmadan önce konu ile ilgili alanyazın taranmış ve soruların araştırmanın

amacına uygunluğu konusunda alanında uzman iki akademisyen görüşüne başvurulmuştur. Uzman onayı alındıktan sonra 2 öğrenci velisi ve 2 uygulayıcı üzerinde test edilerek gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra, velilere etkinliğin uygulandığı saatlerde çocuğu maç yaptıktan sonra ikinci maçlarını beklerken 15 dakika şeklinde, uygulayıcılara ise ilk maçlarını yönettikten sonra ikinci maçlarını beklerken uygulanmıştır.

3. 3. 2. Araştırmanın Geçerliği ve Güvenilirliği

Görüşme soruları hazırlanmadan önce ilgili alanyazın taranmış ve görüşme soruları alanında uzman iki akademisyen görüşü alındıktan sonra oluşturulmuştur. Daha sonra sorular 2 katılımcı velisi ve 2 uygulayıcıya sorularak toplanan veriler amaç, geçerlilik, inandırıcılık yönlerinden uzman iki akademisyenle beraber teyit edilmiştir. Ayrıca verilen cevapları oluşturan durumlar, etkinlik uygulanırken araştırmacı tarafından da 9 hafta boyunca gözlenmiş ve doğruluğu kanıtlandıktan sonra analiz edilmeye başlanmıştır. Analizler sonucunda ortaya çıkan kod, tema, ana tema ve boyutlar yine akademisyen görüşü alınmak suretiyle raporlaştırma işlemine geçilmiştir.

3. 3. 3. Veri Toplama Süreci

Veri toplama sürecine başlamadan önce geniş çaplı alanyazın taraması yapılmış ve etkinliğin içeriğine dahil olabilecek konular titizlikle incelendikten sonra görüşme soruları oluşturulmuştur. 2019-2020 eğitim döneminde yapılan 9 haftalık HİF etkinliği boyunca gözlem hiç bırakılmamış ve 10 veli 10 uygulayıcı olmak üzere toplam 20 kişiden veri elde edilmiştir.

3. 3. 3. 1. Fotoğraf ve Ses Kayıtları

Veriler elde edilmeden önce katılımcılara sorulacak sorulara verecekleri cevapların işleyişi hızlandırmak adına cep telefonu ses kayıt programı yardımıyla kayıt edileceği söylenerek gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Tamamen katılımın gönüllülük esasına dayalı olduğu ve istedikleri takdirde görüşmeyi sonlandırabilecekleri hatırlatılan katılımcılardan alınan onay neticesinde sorular sorulmuş ve verdikleri cevaplar yazılı metne dönüştürülmek üzere ses olarak kayıt edilmiştir. Fotoğraflar ise, etkinliğin destekçisi olan Arhavi Belediyesi tarafından çekilmiş ve belediyenin basın yayın işlerinden sorumlu birimden kullanım izinleri alındıktan sonra talep edilmiştir.

3. 3. 4. Araştırma Etiği

Araştırmada etik ile ilgili süreçler usulüne uygun şekilde yürütülmeye çalışılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce araştırmanın etik yönünden uygun olduğu etik kurulu tarafından onaylandıktan sonra sürece başlanmıştır. Araştırmaya kapsamında veri toplanan her katılımcıya kapsamlı bilgi verildikten sonra bilgilendirilmiş onam formu sunulmuş, okuyup anlamaları istendikten sonra kendi el yazıları ile formu doldurup imzalamaları istenmiştir. Görüşmelerde katılımcılara ait kişisel bilgiler kullanılmamış ve görüşme konuları haricinde başka konularda soru sorulmamıştır. Araştırma etiği kapsamında danışman bilgisi haricinden başka süreç izlenmemiştir. Katılımcılar için oluşturulan demografik bilgi formu ve yarı yapılandırılmış görüşme formu, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nden alınmış etik kurul onay belgesi ile ekte belirtilmiştir.

3. 3. 4. 1. Araştırmacının Rolü

Veri toplama sürecine başlamadan önce katılımcılara gerekli bilgilendirmeler yapılmış ve gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra danışman onayı da alındıktan sonra üniversite etik kurulu onayından sonra süreç aktif şekilde başlamıştır. Araştırmacı tüm veri toplama sürecinin öncesinde katılımcı gözlem yapmak maksadıyla araştırma konusu olan etkinliği defalarca izlemiş ve deneyimlemiştir. Araştırmacı verileri analiz ettiği yöntem olan nitel araştırma yöntemleri eğitimleri almıştır ve etkinliğin adında da geçen Türkiye Futbol Federasyonunca (TFF) verilen Herkes İçin Futbol antrenör belgesine sahiptir.

3. 4. Verilerin Analizi

Araştırma verisini çözümlemede nitel araştırma yönteminin veri analizinde sıkça kullanılan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme soruları yardımıyla toplanmış ve yazılı metne dönüştürülmüştür. Dönüştürülen metinler 2 bölümden oluşan, öğrenci velisi ve uygulayıcıları kapsayacak şekilde iki ayrı formatta hazırlanarak oluşturulmuştur. Öğrenci velilerine soruların 3'ü kişisel bilgiler olmak üzere toplam 8 sorudan, uygulayıcılara yöneltilen sorular ise 3'ü kişisel bilgiler olmak üzere toplam 11 sorudan oluşmaktadır. Sorulara verilen cevaplar üzerinde oynama yapılmadan ham haliyle yazılı metne dönüştürülmüş ve etkinliğin amacı dışında olan konularla ilgili görüşmeler analizi zorlaştıracak ve karışıklığa neden olacağı düşüncesiyle ayıklanarak veri analiz edilmeye başlanmıştır. Veri analizinde nitel araştırma yöntemleriyle ilgili herhangi bir bilgisayar programına ihtiyaç duyulmamış, ses

kayıt dosyaları ilk olarak Microsoft Word programına düz yazı şeklinde aktarılmış, ardından içerik analizi yöntemi ve el notasyon tekniği kullanılarak Microsoft Excel Programı üzerinde deşifre edilmiştir.

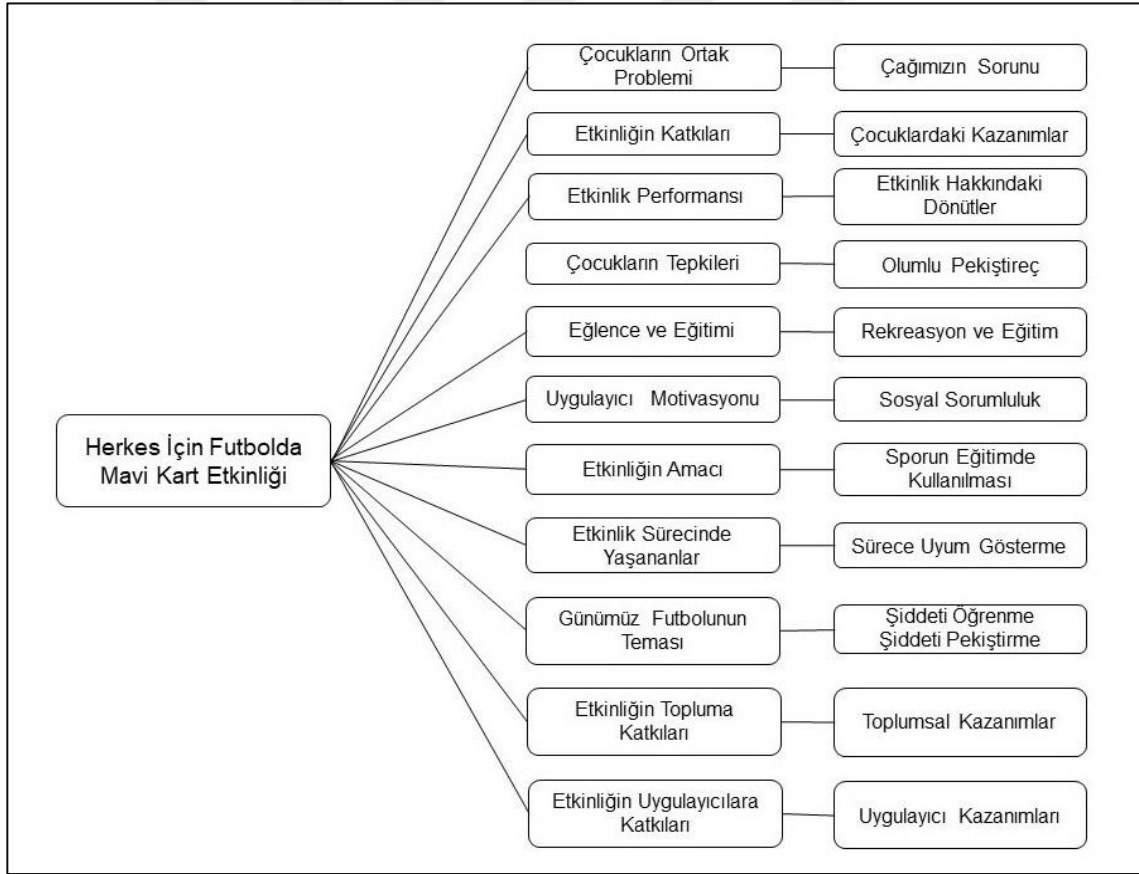

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda katılımcıların görüşme sorularına verdikleri yanıtların analizleri ve yorumlarına yer verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formuna verilen yanıtlardan elde edilen veriler içerik analiz deseni ile el notasyon tekniği kullanılarak Microsoft Excel Programı üzerinde deşifre edilmiştir.

4. 1. Uygulayıcı Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde görev alan uygulayıcılara etkinlik ile ilgili yöneltilen 11 yarı yapılandırılmış soruya verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Şekil 1. Uygulayıcı bulgularını tema ve ana tema şeklinde gösteren grafik

4. 1. 1. Günümüz Çocuklarının Ortak Problemlerine İlişkin Bulgular

Tablo 3. Günümüz Çocuklarının Ortak Problemlerine Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Çocukların Ortak Problemi	Çağımızın Sorunu	Ekrana Bağlı Hareketsizlik	5	U6, U3, U1, U9, U10
		Fiziksel ve Sosyal Tembellik	2	U1, U10
		Sanal Sosyallik	2	U3, U9
		Sedanterliğe Bağlı Hastalıklar	3	U8, U9, U10
		Sosyal Yalnızlık	3	U3, U10, U3

Tablo 3’de katılımcıların “*Günümüz çocuklarının ortak problemleri sizce nelerdir?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar günümüz çocuklarının ortak problemlerini “*Çağımızın Sorunu*” alt temasında, “*Ekrana Bağlı Hareketsizlik, Fiziksel ve Sosyal Tembellik, Sanal Sosyallik, Sedanterliğe Bağlı Hastalıklar, Sosyal Yalnızlık*” olarak belirlemişlerdir. Günümüz çocuklarının ortak problemlerine ilişkin bu soruya 6 katılımcı cevap vermiş ve 15 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U9: *Çocuklar hareketsizler, elektronik cihazlarla çok haşır neşir olmuş durumdalar.* (Ekrana Bağlı Hareketsizlik)

U1: *Bu durum onlarda bedensel ve kültürel hareketsizliğe sebebiyet veriyor. Yani hem bedenlen hem kültürel olarak gelişmiyorlar.* (Fiziksel ve Sosyal Tembellik)

U3: *Dışarıya çıksalar bile birlikte gerçek oyunlar oynamıyorlar. Dışarıda da telefonla, tabletle oyun oynuyorlar. Sosyal medyada zaman geçiriyorlar.* (Sanal Sosyallik)

U10: *Hareketsizlik çocukları şişmanlatıyor. Şişmanlığa bağlı hastalıklara yakalanma yaşı giderek geriliyor. Gençleri bekleyen en büyük tehlike bence bu.* (Sedanterliğe Bağlı Hastalıklar)

U3: *Çocuklar artık eve kapandı, evde vakit geçirmeye başladı. Tablet ve telefonlarla çevrim içi oyun oynayıp Whatsaptan yazışarak anlaşıyorlar.* (Sosyal Yalnızlık)

4. 1. 2. HİF Etkinliğinin Çocuklara Katkılarına İlişkin Bulgular

Tablo 4. HİF Etkinliğinin Çocuklara Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Etkinliğin Katkıları	Çocuklardaki Kazanımlar	Ahlaki Gelişim	2	U2, U9
		Bireysel ve Sosyal Gelişim	3	U1, U9, U2
		Davranış Değişimi	7	U5, U1, U1, U1, U1, U9, U10
		Duygusal Destek	2	U1, U10
		Duygudaşlık (Empati) Kurma	5	U1, U4, U1, U9, U10
		Etkileşim Kurma	3	U5, U5, U7
		Fanatizmi Önleme	2	U8, U9
		Fazla Enerjiyi Harcama	4	U3, U3, U9, U10
		Fiziksel ve Sosyal Gelişim	2	U3, U10
		Fizyolojik Gelişim	4	U3, U3, U9, U10
		Futbolu Yaygınlaştırma	2	U3, U10
		Hareket Kültürü Kazandırma	4	U6, U8, U6, U9
		Hareketli Yaşama Teşvik	3	U3, U5, U10
		İletişim Kurma	5	U7, U8, U3, U10, U9
		İnsani Değerleri İçselleştirme	2	U8, U9
		İşbirliği Yapma	3	U7, U9, U10
		Kabul Görme	2	U2, U9
		Kendini Gerçekleştirme	2	U6, U7
		Kendini Gösterme	2	U5, U10
		Olumlu Karakter Geliştirme	2	U2, U9
		Onay Görme	2	U6, U9
		Ortak Hareket Edebilme	3	U5, U5, U10
		Ön yargıları Yıkma	4	U1, U4, U9, U10
		Örnek Olma	2	U1, U10
		Özgürce Hareket	12	U3, U7, U8, U6, U7, U2, U2, U1, U6, U4, U9, U10
		Öz güven Gelişimi	7	U1, U2, U6, U6, U2, U9, U10
		Rakibe Saygı	6	U6, U8, U5, U7, U9, U10
		Rekabete Saygı	4	U3, U6, U4, U9
		Sağlıklı Yaşam	1	U6
		Sosyal Gelişime Katkı	3	U6, U2, U9
		Sosyal Kabul Görme	1	U2
		Sosyalleşme	4	U5, U6, U9, U10
		Spor Kültürü Oluşturma	3	U8, U9, U10
		Sportif Beceri Kazandırma	2	U7, U9
		Sportmence Mücadele	6	U7, U3, U3, U4, U9, U10
		Sportmenlik Davranışı	18	U2, U5, U7, U2, U8, U3, U4, U3, U6, U8, U4, U10, U5, U3, U1, U2, U9, U10
		Kazandırma	2	U4, U10
		Süreçten Haz Duyma	2	U2, U9
		Şiddeti Başlamadan Önleme	3	U2, U5, U9
		Topluma Uyum Öğrenme	20	U2, U6, U2, U2, U3, U3, U4, U4, U6, U6, U7, U2, U2, U6, U7, U2, U4, U8, U9, U10
		Toplumsal Gelişime Katkı	3	U5, U5, U9
		Yardımsızlık	9	U1, U2, U4, U8, U8, U1, U1, U9, U10
		Yaşayarak Öğrenme	2	U4, U10
		Yeteneklerini Sergileme	2	U3, U10
		Yeteneği Keşfetme	3	U1, U9, U10
		Zararlı Alışkanlıklardan Koruma	5	U1, U4, U3, U7, U10
		Cinsiyet Eşitliğini Öğrenme		

Tablo 4'de katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin çocuklara katkıları sizce nelerdir?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinliğin çocuklara katkılarını “*Çocuklardaki Kazanımlar*” alt temasında, “*Ahlaki Gelişim, Bireysel ve Sosyal Gelişim, Bireysel ve Toplumsal Katkı, Davranış Değişimi, Duygusal Destek, Duygudaşlık Kurma, Etkileşim Kurma, Fanatizmi Önleme, Fazla Enerjiyi Harcama, Fiziksel ve Sosyal Gelişim, Fizyolojik Gelişim, Futbolu Yaygınlaştırma, Hareket Kültürü Kazandırma, Hareketli Yaşama Teşvik, İletişim Kurma, İnsani Değerleri İçselleştirme, İşbirliği Yapma, Kabul Görme, Kendini Gerçekleştirme, Kendini Gösterme, Olumlu Karakter Geliştirme, Onay Görme, Ortak Hareket Edebilme, Ön yargıları Yıkma, Örnek Olma, Özgürce Hareket, Öz güven Gelişimi, Rakibe Saygı, Rekabete Saygı, Sağlıklı Yaşam, Sosyal Gelişime Katkı, Sosyal Kabul Görme, Sosyalleşme, Spor Kültürü Oluşturma, Sportif Beceri Kazandırma, Sportmence Mücadele, Sportmenlik Davranışı Kazandırma, Süreçten Haz Duyma, Şiddeti Başlamadan Önleme, Topluma Uyumu Öğrenme, Toplumsal Gelişime Katkı, Yardımseverlik, Yaşayarak Öğrenme, Yeteneklerini Sergileme, Yeteneği Keşfetme, Zararlı Alışkanlıklardan Koruma, Cinsiyet Eşitliğini Öğrenme*” olarak belirlemişlerdir. HİF etkinliğinin çocuklara katkılarına ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 190 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriyi oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U9: *Etkinlik çocuklara spor yoluyla bizim kültürümüzde olan terbiyeyi, ahlakı, güzel değerleri öğretiyor.* (Ahlaki Gelişim)

U1: *Hem kişisel hem sosyal gelişimlerine büyük katkıları olduğunu düşünmekteyim.* (Bireysel ve Sosyal Gelişim)

U10: *Çocukların kız ve erkek olarak birbirlerine davranışları değişiyor, çekinceleri azalıyor. Kızlarla birlikte oynadıkları için erkeklerinde birbirine konuşmaları ve tavırları değişiyor.* (Davranış Değişimi)

U10: *Futbol oynayan öğrencileri izleyen arkadaşları tezahürat yapıyor. Hepsi birbirinin destekçisi, aileler izliyor.* (Duygusal Destek)

U9: *Kendisine yapılmasından hoşlanmayacağı hareketleri görüyor ve arkadaşına bu hareketleri yapmaması gerektiğini anlıyor. Bu önemli bir kazanım.* (Duygudaşlık Kurma)

U5: Öncelikle çocuklar futbolun bir takım sporu olması nedeniyle sürekli birbirleriyle etkileşim halindedir. (Etkileşim Kurma)

U9: Tribün terörünü önlemenin bir yolu da sporcuyu eğitmekten geçer. Eğer sporcu insani değerlerle yetişmişse, seyircileri yaptıklarıyla tahrik etmiyorsa seyirciler bunun karşılığını verecektir. (Fanatizmi Önleme)

U3: Çocukların yetişkinlere oranla daha fazla enerjileri vardır. Bu etkinliğin katkılarında biri de fazla enerjilerini atmalarıdır. (Fazla Enerjiyi Harcama)

U3: Bu tarz projelerin yaygınlaştırılması hem hareket etmeleri hem sosyalleşmeleri bakımından çocuklara olumlu katkılar sunacağına inanıyorum. (Fiziksel ve Sosyal Gelişim)

U9: Spor biliyorsunuz fizyoloji ile yakından ilgilidir. Spor fiziksel hareketler içerdiği için önemli bir kazanım fiziğin gelişmesidir. Çocukluk döneminde dengeli büyüme spordan geçer. (Fizyolojik Gelişim)

U10: Çocuklara futbolu sevdirmek, futbol oynamalarını sağlamak, futbolun güzel bir spor dalı olduğunu onlara kanıtlamaktır diye düşünüyorum. (Futbolu Yaygınlaştırma)

U9: Avrupa da herkes bir şekilde hareket eder. Koşar, yürür, spor yapar. Bu çocukluktan gelen bir kültürdür. (Hareket Kültürü Kazandırma)

U3: Etkinlikte maç yaparken birbirleri ile diyalog kuruyorlar. (İletişim Kurma)

U8: Çocuklar hata yaptıklarında içsel bir tedirginlik yaşarlar. Çünkü onları özü temizdir, berraktır. Bu etkinlikte tedirginlik yaşayan çocuk yok çünkü doğru davranışları içselleştiriyorlar. (İnsani Değerleri İçselleştirme)

U9: Takım sporları birlikte güçlü olmayı öğretir. Bu etkinlikte birlikte güçlü olduklarını görüyorlar. Eş güdüm içerisinde hareket ederlerse kazanabileceklerini anladıkları belki de ilk yer burası. (İş birliği Yapma)

U2: Çocuklar toplumda bir işe yaradığını hissediyor. (Kabul Görme)

U7: Mavi kart alan çocuklar güzel bir iş başarmanın vermiş olduğu haz ile mutlu oldular. Bu mutluluklarını diğer arkadaşlarına anlatıyorlar. (Kendini Gerçekleştirme)

U5: Kendi benliklerini, birey olduklarını sahada birbirlerine kanıtlama şansını elde ediyorlar. (Kendini Gösterme)

U2: Çocuklara iyi birer insan olma, iyi birer birey olma yönünde büyük katkıları olacağına eminim. (Olumlu Karakter Geliştirme)

U9: Çocukların tüm hedefleri bir aferin almaktır. İlkokul ödevlerini bile anlamak için yapmazlar. Öğretmenlerinin aferin vermesi için yaparlar. Bu etkinlikte çocukların bu ihtiyacı da giderilmektedir. (Onay Görme)

U10: Takım halinde spor yapmayı beceri haline getirtmeye çalışıyoruz. Birbirlerine uyumlu davranmaları ve bunu öğrenmeleri için önemli bir etkinlik. (Ortak Hareket Edebilme)

U4: Çocuklar bu proje ile beraber futbolun saldırgan bir spor olmadığını, sporun düzgün, ahlaklı yapılabildiğini, futbolun hak yemeden de oynana bildiğini gördüler. (Ön Yargıları Yıkma)

U1: Bu projede de çocuklar iyi davranışlar sergileyerek diğer arkadaşlarına da ayrıca örnek oluyorlar. (Örnek Olma)

U6: Öncelikle çocuklar sahada özgürce koşuyor oynuyor, spor yapıyorlar. (Özgürce Hareket)

U2: Bir çocuk gol attığında özgürce ailesine koşup kendini alkışlatması ve diğer izleyenlerin tamamının o çocuğu alkışlaması, çocuğun öz güven duygusunu artırıyor. (Öz güven Gelişimi)

U5: Bizim etkinliğimizde rakibe saygı var, düşen rakibi kaldırmak var, maç sonunda yenilse de yense de tebrik etmek var. (Rakibe Saygı)

U4: Futbolun genel kurallarına pek dokunmuyoruz, koşuyorlar, sınırları belirlenmiş ölçüde birbirlerine karşı top oynuyorlar. (Rekabete Saygı)

U6: Hareket ettirmek babında aşırı şişmanlığa, hareketsizliğe bağlı hastalıkları önlemek için hareket şart. (Sağlıklı Yaşam)

U6: Normal yaşantılarında da hak yemeyen, iletişim becerileri kuvvetli bireyler olmalarını sağlayan bir etkinlik. (Sosyal Gelişime Katkı)

U10: Arkadaşlarıyla gerçek diyaloglar kuruyorlar. Sahada olmak onlar için heyecan verici bir durum. Arkadaş olanlar var. Yine velilerimiz sosyalleşiyor. (Sosyalleşme)

U9: Spor biliyorsunuz sosyal bir olgudur. Sosyal olgular nesillere aktarım yoluyla geçer. Küçük yaşlardan düzenli spor alışkanlığı kazandırma ve bunu ileride çocuklarına öğretecek olmaları büyük kazanım. (Spor Kültürü Oluşturma)

U7: Çocukların fiziksel aktivite ve futbol oynama becerisini geliştiriyor. (Sportif Beceri Kazandırma)

U3: Çocuklar sportmence davranıyor, öğrendikçe maçlarda uyguladıklarını görüyoruz. Çocuklar rakibini düşürünce kaldırıyor. (Sportmence Mücadele)

U5: Dolayısıyla rekabetten çok birbirlerine doğru davranmayı, ahlaki değerlerle düşünmeyi, rakibine saygıyı öğreniyorlar. (Sportmenlik Davranışı Kazandırma)

U4: Yalnızca kazanmanın değil kaybetmenin de sporun içinde olağan bir durum olduğunu, kazanırken de kaybederken de bir şeyler öğrenildiğini çocuklara katacağı diye düşünüyorum. (Süreçten Haz Duyma)

U9: Biliyorsunuz şiddetin ortaya çıkışı ile ilgili kuramlar var. Bazı kuramcılar şiddetin içten gelen dürtülerle ortaya çıktığını söylüyor, bazı kuramcılar da şiddet sonradan öğrenilir diyor. Çocuklar daha küçük oldukları için şiddeti sonradan öğretmemek veya içten gelenin ortaya çıkmasını önlemek bizim elimizde. Bizlerin etkinlikte vermek istediği de tam olarak budur. Ağaç yaşıyor eğilir. Biz onları doğruya yönlendirmeye çalışıyoruz. (Şiddeti Başlamadan Önleme)

U5: Topluluk içerisinde dayanışma ile hareket etmeyi, topluma uyum sağlamayı öğretiyoruz. (Topluma Uyumu Öğrenme)

U2: Dolayısıyla bu çocuklar ileride toplumun birer üyesi olacaklar. Bu proje ile yetiştikleri için toplumun görgülü, birbirine saygılı, birbirine hoşgörü çerçevesinde davranan, güzel diyaloglar geliştiren, iletişim becerileri kuvvetli birer bireyleri olacaklar. (Toplumsal Gelişime Katkı)

U5: Daha önce şenliğe katılan çocuklar yeni katılacak olan arkadaşlarına okulda mavi kart kuralını anlattığını görüyoruz. (Yardımseverlik)

U4: Çocuklar projeye yeni başladıklarında biraz amacını anlamasalar da mavi kart aldıkça projenin amacı doğrultusunda daha anlayışlı hareket ediyorlar. (Yaşayarak Öğrenme)

U10: Çocuklar burada mevcut yetenekleri ortaya döküyorlar. (Yeteneklerini Sergileme)

U10: Bizlerde o yeteneklileri belirliyoruz. Bir havuz oluşturuyoruz. (Yeteneği Keşfetme)

U1: Boş zamanı çok olan ve bu boş zamanını hareketsiz geçiren çocukların kötü alışkanlıklara yakanma olasılıkları daha yüksektir. Bence burada hareketin eğlenceli bir şekilde öğretilmesi çocukları kötü alışkanlıklardan uzak tutacaktır. (Zararlı Alışkanlıklardan Koruma)

U7: Kız - erkek karışık futbol oynuyorlar, hem çocuklar hem aileleri kız çocuklarının da top oynayabildiğini görüyorlar. (Cinsiyet Eşitliğini Öğrenme)

4. 1. 3. HİF Etkinliğinin Amacına Ulaşmadaki Performansı ile İlgili Dönütlere İlişkin Bulgular

Tablo 5. HİF Etkinliğinin Performansına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Etkinlik Performansı	Etkinlik Hakkındaki Dönütler	Etkinliğin İşlevselliği	9	U2, U2, U6, U7, U8, U3, U5, U9, U10
		Pozitif Atmosfer	2	U3, U4
		Ön Yargıları Yıkma	2	U2, U9

Tablo 5’de katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliği sizce amacına ulaşıyor mu?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinliğin performansı ile ilgili dönütleri “*Etkinlik Hakkındaki Dönütler*” alt temasında, “*Etkinliğin İşlevselliği, Pozitif Atmosfer, Ön Yargıları Yıkma*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliğin amacına ulaşip ulaşmadığı ile ilgili bu soruya 8 katılımcı cevap vermiş ve 13 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U8: *Maç bitişlerinde çocuklar bizlere “of ya az daha oynasak veya 2 maç yetmiyor, daha fazla oynasak” şeklinde dönütler veriyorlar. Buradan anlıyoruz ki çocuklar mutlu ve biz doğru yoldayız.* (Etkinliğin İşlevselliği)

U3: *Aileleri de mutlu çocuklarda mutlu, saha genelinde muhteşem bir enerji mevcut. Bu durum etkinliğin amacına ulaştığını gösteriyor.* (Pozitif Atmosfer)

U2: *İlk başlarda yapamazsınız diyenler, projeye olumsuz bakanlar oldu. Ama biz başardık. Okullarda çocukların davranışlarından, öğretmen arkadaşlarla çocuklarla ilgili sohbetlerimizden başardığımızı anlıyorum.* (Ön Yargıları Yıkma)

4. 1. 4. HİF Etkinliğindeki Değiştirilmiş Kararlara Çocukların Tepkilerine İlişkin Bulgular

Tablo 6. HİF Etkinliğindeki Değiştirilmiş Kararlara Çocukların Tepkilerine Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Çocukların Tepkileri	Olumlu Pekiştireç	Olumlu Davranışı Pekiştirme	20	U5, U3, U3, U2, U2, U2, U2, U5, U5, U6, U6, U7, U8, U3, U4, U5, U6, U3, U9, U10
		Saygılı Rekabet	2	U5, U10
		Sportmenlik Sembolü	2	U2, U9
		Samimiyet Kurma	2	U5, U5
		Olumlu Davranışın Yapılandırılması	3	U1, U5, U9
		Dürüstlük İçin Çıkarıcı Davranma	2	U4, U10
		Doğru Davranışa Yönlendirme	2	U3, U9
		Olumlu Tutum Kazandırma	2	U4, U6
		Olumsuz Davranışı Dönüştürme	2	U7, U10

Tablo 6’da katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğindeki değiştirilmiş kararlara çocukların tepkileri nasıl olmaktadır?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar, çocukların değiştirilmiş kararlara verdikleri tepkileri “*Olumlu Pekiştireç*” alt temasında, “*Olumlu Davranışı Pekiştirme, Saygılı Rekabet, Sportmenlik Sembolü, Samimiyet Kurma, Olumlu Davranışın Yapılandırılması, Dürüstlük İçin Çıkarıcı Davranma, Yönlendirme, Olumlu Tutum Kazandırma, Olumsuz Davranışı Dönüştürme*” olarak belirlemişlerdir. Çocukların değiştirilmiş kararlara verdikleri tepkilere ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 37 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U5: *Mavi kart uygulaması ile çocuklara doğru davranışları, rakibine düzgün davranmayı, futbolun sadece rekabetten oluşmadığını, önemli olanın birbirlerini üzmeden spor yapmaları olduğunu anlatmak ve pekiştirmektir. İzlenimlerimiz çocuklar bu kurallara uymaktalar.* (Olumlu Davranışı Pekiştirme)

U10: *Rekabet etseler de onlar arkadaşlar, rekabet birbirlerini sevmelerine engel değil. Burada defalarca görüyorlar bunu ve uyguluyorlar.* (Saygılı Rekabet)

U9: *Mavi kart, dürüstlüğü, centilmenliğin sembolüdür. Çocuklara bunu anlatıyoruz. Onlarda mavi kart almak için çabalıyorlar.* (Sportmenlik Sembolü)

U5: *Abi kardeş ilişkisi gibi ilişkiler içerisinde oluyoruz. Bizleri aile büyükleri gibi görsünler ki doğru değerleri öğretirken bizi daha içten dinlerler diye düşünüyoruz.* (Samimiyet Kurma)

U1: *Olumsuz davranışları olumluya çevirmeye çalışıyoruz. Olumlu davranışları spor yoluyla pekiştirmeye çalışıyoruz.* (Olumlu Davranışın Yapılandırılması)

U10: *Mavi kart aldıkça çocuklar tekrar almak için sürekli iyilik yapmaya başlıyorlar. İlk başlarda göstermiyorduk anlatıyorduk ama şimdi dürüstlük için yapacakları her şeye yön veriyoruz.* (Dürüstlük İçin Çıkarıcı Davranma)

U9: *İyi olanı, doğruyu gösteriyoruz ve o yöne doğru gitmelerine olanak tanıyoruz.* (Doğru Davranışa Yönlendirme)

U4: *Mavi kart aldıklarında plaket alacaklarını söylüyoruz ve pozitif bakmayı, bardağın dolu tarafını göstermeye çalışıyoruz. Heyecanla ne zaman plaket verilecek diye soruyorlar.* (Olumlu Tutum Kazandırma)

U7: *Olumsuz davranışları çocukların öğretmenleri aracılığıyla davranışı değiştirecek düzeyde uyarıyoruz ve doğrusunu anlatıyoruz.* (Olumsuz Davranışı Dönüştürme)

4. 1. 5. HİF Etkinliğine Katılan Çocukların Mutluluklarına İlişkin Bulgular

Tablo 7. HİF Etkinliğine Katılan Çocukların Mutluluklarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Eğlence ve Eğitimi	Rekreasyon ve Eğitim	Eğlenerek Öğrenme	21	U2, U5, U1, U1, U2, U2, U2, U3, U3, U4, U5, U5, U6, U7, U7, U8, U7, U3, U4, U9, U10
		Aile Rekreasyonu	2	U7, U10
		Paydaş Rekreasyonu	2	U2, U9

Tablo 7’de katılımcıların “*Çocuklar burada futbol oynarken mutlular mı, açıklar mısınız?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinliğe katılan çocukların mutluluklarını “*Rekreasyon ve Eğitim*” alt temasında, “*Eğlenerek Öğrenme, Aile Rekreasyonu, Paydaş Rekreasyonu*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliğe katılan çocukların mutluluklarına ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve

25 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U2: *Çocuk bu, ne hoşuna giderse onun peşinden koşar. O yüzden biz de bu projede çocukları mutlu etmek, özgürce futbol oynamaları sağlamak ve mutluyken onları doğru davranışlara yönlendirmek istiyoruz. (Eğlenerek Öğrenme)*

U7: *Ailelerinin çocuklarla beraber eğlenmeleri bizlere de olumlu yansıyor. Çocuklar mutlu bunu görebiliyoruz. (Aile Rekreasyonu)*

U2: *Yalnızca çocuklar değil çocuklar ile beraber çocukların öğretmenlerini, biz uygulayıcılar, çocukların aileleri ve diğer izleyenleri de etkiliyoruz, eğlendiriyoruz. (Paydaş Rekreasyonu)*

4. 1. 6. HİF Etkinliğinde Görev Alan Uygulayıcıların Motivasyonlarına İlişkin Bulgular

Tablo 8. HİF Etkinliğinde Görev Alan Uygulayıcıların Motivasyonlarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Uygulayıcı Motivasyonu	Sosyal Sorumluluk	Gönüllü Görev Alma	9	U3, U3, U4, U4, U5, U1, U2, U7, U10
		Sorumluluk Alma	2	U2, U9

Tablo 8’de katılımcıların “*Siz bu etkinlikte görev almaktan mutlu musunuz, anlatır mısınız?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinliğe katılan uygulayıcıların motivasyonlarını “*Sosyal Sorumluluk*” alt temasında, “*Gönüllü Görev Alma, Sorumluluk Alma*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliğe katılan uygulayıcıların motivasyonlarına ilişkin bu soruya 8 katılımcı cevap vermiş ve 11 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U10: *Geleceğe yön verilen, yeni bir kültür oluşturulan, gençlerin mutlu edildiği bir etkinlikte kendi isteğimle görev alıyorum. İyi ki görev alıyorum çok şanslı hissediyorum. (Gönüllü Görev Alma)*

U2: *Projenin amacı dahilinde olumsuz görüş bildirenleri dinlemedik. Topluma ve çocuklara yararlı olacağını düşündük ve uygulamaya karar verdik. (Sorumluluk Alma)*

4. 1. 7. HİF Etkinliğinin Uygulayıcılar Yönünden Amacına İlişkin Bulgular

Tablo 9. HİF Etkinliğinin Uygulayıcılar Yönünden Amacına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Etkinliğin Amacı	Sporun Eğitimde Kullanılması	Spor Yoluyla Değerler Eğitimi	16	U1, U3, U5, U6, U7, U6, U8, U3, U4, U7, U1, U1, U5, U7, U9, U10

Tablo 9’da katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda mavi kart Etkinliğinin Amacı nedir, anlatır mısınız?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinliğin uygulayıcılar yönünden amacını “*Sporun Eğitimde Kullanılması*” alt temasında, “*Spor Yoluyla Değerler Eğitimi*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliğin uygulayıcılar yönünden amacına ilişkin bu soruya 9 katılımcı cevap vermiş ve 16 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacı ile ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U3: *Bu kurallar ile beraber çocuklara dürüstlüğü, hak yememeyi, doğru söylemeyi öğretiyoruz. Yani futbol ile değerler eğitimi veriyoruz. (Spor Yoluyla Değerler Eğitimi)*

U5: *Amacımız bu projede futbolu, klasik kurallarına göre değil eğlenceli hale getirerek çocuklara spor yoluyla çeşitli değerler eğitimi vermek. (Spor Yoluyla Değerler Eğitimi)*

4. 1. 8. HİF Etkinliğinde Yeni Kurallara Uyum Sürecinde Çocukların Geçtikleri Süreçlere İlişkin Bulgular

Tablo 10. HİF Etkinliğinde Yeni Kurallara Uyum Sürecinde Çocukların Geçtikleri Süreçlere Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Etkinlik Sürecinde Yaşananlar	Süreçe Uyum Gösterme	Çabuk Adapte Olma	10	U3, U3, U6, U7, U1, U5, U5, U10, U2, U8
		Kurallara Uyum Gösterme	9	U2, U1, U4, U6, U6, U7, U8, U9, U10
		Sosyal Öğrenme	11	U3, U5, U5, U6, U6, U1, U5, U6, U7, U9, U10
		Uyumlu Davranma	7	U2, U6, U1, U2, U3, U4, U5
		Model Alma	2	U8, U10
		Arkadaş Yönlendirmesi	2	U5, U10
		Otokontrol Sağlama	4	U5, U6, U8, U9
		Yarışma Güdüsü	2	U1, U10

Tablo 10'da katılımcıların “Çocuklar yeni kurallara uyum sağlarken hangi süreçlerden geçmekte?” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar çocukların yeni kurallara uyum sürecinde geçtikleri süreçleri “Süreçe Uyum Gösterme” alt temasında, “Çabuk Adapte Olma, Kurallara Uyum Gösterme, Sosyal Öğrenme, Uyumlu Davranma, Model Alma, Arkadaş Yönlendirmesi, Otokontrol Sağlama, Yarışma Güdüsü” olarak belirlemişlerdir. Çocukların yeni kurallara uyum sürecinde geçtikleri süreçlere ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 47 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriyi oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U6: Bizlere zorluk çıkarmıyorlar aksine çok yardımcı oluyorlar ve hemen öğreniyorlar. (Çabuk Adapte Olma)

U1: Mavi kart almak yönünden kurallara uyumlu davranıyorlar. Dürüst davranışı ödüllendirdiğimiz için mavi kart almaya çabalıyorlar. (Kurallara Uyum Gösterme)

U5: Mavi kart alan çocuğun mutlu olduğunu görüp hepsi mavi kart almak için dürüst davranmaya başlıyor. (Sosyal Öğrenme)

U2: Çocukların birbirine alıştıkça daha rahat hareket ettiklerini ve daha uyumlu davrandıklarını görüyoruz. (Uyumlu Davranma)

U8: *Hatta etkinlik sonrasında okullarında, teneffüslerde yaptıkları maçlarda bizleri taklit ederek mavi kart gösterdikleri oluyormuş öğretmenlerinden duyuyoruz.* (Model Alma)

U10: *Çocuklar birbirlerine kuralları hatırlatıyor. Arkadaşının nasıl davranması gerektiğini söylüyor.* (Arkadaş Yönlendirmesi)

U5: *Bizim de amaçlarımızdan bir tanesi, bütün çocukların birbirini uyararak, etkileşim oluşturarak ortak hareket etmesi, birbirleriyle iletişim kurmaları ve birbirlerini dürüstlüğü yönlendirmeleri.* (Otokontrol Sağlama)

U10: *Çocukların yarışma güdülerini ellerinden almıyoruz. Rekabet, yarışma zaten hayatın kendisinde olan şeyler. Bizler rekabete ve yarışmaya kurallarla, pekiştireçlerle yön veriyoruz.* (Yarışma Güdüsü)

4. 1. 9. Çocukların Günümüz Futbolundan Öğrendiklerine İlişkin Bulgular

Tablo 11. Çocukların Günümüz Futbolundan Öğrendiklerine Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Günümüz Futbolunun Teması	Şiddeti Öğrenme	Görerek Öğrenme	6	U5, U5, U6, U2, U2, U9
		Haksız Avantajları Normalleştirme	3	U6, U7, U9
	Şiddeti Pekiştirme	Olumsuz Davranışa Uyarı	2	U1, U10
		Olumsuz Davranışı Cezalandırma	4	U2, U5, U6, U9

Tablo 11’de katılımcıların “*Çocuklar günümüz futbolundan neler öğrenmekte?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar çocukların günümüz futbolundan öğrendiklerini “*Şiddeti Öğrenme ve Şiddeti Pekiştirme*” alt temalarında, “*Görerek Öğrenme, Haksız Avantajları Normalleştirme, Olumsuz Davranışa Uyarı ve Olumsuz Davranışı Cezalandırma*” olarak belirlemişlerdir. Çocukların günümüz futbolundan öğrendiklerine ilişkin bu soruya 7 katılımcı cevap vermiş ve 15 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili iki alt tema ve sorunun amacı ile ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriyi oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U9: *Çocukların görsel zekâları gelişmiştir. Babaları ne yaparsa ne izlerse onu harfiyen kaydederler. Türk futbolu da maalesef olumsuzluklarla dolu olduğu için ve babaları da bu olumsuzlukları izlediği için çocuklar doğal olarak gördüklerini öğrenmektedir. (Görerek Öğrenme)*

U6: *Futbol günümüzde farklı olmaya başladı, gol atmak için kötülük dahi olsa yapılabileceği algısı oluşmuş bir futbol var. (Haksız Avantajları Normalleştirme)*

U1: *Çocuklar futbolu televizyondan olumsuz taraflarıyla öğreniyorlar. Hakemler olumsuz davranışları yakalamakla görevli. Biz öğretmenlerde okullarda çocuklara sürekli yapmaması gereken davranışlar konusunda uyarılarda bulunuyoruz. Aslında bizlerde bilmeden olumsuzu yüceltiyormuşuz. (Olumsuz Davranışa Uyarı)*

U5: *Futbolda sarı kart ve kırmızı kart var. Çocuklar televizyonda izledikleri kadarıyla futbolda bu kartların yanlış davranış yaptıklarında ceza niyetine verildiğini görüyorlar. (Olumsuz Davranış Cezalandırma)*

4. 1. 10. HİF Etkinliğinin Topluma Katkılarına İlişkin Bulgular

Tablo 12. HİF Etkinliğinin Topluma Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Etkinliğin Topluma Katkıları	Toplumsal Kazanımlar	Toplumsal Gelişime Katkı	3	U2, U9, U10
		Kültürel Aktarım	3	U8, U9, U10
		Sosyal Baskı	1	U8
		Sosyal Hayata Transfer	4	U2, U7, U9, U10
		Sporun Sosyal Katkısı	2	U2, U9
		Toplumsal Değerlere Uyum	3	U1, U1, U10
		Toplumun Aynası Olma	2	U2, U9
		Yaygınlaştırma	3	U7, U1, U8

Tablo 12’de katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin topluma katkıları sizce neler olacaktır?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar, etkinliğin topluma katkılarını “*Toplumsal Kazanımlar*” alt temasında, “*Toplumsal Gelişime Katkı, Kültürel Aktarım, Sosyal Baskı, Sosyal Hayata Transfer, Sporun Sosyal Katkısı, Toplumsal Değerlere Uyum, Toplumun Aynası Olma, Yaygınlaştırma*” kodlarında belirlemişlerdir. Etkinliğin topluma katkılarına ilişkin bu soruya 6 katılımcı cevap vermiş ve 21 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema

ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U9: *Bugünün küçükleri yarının büyükleri diyoruz ya hep, planladığımız bu etkinlikte eğitim gören çocuklar ileride topluma karışacak, anne ve baba olacak öğretmen olacak. Bu değerleri yayacaklar ve toplum gelişecek dünya güzelleşecek.* (Toplumsal Gelişime Katkı)

U10: *Biz çocuklara doğru değerleri öğretiyoruz. Ahlaklı spor yapmayı öğretiyoruz. Onlarda sonrakilere üstüne katarak öğretecekler böyle ilerleyecek.* (Kültürel Aktarım)

U8: *Toplumda çocuğunu ahlaki değerlere uygun yetiştiren insanlar çoğalınca bu şekilde düşünmeyen insanlar baskı altına girerek davranış değiştirmek zorunda kalacak ve çocuklarını bu yönde yetiştireceklerdir diye düşünüyorum.* (Sosyal Baskı)

U7: *İyi değerlerle spor yapan, spor kültürü edinen çocuklar büyüdülerinde bu iyi değerleri sosyal yaşantılarında kullanacaklardır.* (Sosyal Hayata Transfer)

U2: *Sadece futbol oynarken değil ayrıca iyi birer spor seyircisi olmaları için de önemli bir etkinlik.* (Sporun Sosyal Katkısı)

U10: *Biz burada Türk örfüne aykırı hiçbir şey öğretmiyoruz. Toplumumuzun değerlerine uyumu pekiştiriyoruz. Hoşgörü mesela bizim toplumumuzda bir örfümüz. Biz burada sporda hoşgörülü olmayı öğretiyoruz.* (Toplumsal Değerlere Uyum)

U9: *Sporunuz kaliteli ise, seyirciniz kaliteli ise yurtdışındaki itibarınız da kalitelidir. Spor toplumdan bağımsız düşünülemez. Toplumun yapısı sahalara yansımaktadır. Uluslararası maçlarda aslında tüm toplumlar birbirlerini tanıma şansı elde ederler.* (Toplumun Aynası Olma)

U1: *Bu projenin il genelinde belirlenecek takvim kapsamında eş zamanlı olarak başlaması bu değerler eğitiminin il bazında bütün çocuklara verilmesi istiyorum.* (Yaygınlaştırma)

4. 1. 11. HİF Etkinliğinin Uygulayıcılara Katkılarına İlişkin Bulgular

Tablo 13. HİF Etkinliğinin Uygulayıcılara Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Etkinliğin Uygulayıcılara Katkıları	Uygulayıcı Kazanımları	Davranış Geliştirme	6	U2, U2, U2, U7, U7, U4
		Korunması Gereken Gruplara Davranış	2	U2, U10
		Memnuniyet Duyma	10	U3, U4, U5, U6, U7, U8, U3, U4, U5, U6
		Olumlu Katkı	3	U1, U2, U8
		Ön Yargıları Yıkma	2	U8, U9
		Paydaşlarla İletişim	2	U5, U10
		Bilgileri Güncelleme	2	U2, U10

Tablo 13’de katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde siz neler hissettiniz, size katkıları neler oldu?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar, etkinliğin uygulayıcılara katkılarını “*Uygulayıcı Kazanımları*” alt temasında, “*Davranış Geliştirme, Korunması Gereken Gruplara Davranış, Memnuniyet Duyma, Olumlu Katkı, Ön Yargıları Yıkma, Paydaşlarla İletişim, Bilgileri Güncelleme*” kodlarında belirlemişlerdir. Etkinliğin uygulayıcılara katkılarına ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 27 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

U2: *Bizlere de bu projede her yaş grubundan çocuklarla iletişim kurduğumuz için, her yaş grubundan çocuklara nasıl davranmamız gerektiğini, onları nasıl mutlu edebileceğimizi anlama konusunda katkıları oldu.* (Davranış Geliştirme)

U10: *Eğitim, okul biliyorsunuz çocukların farklılıkları bir kenara bırakılarak eşit şartlarda bulundukları alanlardır. Engelli bireyler hayatımızın birer gerçeği. Bizler bu konuda hala eksikiz, onlara nasıl davranmamız gerektiğini hala bilmiyoruz. Burada ailelerinin de desteği ile onların yabancılık çekmeden eğlenmelerini sağlamaya çalışıyoruz.* (Korunması Gereken Gruplara Davranış)

U7: *Güzel değerler öğretmek amacıyla yapılan, çocuklara spor kültürünü aşlamayı amaçlayan ve çocukların eğlendiği bu etkinlikte görev almaktan çok mutluyum.* (Memnuniyet Duyma)

U8: *Bizlerde çok mutluyuz. Bizlere bu etkinliğin katkıları çok büyük. Çocukları mutlu etmek dünyanın en güzel şeyi.* (Olumlu Katkı)

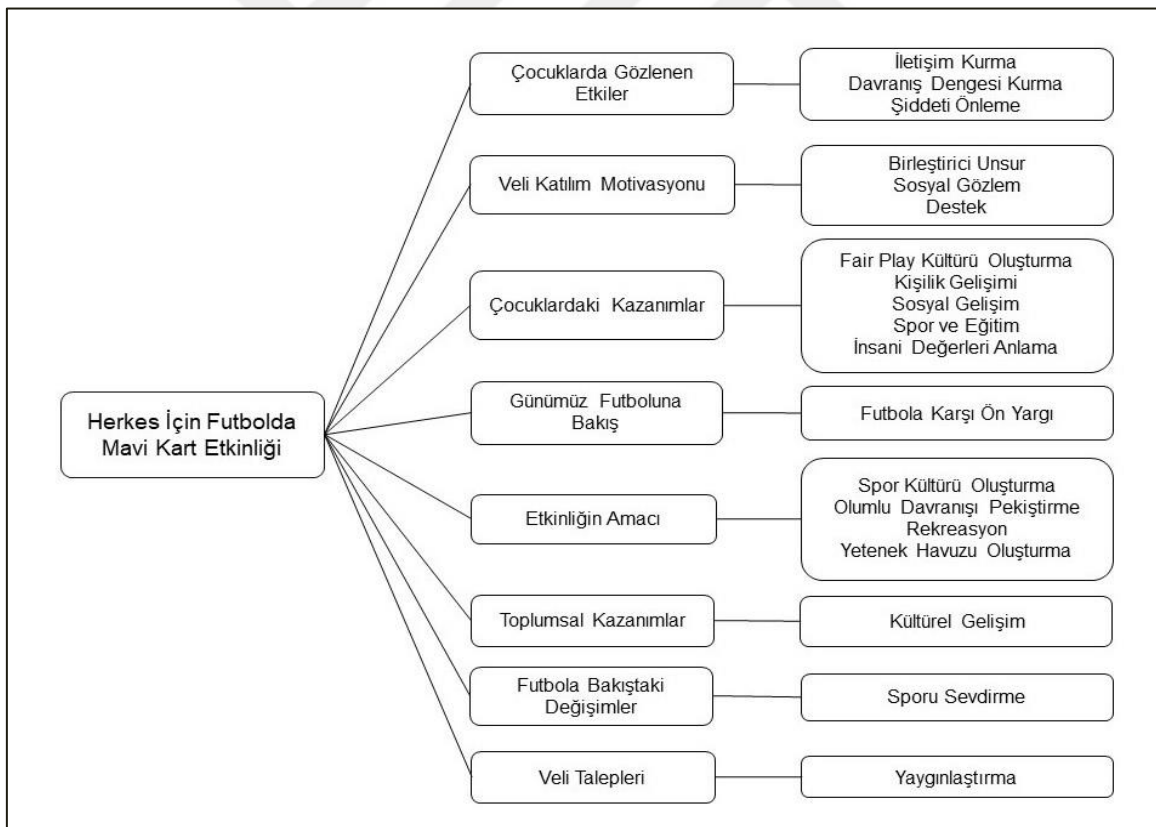
U8: Bizlerde futbolun bu yüzünü uygulamaktan mutluyuz. Bizlerinde futbola bakışını değiştirdi. (Ön Yargıları Yıkma)

U10: Öğrencilerin velileri ve öğretmenleri de katılıyor. Maçları izlerken hem ders hem öğrencinin sosyal hayatı konusunda diyaloglar kuruluyor. (Paydaşlarla İletişim)

U2: Biz de okullarımızdan mezun olalı epeyce bir süre geçtiği için ve eğitim bilimleri sürekli geliştiği için kendimizi yenilememiz gerekiyordu. Bu proje ile birlikte geçmişte aldığımız eğitimleri güncellemiş olduk. (Bilgileri Güncelleme)

4. 2. Veli Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine katılan çocukların velilerine yöneltilen etkinlik ile ilgili 8 yarı yapılandırılmış soruya verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Şekil 2. Veli bulgularını tema ve ana tema şeklinde gösteren grafik

4. 2. 1. HİF Etkinliğinin Çocuklarda Gözlenen Etkilerine İlişkin Bulgular

Tablo 14. HİF etkinliğinin Çocuklarda Meydana Getirdiği Değişimlere Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Çocuklarda Gözlenen Etkiler	İletişim Kurma	Yeni Diyalog Geliştirme	3	V3, V6, V7
		Davranışlarını Kontrol Edebilme	3	V5, V8, V9
		Davranış Sınırını Belirleme	2	V7, V10
	Davranış Dengesi Kurma	Öz güven Gelişimi	9	V4, V8, V3, V2, V4, V6, V8, V7, V6
	Şiddeti Önleme	Şiddeti Başlamadan Önleme	6	V1, V3, V4, V5, V6, V7

Tablo 14’de katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine katıldıktan sonra çocuğunuzda ne gibi değişiklikler gözlemlediniz?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar çocuklarda gözlenen değişimleri “*İletişim Kurma, Davranış Dengesi Kurma ve Şiddeti Önleme*” alt temalarında, “*Yeni Diyalog Geliştirme, Davranışlarını Kontrol Edebilme, Davranış Sınırını Belirleme, Öz güven Gelişimi, Şiddeti Başlamadan Önleme*” olarak belirlemişlerdir. Etkinlik sonrası çocuklarda meydana gelen değişimlere ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 23 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili üç alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriyi oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

V3: *Şenliğe katılmadan önce okulda birbirleriyle diyaloglar kuruyorlar şenliği kendilerine hedef koyuyorlar ve bu yönde sohbetleri diyalogları gelişiyor.* (Yeni Diyalog Geliştirme)

V8: *Önceden hareketlerine pek dikkat etmeyen, daha dağınık, bağımsız, hareketli bir çocuktan benim oğlum. Şimdi hareketleri düzene oturdu.* (Davranışlarını Kontrol Edebilme)

V10: *Erkek çocuklar kızların yanında daha dikkatli davranmak gerektiğini anladılar.* (Davranışlarının Sınırını Belirleme)

V4: *Çocuklar heyecanlıdır, toplum içinde yeteneklerini sergilerken genelde saçmalarlar, bakışlar onların üzerindeyken utanırlar, sıkılırlar. Bizim çocuklar bunu yendi.* (Öz güven Gelişimi)

V1: *Hırçınlık vardı benim oğlumda, haşın davranıyordu. Hırçınlıkları azaldı. (Şiddeti Başlamadan Önleme)*

4. 2. 2. HİF Etkinliğine Katılımda Velilerin Motivasyonlarına İlişkin Bulgular

Tablo 15. HİF Etkinliğine Katılımda Velilerin Motivasyonlarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Veli Katılım Motivasyonu	Birleştirici Unsur	Kitleleri Buluşturma	3	V1, V2, V8
		Etkinliğin İşlevselliği	3	V3, V5, V10
		Sosyalleşme Fırsatı	3	V6, V7, V8
		Veli Rekreasyonu	5	V4, V9, V1, V6, V3
		Veli Sosyalleşmesi	9	V4, V5, V9, V9, V6, V6, V7, V10, V5
	Sosyal Gözlem	Çocuğun Yeteneklerini İzleme	7	V1, V3, V4, V4, V5, V9, V7
		Sosyal Analiz	2	V4, V10
	Destek	Duygusal Destek	4	V3, V4, V8, V9,
		Koruma İlgüdüğü	2	V1, V8

Tablo 15’de katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine katılım nedenlerinizi açıklar mısınız?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar veli katılım motivasyonlarını “*Birleştirici Unsur, Sosyal Gözlem, Destek*” alt temalarında, “*Kitleleri Buluşturma, Etkinliğin İşlevselliği, Sosyalleşme Fırsatı, Veli Rekreasyonu, Veli Sosyalleşmesi, Çocuğun Yeteneklerini İzleme, Sosyal Analiz, Duygusal Destek, Koruma İlgüdüğü*” olarak belirlemişlerdir. Veli katılım motivasyonuna ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 38 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili üç alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriyi oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

V2: *Spor sayesinde insanlarla bir araya geldik. Spor tüm dünyayı kaynaştırıyor aslında. (Kitleleri Buluşturma)*

V3: *Ayrıca memleketimizde çocukların gelişimi için, sporun gelişimi için çeşitli faaliyetlerin yapıldığını bilmek bizi onurlandırıyor gururlandırıyor. Bu açıdan da faydaları oluyor. (Etkinliğin İşlevselliği)*

V6: *İnsan sosyal bir varlıktır, tanışmak, konuşmak, sohbet etmek, diyalog kurmak ister. Bizlere bu konularda fırsat yaratıyor diyebiliriz. (Sosyalleşme Fırsatı)*

V9: *Çocuklarımızı izlerken bizlerde eğleniyoruz. Piknik havası var. Hem eğleniyoruz, çocuklarımızı izliyoruz, stres atıyoruz.* (Veli Rekreasyonu)

V4: *Ayrıca biz velilerin kaynaşması içinde sosyal bir imkân yaratılmış.* (Veli Sosyalleşmesi)

V3: *Ayrıca çocuğum futbola çok meraklı, çok ilgili, çok iyi futbol oynadığını düşünüyorum. Onu izlemeye geldim.* (Çocuğun Yeteneklerini İzleme)

V4: *Çocuğumun arkadaşları nasıl insanlar tarafından yetiştirilmiş onu gözlemleme şansım oluyor.* (Sosyal Analiz)

V8: *Çocuğumun mutluluğunu, spor yaptığını, yeteneklerini babasına gösterme fırsatı bulması için onu izlemeye geldim.* (Duygusal Destek)

V1: *Velilerinde katılabildiğini duydum, benim denetimimde oynamasını düşündüm. O yüzden geldim.* (Koruma İçgüdüğü)

4. 2. 3. HİF Etkinliğinin Çocuklara Katkılarına İlişkin Bulgular

Tablo 16. HİF Etkinliğinin Çocuklara Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Çocuklardaki Kazanımlar	Fair Play Kültürü Oluşturma	Sportmence Mücadele	3	V7, V4, V1
		Sportmenlik Davranışı Kazandırma	41	V2, V2, V7, V7, V1, V3, V4, V4, V5, V6, V7, V8, V10, V1, V2, V4, V4, V5, V8, V9, V5, V5, V5, V6, V8, V10, V2, V2, V2, V3, V3, V4, V6, V7, V7, V1, V4, V5, V7, V10, V3
				V2, V2
	Kişilik Gelişimi	Başkalarınca Benimsenmek	1	V2, V2
		Dışa Dönüklük	2	V5, V1, V1
		Kabul Görme	3	V6
		Pozitif Olma	1	V2, V2, V2
	Sosyal Gelişim	Birlikte Hareket Etme	3	V2
		Duygusal Gelişim	1	V5, V8, V9, V10, V5, V6, V7
		İletişim Kurma	7	V7, V2, V2, V4, V7, V3, V7, V5, V7, V8, V9, V7, V3, V3, V8, V2
		Ortak Hareket Edebilme	16	V6
		Özerk Davranabilme	1	V2, V5
		Paylaşma	2	V6
		Zorluklarla Mücadele	1	V4, V6, V2, V5, V6, V1, V2, V6, V1, V2, V3, V3, V4, V8, V6, V9
		Sosyalleşme	16	

Tablo 17'nin devamı

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Çocuklardaki Kazanımları	Spor ve Eğitim	Eğlenerek Öğrenme	3	V4, V8, V4
		Gizil Öğrenme	1	V7
		Hayata Hazırlama	2	V3, V3
		Rakibe Saygı	5	V7, V3, V4, V2, V10
		Rekabete Saygı	1	V2
		Rekabeti Öğrenme	6	V6
		Sosyal Öğrenme	2	V7, V2,
		Beceri Öğrenimi	3	V8, V9, V9
		Spor Yoluyla Değerler Eğitimi	15	V4, V6, V8, V9, V1, V6, V8, V9, V7, V9, V6, V10, V1, V4, V10
		Dikkat Gelişimi	1	V4
	İnsani Değerleri Anlama	Ahlaki Gelişim	1	V5
		Yaşayarak Öğrenme	2	V5, V7
		Duygudaşlık Kurma	5	V4, V5, V5, V8, V6
		Hataları Telafi Etme	2	V4, V7
		Sosyal Hayata Transfer	3	V10, V3, V4

Tablo 16'da katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin sizce çocuklara katkıları nelerdir, neden?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinliğin çocuklardaki kazanımlarını “*Fair Play Kültürü Oluşturma, Kişilik Gelişimi, Sosyal Gelişim, Spor ve Eğitim, İnsani Değerleri Anlama*” alt temalarında, “*Sportmence Mücadele, Sportmenlik Davranışı Kazandırma, Başkalarınca Benimsenmek, Dışa Dönüklük, Kabul Görme, Pozitif Olma, Birlikte Hareket Etme, Duygusal Gelişim, İletişim Kurma, Ortak Hareket Edebilme, Özerk Davranabilme, Paylaşma, Zorluklarla Mücadele, Sosyalleşme, Eğlenerek Öğrenme, Gizil Öğrenme, Hayata Hazırlama, Rakibe Saygı, Rekabete Saygı, Rekabeti Öğrenme, Sosyal Öğrenme, Beceri Öğrenimi, Spor Yoluyla Değerler Eğitimi, Dikkat Gelişimi, Ahlaki Gelişim, Yaşayarak Öğrenme, Duygudaşlık Kurma, Hataları Telafi Etme, Sosyal Hayata Transfer*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliğin katılan çocuklara katkılarına ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 150 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili beş alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

V7: *Ahlaklı mücadele yapıyorlar bunu görebiliyoruz. Birbirlerine güzel davranıyorlar.* (Sportmence Mücadele)

V4: *Sporun bir kültür olduğunu, dayanışma içerisinde, centilmence, kardeşçe yapılabileceğini öğretiyor bence. (Sportmenlik Davranışı Kazandırma)*

V3: *Kendilerini gerçekleştiriyorlar, kendilerinin birey olduğunu ispat ediyorlar, takımın bir parçası olduğunu diğer arkadaşlarına ilan ediyorlar. (Başkalarınca Benimsenmek)*

V2: *Toplumla kaynaşmış, sosyal, diğer insanlarla samimi diyaloglar geliştirmiş, kaynaşmayı ve yardım istemeyi öğrenmiş, topluma uyumlu davranışlar gösteren bireyler olacaklardır diye düşünüyorum. (Dışa Dönüklük)*

V1: *En değerli varlıklarımız onlar bizim ve kendilerini, yeteneklerini ailelerine her zaman gösterme çabası içerisinde. (Kabul Görme)*

V6: *Umut ışığının her zaman var olduğunu, önemli olanın güler yüzlü olmak ve mutluluğun maddiyatla değil yaptığın işi ustalıkla tamamlamakta olduğunu öğrenmeleri bakımından da bu etkinliğin faydalı olduğuna inanıyorum. (Pozitif Olma)*

V2: *Ortak bir amaç için birlikte eşgüdümlü hareket etmeleri gerektiğini anlıyorlar. (Birlikte Hareket Etme)*

V2: *Arkadaşlık duyguları, yenme ve yenilme duygusu, rekabet duygusu, hırs ve sinir duygusunu bastırma gibi duyguları geliştirdi, arkadaşın önemli olduğunu anladılar. (Duygusal Gelişim)*

V9: *Birbirleriyle diyalog kuruyorlar, iletişim becerisi konusunda yarayışlı bence. (İletişim Kurma)*

V7: *Bu etkinlikte hayatın rekabetlerle dolu olduğunu, zorluklarla başa çıkmak için bazen birileriyle bir araya gelmek gerektiğini öğretiyor. (Ortak Hareket Edebilme)*

V6: *Bu etkinlikte beraber bir işi arkadaşlarıyla birlikte aile desteği olmadan başarabilmenin hazzını yaşıyorlar. (Özerk Davranabilme)*

V5: *Gol atmak için pas yaptı, paylaştı. (Paylaşma)*

V6: *Bazen işler istedikleri gibi gitmeyecek. Hatta hayat bazen üstlerine gelecek. Böyle durumlarda hemen sinip, yenilgiyi kabullenip, küsüp vazgeçerek bir köşeye çekilmek yerine mücadele etmeyi, zorluklarla daha da güçlenerek karşılık vermek gerektiğini, zorluklar karşısında planlar yaparak üstesinden gelinebileceğini öğrenecekler. (Zorluklarla Mücadele)*

V4: Evde televizyon başında zaman geçirmektense arkadaşlarıyla sosyalleşiyorlar. (Sosyalleşme)

V4: Sportif bir faaliyet. Sosyal etkinlik gibi, tiyatro gibi, sinema gibi, hem eğleniyorlar hem öğreniyorlar. (Eğlenerek Öğrenme)

V7: Etkinlik esnasında bazı davranışları tekrar tekrar uyguluyorlar. Kafalarında yer ediyor. Bu bakımdan katkılarının çok büyük olduğunu düşünüyorum. Belki çocuklar bunların çok farkında değil ama hafızalarına kazınıyor eminim. (Gizil Öğrenme)

V3: Hayatın içinde rekabet var, diğer insanlara saygı var, paylaşmak var, birlikte bazı zorlukların üstesinden gelmek var, toplum kurallarına uymak var, ahlaklı olmak var, çeşitli kurallara yasalara uyum sağlamak var, ödüllendirilmek var. Bu projede bunların tamamını spor yoluyla öğreniyorlar. (Hayata Hazırlama)

V7: Rakibin kötü davranılması gereken biri değil de eğlenmenin bir parçası olduğunu burada görüyorlar. (Rakibe Saygı)

V2: Rakibin paydaş olduğu algısı var, iş birliği var, tatlı bir rekabet var, rakibi üzmemek yok. (Rekabete Saygı)

V6: Takdir edersiniz ki hayat rekabetlerle dolu. Sosyal yaşantıda, iş yaşantısında çocuklarımızın karşısına bir sürü rakip çıkacak. (Rekabeti Öğrenme)

V2: Çocuklarımız birbirlerinden bir şeyler öğreniyorlar. (Sosyal Öğrenme)

V9: Hakem biraz önce tacı yanlış kullanan çocuğa doğrusunu öğretti. 2 defa yanlış yapmasına rağmen normalde taç el değiştirmesi lazımken doğrusunu öğretti. (Beceri Öğrenimi)

V8: Burada hem hareket hem öz'e güzel davranışlar öğretmek var onu görüyorum. (Spor Yoluyla Değerler Eğitimi)

V4: Eskiden utangaçtı, muhabbet ederken gözlerimin içine bakamazdı, yaptığı işe odaklanmakta güçlük çekiyordu, bunları aştı. (Dikkat Gelişimi)

V5: Ayrıca çocuğumun ahlaki gelişimine de katkısı çok büyük. Arkadaşlarına argo ve kaba sözcükler söylerdi. Öğretmeni uyarmış. Kesinlikle söylemiyor artık. (Ahlaki Gelişim)

V5: Sporu ve sporun nasıl yapılması gerektiğini uygulayarak öğreniyor. Tüm süreçleri yaşıyor. (Yaşayarak Öğrenme)

V4: *Gole giden bir futbolcunun düşürülmeden golünü atabildiği, gole giden futbolcunun da insan olduğunu, canının yanabildiğini çocuklarımız öğrendi.* (Duygudaşlık Kurma)

V7: *Yanlış yaptığında telafi etmeyi öğrendi.* (Hataları Düzeltme)

V4: *Toplumsal birer ferdi olduklarında ahlaklı ve dürüst davranmayı sosyal yaşamlarında kullanmaya başlayacaklar.* (Sosyal Hayata Transfer)

4. 2. 4. Futbolun Günümüzdeki Durumuna İlişkin Bulgular

Tablo 17. Futbolun Günümüzdeki Durumuna Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Günümüz Futboluna Bakış	Futbola Karşı Ön Yargı	Futbolu Şiddet ile Özdeşleştirme	11	V4, V1, V4, V1, V2, V4, V6, V7, V7, V8, V5
		Haksız Avantajları Normalleştirme	2	V3, V5

Tablo 17’de katılımcıların “*Futbolun günümüzdeki durumunu nasıl değerlendirirsiniz?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar futbolun günümüzdeki durumunu “*Futbola Karşı Ön Yargı*” alt temasında, “*Futbolu Şiddet ile Özdeşleştirme, Haksız Avantajları Normalleştirme*” olarak belirlemişlerdir. Günümüz futbolunun durumuna ilişkin bu soruya 8 katılımcı cevap vermiş ve 13 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

V6: *Bizler televizyonda erkeklerin maç yaptığını görerek büyüdük. Bu maçlar esnasında tribünde kavgaların, küfrün olduğunu gördük. Dolayısıyla futbol bizim hafızamızda kavgadır, şiddettir şeklinde yer buldu.* (Futbolu Şiddet ile Özdeşleştirme)

V5: *Biz kazanmak için veya gol yememek için rakibin düşürülmesinin normal olduğunu öğrendik, öyle gördük.* (Haksız Avantajları Normalleştirme)

4. 2. 5. HİF Etkinliğinin Amacına İlişkin Bulgular

Tablo 18. HİF Etkinliğinin Amacına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Etkinliğin Amacı	Spor Kültürü Oluşturma	Ekran Bağımlılığını Azaltma	15	V6, V3, V5, V1, V6, V9, V10, V10, V3, V3, V6, V1, V6, V10, V4
		Fazla Enerjiyi Harcama	2	V6, V8
		Hareket Bilinci Kazandırma	1	V7
		Hareket Etme	10	V6, V1, V9, V1, V6, V9, V1, V9, V9, V10
		Özgürce Hareket	5	V4, V3, V10, V4, V8
		Sağlıklı Yaşama Katkı	4	V6, V1, V7, V7
	Olumlu Davranışı Pekiştirme	Hareket Kültürü Kazandırma	16	V4, V6, V2, V4, V8, V8, V10, V3, V2, V6, V3, V5, V7, V2, V2, V3
		Sporu Sevdirmeye	1	V5
		Olumlu Pekiştirme	5	V5, V8, V4, V1, V2
		Çevre Duyarlılığı Kazandırma	2	V9, V2
	Rekreasyon	Okul Stresinden Uzaklaşma	4	V7, V7, V7, V6
		Eğlence ve Hareket	6	V2, V5, V7, V8, V1, V2
		Çocuğun Yeteneklerini İzleme	1	V5
		Kötü Alışkanlıklardan Koruma	2	V5, V5
	Yetenek Havuzu Oluşturma	Yetenekleri Keşfetme	8	V1, V4, V6, V3, V4, V6, V9, V6
		Profesyonelle Yönlendirme	1	V5

Tablo 18’de katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin amacı nedir?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinliğin amacını “*Spor Kültürü Oluşturma, Olumlu Davranışı Pekiştirme, Rekreasyon, Yetenek Havuzu Oluşturma*” alt temalarında, “*Ekran Bağımlılığını Azaltma, Fazla Enerjiyi Harcama, Hareket Bilinci Kazandırma, Hareket Etme, Özgürce Hareket, Sağlıklı Yaşama Katkı, Hareket Kültürü Kazandırma, Spor Sevdirmeye, Olumlu Pekiştirme, Çevre Duyarlılığı Kazandırma, Okul Stresinden Uzaklaşma, Eğlence ve Hareket, Çocuğun Yeteneklerini İzleme, Kötü Alışkanlıklardan Korumak, Yetenekleri Keşfetme, Profesyonelle Yönlendirme*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliğin amacına ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 83 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili dört alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında

katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

V3: *Tableti, telefonu hayatından çıkarmış, evden dışarı çıkan çocuklar olmaları isteniyor.* (Ekran Bağımlılığını Azaltma)

V6: *Enerji harcıyorlar, rahat uyuyorlar.* (Fazla Enerjiyi Harcama)

V7: *Bu etkinlik sayesinde koşamadığının, kilo vermesi gerektiğinin farkına kendisi vardı.* (Hareket Bilinci Kazandırma)

V9: *Sanal ortam yok, gerçek dünyada gerçek spor yapıyorlar, koşup yoruluyorlar.* (Hareket Etme)

V10: *Özgürce oyun oynamak, hareket etmek.* (Özgürce Hareket)

V6: *Bu etkinlik çocukların sağlığına katkıda bulunuyor, büyüdüklerinde sağlıklı olacaklar.* (Sağlıklı Yaşama Katkı)

V3: *En önemlisi bence spor kültürünü çocukların bilinçaltına yerleşmesinde büyük katkıları olan bir proje, çocuklar sporun gerekli olduğunu burada görüyorlar.* (Hareket Kültürü Kazandırma)

V5: *Çocukları spora yönlendirmek, sporu sevdirmek diyebiliriz.* (Sporu Sevdirme)

V2: *Dürüst davranış gösterene mavi kart gösteriliyor. Mavi kart, dürüstlüğü ödülü. Mavi kart alan yani dürüst davranan madalya kazanıyor.* (Olumlu Pekiştirme)

V9: *3 saattir buradayız. Öğretmenler mikrofon ile anons yapıyor. “Çöp atmadığınız için teşekkür ederiz çocuklar” diyorlar. Ne kadar güzel bir şey, 3 saattir bardak su içiyor çocuklar, yerlerde çöp yok.* (Çevre Duyarlılığı Kazandırma)

V7: *Çocuklar okul sezonu boyunca ders çalışıyor haliyle yoruluyorlar. Bu yorgunluğu atıyorlar.* (Okul Stresinden Uzaklaşma)

V2: *Oğlumun spor yapması, futbol oynaması, çocukların bu etkinlik esnasında mutlu olmaları. Etkinliğin amaçları bunlar gibi görünüyor.* (Eğlence ve Hareket)

V5: *Çocuğumun spor faaliyetinde bulunması, koşması, terlemesi, sosyal bir etkinlikte eğlenmesi, tüm bunları biz velilerinde görebilmesidir.* (Çocuğun Yeteneklerini İzleme)

V5: *Kötü alışkanlıklardan böyle sosyal etkinlikler sayesinde uzak durmaları.* (Kötü Alışkanlıklardan Koruma)

V3: Ayrıca çocukları spora yönlendirme durumu var ve yetenekli çocukların not edildiğini iyi kulüplere yönlendirdiğini biliyorum. (Yetenekleri Keşfetme)

V6: Ayrıca yetenekli çocukların not edildiğini duydum. İleride çocuklarımız iyi kulüplerde belki top oynayabilir. (Profesyonel Yönlendirme)

4. 2. 6. HİF Etkinliğinin Topluma Katkılarına İlişkin Bulgular

Tablo19. HİF Etkinliğinin Topluma Katkılarına Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Toplumsal Kazanımlar	Kültürel Gelişim	Cinsiyet Eşitliği	8	V9, V6 V9, V6, V9, V6, V10, V8
		Toplumsal Değerlere Uyum	2	V3, V4
		Toplumsal Gelişime Katkı	13	V2, V3, V7, V9, V9, V1, V3, V4, V5, V7, V8, V9, V10
		Toplumsal Gerilimi Azaltma	1	V4

Tablo 19’da katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin topluma katkıları sizce nelerdir, neden?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinliğin topluma katkılarını “*Kültürel Gelişim*” alt temasında, “*Cinsiyet Eşitliği, Toplumsal Değerlere Uyum, Toplumsal Gelişime Katkı, Toplumsal Gerilimi Azaltma*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliğin topluma katkılarına ilişkin bu soruya 10 katılımcı cevap vermiş ve 24 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

V9: Kız erkek karışık oyun oynadıklarını görüyorum. Cinsiyet rollerini öğrenme konusunda önemli bence. (Cinsiyet Eşitliği)

V3: Yani bugünün küçükleri yarının büyükleri felsefesinden yola çıkarsak, diğer insanlara saygılı, toplum kurallarına uyan, insanlarla uyum içinde yaşayan, küfür etmeyen birer birey olacaklar diye düşünüyorum. (Toplumsal Değerlere Uyum)

V1: Bu çocukların hepsi büyüyecek ve toplumun birer ferdi olacak, çocukları olacak. Biz bunlara hoş görüyü, sevgiyi, kendine ve çevresine saygı duymayı öğreteceğiz. Onlar da çocuklarına öğretecek, çevrelerine uygulayacak, toplum böyle gelsecek. (Toplumsal Gelişime Katkı)

V4: *Ahlâkın, erdemin güzelliğini görecekler. Saygı görmek istiyorsa saygılı davranması gerektiğini öğrenecekler. Toplum böylece daha mutlu ve huzurlu olacaktır.* (Toplumsal Gerilimi Azaltma)

4. 2. 7. HİF Etkinliğinden Sonra Velilerin ve Çocukların Futbola Bakış Açılarındaki Değişimlere İlişkin Bulgular

Tablo 20. HİF Etkinliği Sonrası Velilerin ve Çocukların Futbola Bakış Açılarındaki Değişimlere Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Futbola Bakıştaki Değişimler	Sporu Sevdirmeye	Futbol Sevgisi	1	V5
		Futbola İlgi Artışı	6	V5, V6, V7, V7, V7, V8
		Heyecan Duyma	4	V8, V5, V9, V2
		Kuralları Öğrenme	1	V7
		Olumlu Tutum Kazandırma	4	V4, V2, V5, V9
		Ön Yargıları Yıkma	16	V4, V6, V9, V1, V2, V2, V4, V6, V6, V7, V8, V9, V10, V10, V9, V9

Tablo 20’de katılımcıların “*Etkinlik sonrası çocuğunuzun ve sizin futbola karşı bakış açınız üzerinde ne tür değişimler meydana geldi?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar etkinlik sonrası futbola bakış açılarındaki değişimleri “*Sporu Sevdirmeye*” alt temasında, “*Futbol Sevgisi, Futbola İlgi Artışı, Heyecan Duyma, Kuralları Öğrenme, Olumlu Tutum Kazandırma, Ön Yargıları Yıkma*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliğin futbola bakış açısında neden olduğu değişimlere ilişkin bu soruya 9 katılımcı cevap vermiş ve 32 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacıyla ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriye oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

V5: *Benim, çocuğumla futbola bakış açımız hep olumludur bu etkinlik bakış açımızı pekiştirdi, sevgimizi arttırdı.* (Futbol Sevgisi)

V7: *Çocuğumun futbol ile alakası yoktu. Kız çocuğu olduğu için bende futbol oynarken görmemiştim açıkçası. Bu etkinlikle beraber kızımın futbola olan ilgisini keşfettim. Babası ile beraber maç izlemeye başladı.* (Futbola İlgi Artışı)

V5: *Çocuklar çok heyecanlı kendi çocuğumdan biliyorum. Bir yıldır bu etkinliği bekliyor.* (Heyecan Duyma)

V7: *Futbol kurallarını ve futbol terimlerini öğrenmesi açısından çok etkili oldu.* (Kuralları Öğrenme)

V5: *Bende küçük yaşlardan beri futbol oynuyorum ve iyi bir futbol izleyicisiyim. Futbola bakış açımı değiştirdi diyebilirim.* (Olumlu Tutum Kazandırma)

V9: *Kızlar beceremez, futbol şiddettir veya kızlar futbol oynayamaz, futbol erkek sporu gibi algıları ortadan kaldırıyor.* (Ön Yargıları Yıkma)

4. 2. 8. Etkinlikle İlgili Yetkililerden Taleplere İlişkin Bulgular

Tablo 21. HİF Etkinliği ile İlgili Velilerin Yetkililerden Taleplerine Dair Görüşleri Gösteren Tablo

Ana Tema	Alt Temalar	Görüşme Sonucu Ortaya Çıkan Kodlar	Frekans Değeri	Katılımcı
Veli Talepleri	Yaygınlaştırma	Bütün Çocuklara Ulaştırma	11	V2, V3, V5, V5, V1, V6, V9, V10, V7, V2, V6
		Etkinliğin Desteklenmesi	7	V3, V7, V8, V10, V9, V1, V3

Tablo 21’de katılımcıların “*Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliği ile ilgili yetkililerden talepleriniz var mıdır?*” sorusuna verdikleri cevaplara ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Katılımcılar yetkililerden taleplerini “*Yaygınlaştırma*” alt temasında, “*Bütün Çocuklara Ulaştırma, Etkinliğin Desteklenmesi*” olarak belirlemişlerdir. Etkinliği düzenleyenlerden taleplere ilişkin bu soruya 9 katılımcı cevap vermiş ve 18 kod üretilmiştir. Üretilen kodlar ilişkili bir alt tema ve sorunun amacı ile ilişkili bir ana tema altında toplanmıştır. Kategorilerin oluşmasında katılımcıların verdiği cevaplar ve o cevapların hangi kategoriyi oluşturduğu aşağıdaki örneklerle belirtilmiştir.

V3: *Tüm ülkeye yayılırsa başka çocukların da bu tarz davranışları kazanacağını düşünüyorum.* (Bütün Çocuklara Ulaştırma)

V8: *Etkinliğin yayılması için bence yatırımlar yapılmalı, tüm yetkililer, devlet desteklemeli, tüm velilerin çocuklarının böyle eğitime hakkı var.* (Etkinliğin Desteklenmesi)

5. TARTIŞMA

Covid-19 salgını nedeniyle tüm dünya zorlu bir süreçten geçmektedir. Bu zorlu sürecin en çok sosyal yaşamı etkilediği görülmekte ve sosyal yaşamdaki etkilerin virüs sonlandığında dahi kolay terk edilemeyeceği, yaşantımızda bir değişim meydana getireceği ön görülmektedir. Dünya genelinde tüm insanların bireysel olarak kendilerine, diğer insanlara, yaşadıkları çevreye ve tüm dünya insanlığına karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Çünkü Çin'de yarasa çorbası içen bir kişinin kapıldığı virüsün Türkiye'de ki insanları etkileyebildiği görülmektedir. Yine fiziki mesafeyi korumanın önce kendimizi sonra diğer insanları korumak için ne kadar önemli olduğunu görmekteyiz. Bu durum aslında tüm dünyada her kültüre uygun ortak sosyal değerlerin belirlenmesi gerektiğine işaret etmektedir. Tam da burada Fair Play ve Olimpizm kavramları akıllara gelmektedir. Her ne kadar sporla birlikte anılsa da Fair Play ve Olimpizm kavramlarının aslında dünya genelinde insani ortak değerleri spor yardımıyla eğlenceli hale getirerek insanlara benimsetmeye çalışan kavramlar olduğu ortaya çıkmaktadır. Spor, kitlelere kolayca ulaşabilen, herkesin her yaşta izleyici ve uygulayıcı olarak katılabildiği sosyal bir olgudur. Dolayısıyla spor yaparken öğrenilen davranışlar sosyal hayata, sosyal hayatta öğrenilen davranışlar da spora yansımaktadır. Alanyazın incelendiğinde ahlaki değerlerin çocuk yaşlarda öğretilmesinin en doğru yöntem olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın amacı, çocuklara olumlu pekiştireçler yardımıyla Fair Play ve Olimpizm değerlerini öğretmek, büyüdüklerinde aynı değerleri sosyal yaşantılarında kullanmalarını amaçlayan, bu yönde yeni kültür oluşturarak ülkemizi diğer ülke insanların yaşamak istediği bir ülke haline getirmeyi hedefleyen, 5-13 yaş arası çocuklara uygulanan Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine katılmış öğrenci velileri ve etkinliğin uygulanmasında katkısı olan uygulayıcıların görüşlerini tespit ederek uygulamak isteyenlere örnek bir proje olarak sunmaktır.

Bu bölümde, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine katılan öğrenci velileri ve etkinlik uygulayıcılarının görüşleri neticesinde elde edilen bulgular hem birbiriyle hem de alanyazın bulgularıyla karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırma kapsamında günümüz çocuklarının ortak problemlerini belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar, bulgular kısmındaki Tablo 3'te gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, çocukların küçülen mobil cihazlarla fazlaca vakit geçirdikleri, uzun süre bu cihazlar sebebiyle hareketsiz kaldıkları, zamanla bu hareketsizliğin bir sosyalleşme biçimine dönüştüğü anlaşılmaktadır. Mobil cihazlara bağlı hareketsizliğin uzun süre devam etmesi, çocukların arkadaşlarıyla gerçek

manada sosyallik yaşamalarını engellemekte ve uzun süre hareketsizliğin çocukları fiziksel tembelliğe sürüklediği, bu fiziksel tembelliğinde zamanla hareketsizliğe bağlı hastalıklara neden olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Mustafaoğlu, Zirek, Yasacı ve Özdiñler'in (2018) yaptıkları araştırmada, dijital teknoloji kullanımının çocukların gelişimleri ve sağlıkları üzerine olumsuz etkileri kullanılan teknolojik araçlar bakımından ayrı ayrı değerlendirilerek araştırılmıştır. Yapılan araştırmada teknolojik cihaz kullanımının çocuklarda saldırgan davranışları tetiklediği, yemek yeme ve uyuma zamanlarının kalitesini düşürdüğü, sosyalleşmeyi azalttığı, duruş pozisyonu ve dışarıda oyun oynamayı azaltması itibarıyla fiziksel olarak zararlar verdiği, sedanter davranışları desteklediği, hayal gücü ve dil gelişimlerini de olumsuz etkilediği ve iş birliği ve paylaşma becerilerini azalttığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Mustafaoğlu, Zirek, Yasacı ve Özdiñler'in araştırma sonuçları ile çalışmadaki günümüz çocuklarının ortak problemleri sonuçlarının birbiriyle paralellik gösterdiği görülmektedir.

Muslu ve Gökçay'ın (2019) yaptığı araştırmada ise teknoloji bağımlılığının çocuklarda aşırı şişmanlığa neden olma risk faktörleri açıklanmıştır. Buna göre teknolojik cihazlarla fazla vakit geçirmenin çocuklarda hareketsizliği tetiklediği, hareketsizliğinde şişmanlığa bağlı rahatsızlıkları beraberinde getirdiği, ekran önünde vakit geçirmenin reklam içeriklerine bağlı olarak psikolojide de bozulmalar medyana getirdiği, şişmanlığın da psikolojik bozulmaları ve öz güven gelişimini olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Muslu ve Gökçay'ın araştırma sonuçlarıyla yine çalışmanın sonuçları paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin çocuklara katkılarını belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar uygulayıcılara yöneltilen sorulara ait bulgular kısmında yer alan Tablo 4'te ve velilere yöneltilen sorulara verilen cevaplarda ise Tablo 15'te gösterilmiştir.

Etkinliğin çocuklara katkıları temasına bakıldığında, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin çocukları oyun formatında eğlendirerek eğittiği görülmektedir. Bu eğitim çocukların, sporun en temel katkılarından olan kişilik gelişimi, karakter gelişimi, fiziksel ve sosyal gelişimlerini etkilerken, çocuklarda spor kültürü oluşmasına, duygudaşlık kurma becerisi kazanmalarına, etkinlik sırasında yapılandırılan ahlaki değerler sayesinde de insanların ortak yaşamında olması gereken olumlu değerleri yücelterek çocukların bu değerleri kolayca içselleştirmelerine ve sosyal hayatlarında uygulamalarına yardımcı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Uygulayıcı ve veliler yönünden etkinliğin çocuklara katkılarını bakıldığında genel olarak verilerin birbiriyle benzeştiği görülmektedir. Ancak, uygulayıcı görüşlerinin veli görüşlerinden daha ayrıntılı olduğu, veli görüşlerinin daha genel düzeyde kaldığı görülmektedir. Bu durumun uygulayıcıların beden eğitimi spor

yüksekokulu mezunu olmaları, eğitim bilimleri eğitimi almış olmaları, velilerin ise farklı mezuniyetlere sahip olmaları ile açıklanabileceği düşünülmektedir.

Çelik ve Şahin'in (2013) spor ve çocuk gelişimi üzerine yaptığı ve alanyazından yerli ve yabancı kaynaklarla durum değerlendirmesi niteliğinde olan çalışmaya göre sporun çocuk gelişimine fiziksel, sosyal ve bilişsel birçok faydası vardır. Çalışmada sporun çocuklar için anlamının oyun olduğu, çocukların oyun esnasında sosyalleştiği, davranışlarının sınırlarını belirlediği, rekabeti öğrettiği, kıyas yaptığı, kendisini karşıdaki arkadaşının yerine koyduğu, kendini kanıtlama ihtiyacını oyun sayesinde doyurduğu, fiziksel olarak aktif olmanın da şişmanlığı önlediği, ayrıca oyun formatlı sporun spor kültürü oluşmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Yine bir başka çalışmada, spor ve oyun yoluyla edinilen davranış değişikliklerinden elde edilen sosyal, psikolojik ve bilişsel kazanımların günlük yaşamda benzer durumları çözmede kullanılabildiği, günlük sosyal yaşantıya otomatik transfer olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Çamlıyer, 1997). Çelik ve Şahin ile Çamlıyer'in araştırma sonuçlarıyla çalışma bulguları birbirine paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin amacına ulaşmadaki performansını belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 5'te gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, çocukların etkinliğe katılımlarının yoğun olması, ailelerinin de etkinliği önemseyip çocuklarını izlemeye gelmesi, etkinliğin amacına ulaştığını kanıtlamakta ve bir sonraki etkinliğin katılımcı sayısını önemli oranda belirlediği görülmektedir. Ayrıca ailelerin ve çocukların çeşitli olumlu pekiştireçlerle yapılandırılmış kuralları görmesi futbola karşı olumsuz bakış açılarını olumluya dönüştürmektedir. Çocukların saha içerisinde özgürce eğlenmeleri, eğlenirken de çeşitli değerleri öğrenmeleri ailelerini de eğlendirdiği görülmekte ve böylece etkinliği herkesin eğlendiği bir şenliğe dönüştüğü sonucuna ulaşılmaktadır.

Ekici, Bayrakdar ve Uğur'un (2009) yaptıkları çalışmada, ortaöğretim kurumlarında ders dışı etkinliklere katılım konusunu öğrenci ve yöneticiler gözünden incelenmiş ve ders dışı etkinliklerin eğitimin genel amaçları doğrultusunda öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerine yönelik hazırlanması gerektiğini vurgulamıştır. Ayrıca, öğrencilerin bu etkinliklere katılımlarının zorunlu tutulması durumunda etkinliklere katılımın azaldığını, ilgi ve isteklerine göre katılımda serbest olduklarında ise etkinliklere katılımın arttığını ve öğrencilerin mutlu oldukları sonucuna ulaşılmaktadır. Görüldüğü üzere ders dışı etkinlikler çocukları eğlendirmek amacıyla yapılırsa katılım artmaktadır. Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde öğrencilerin, velilerinin ve uygulayıcıların mutlu olması etkinlik esnasındaki pozitif atmosfer ve etkinliğe katılımın gönüllülük esasına göre olması

katılımının yoğun olmasını sağlamakta bu da etkinliğin amaç bakımında performansını yerine getirdiği olarak yorumlanabilmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde değiştirilmiş kararlara çocukların tepkilerini belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 6'da gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, etkinliğin çocuklara Fair Play değerleri çerçevesinde sportmenlik davranışlarını pekiştirici, saygılı rekabeti öğreten, karşısındaki insana karşı samimi davranmayı sağlayan, olumlu davranmayı yücelten kurallar koyarak çocukların toplumsallaşma süreçlerine katkılar yaptığı ve çocukların bu kurallara kolayca uyum sağladığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Koç'un (2017) yurtiçi ve yurtdışında kaynakları derleyerek yaptığı ve beden eğitimi dersinde öğrencilerin sportmenlik davranışlarını arttırmayı amaçlayan etkinlikler sunan araştırmada öğrencilere 3 hafta sportmenlikle ilgili kuramsal bilgiler verilmiş, 4 hafta sportmenlik davranışlarıyla ilgili uygulama yapılmış, 8. Haftada ise dönütler değerlendirmeye alınmıştır. Sonuç olarak bu çalışmada, önemli hususun doğru davranışların olumlu pekiştiricilerle desteklenmesi olduğu, olumlu davranışların yapılandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Koç'un yurtiçi ve yurt dışı kaynaklardan derlediği araştırma sonuçlarıyla çalışmanın araştırma sonuçlarının paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine katılan çocukların mutluluklarını belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 7'de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde öğrencilerin ahlaki değerleri eğlenerek öğrendiği, uygulayıcıların ve velilerin çocuklarla birlikte piknik havasında birbirleriyle eğlendikleri ve sosyalleştikleri sonucuna ulaşılmaktadır.

Yıldırım ve Demir'in (2014) oyunlaştırma ve eğitimde nasıl kullanılacağı konusunda yaptıkları çalışmada öğrenilmek istenilen bir problemin oyunlaştırarak daha çabuk öğrenilebileceğini ortaya koymuştur. Öğrenilmek istenilen bir problemin oyunlaştırarak yani eğlenceli hale getirilerek eğitime uyarlandığında öğrencilerin öğrenme motivasyonlarının arttığı ve daha çabuk öğrendikleri sonucuna ulaşılmıştır. Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde çocuklara ahlaki değerler ve sporun tüm faydaları çeşitli olumlu pekiştiricilerle değer haline dönüştürülerek ve oyun haline getirilerek öğretilmeye çalışılmaktadır. Ayrıca etkinlik genelinde tüm paydaşların sosyal öğrenme sürecinde olması ve eğlenmesi etkinliğin eğlenerek öğretme konusunda başarılı olduğu, Yıldırım ve Demir'in araştırma sonuçlarıyla da paralellik gösterdiği sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde görev alan uygulayıcıların motivasyon durumlarını belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 8’de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde uygulayıcı olarak görev alan öğretmenlerin tamamının gönüllülük esasıyla görev yaptıkları, çocuklara ve topluma katkısı olacağını düşündükleri bu etkinlikte kendilerine eğitimci olarak sorumluluk yükledikleri ve bu sorumluluğu almaktan mutlu oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Atçı, Yenipınar ve Unur’un (2014) yaptığı çalışmada, 2013 yılında Mersin’de düzenlenen 17. Akdeniz Oyunlarında gönüllülerin motivasyon kaynaklarını belirlenmeye çalışmıştır. Atçı, Yenipınar ve Unur (2014), gönüllülerin motivasyonlarını kariyer, topluma yönelik duyarlılık, kişisel gelişim, kişilerarası ilişkiler ve dışsal ödüller olarak belirlemiştir. Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde de uygulayıcıların tamamen gönüllü oldukları, toplumun gelişmesine katkı da sorumluluk aldıkları, öğrencilerin velileri ile diğer öğretmenlerle etkinlik esnasında iç içe oldukları ve diyalog kurdukları düşünüldüğünde Atçı, Yenipınar ve Unur’un (2014) araştırma sonuçlarıyla benzeştiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin amacını belirlemeye yönelik olarak uygulayıcılara yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 9’de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin uygulayıcılar yönünden amacının çocuklara spor yoluyla değerler eğitimi vermek olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Bu soru etkinliğe katılan öğrenci velilerine de sorulmuş ve verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 18’de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında ise, etkinliğin temel amacının çocuklarda spor kültürü oluşturma olduğu, spor kültürü oluştururken de olumlu davranışların çocuklara öğretildiği, rekreatif bir faaliyet olması dolayısıyla çocukların eğlendiği ve kötü alışkanlıklardan korunarak iyi değerler öğretildiği ve etkinlik dahilinde yetenek havuzu oluşturulduğu, yetenekli çocukların profesyonel kulüplere yönlendirildiği sonuçlarına ulaşılmaktadır. Uygulayıcı ve veli görüşleri karşılaştırıldığında bir farklılık olduğu gözlenmektedir. Bu farklılığın yöneltilen soruyu anlama konusu ile ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Uygulayıcılar yöneltilen soruya konunun uzmanı oldukları için *etkinliğin amaçları* doğrultusunda yanıtladıkları, velilerin ise etkinliğin bir spor etkinliği olmasından dolayı yöneltilen soruya karşılık *sporun amaçları* hakkında görüş belirttikleri olarak yorumlanabilmektedir. Aslında verilen tüm cevapların doğru kabul edilebileceği, etkinliğin ahlaki değerleri çocuklara daha kolay kavramalarını sağlamak amacıyla en sevdikleri spor dalı olan futbol ile oyunlaştırarak vermek olduğu, velilerin görüşlerinde belirtilen hususların sporun alt

amaçları olduğu şeklinde yorumlanabilmektedir. Etkinlik amaçları planlanan her etkinliğe göre farklılaşacağı için ve alanyazında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine benzer bir etkinlik çalışılmadığı için alanyazınla desteklemenin mümkün olmadığı görülmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde yeni kurallara uyum sürecinde çocukların geçtikleri süreçleri belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 10'da gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde öğrencilerin kurallara çabuk uyum sağladıkları, arkadaşlarından gördükleri davranışları örnek alarak öğrendikleri, etkinlik içerisinde birbirlerini doğru davranışa yönlendirdikleri, doğru davranışa yönelmede otokontrollü davrandıkları ve etkinlik sürecinde kurallara uymaya gayret gösterdikleri sonucuna ulaşılmaktadır.

Kaplan ve Çetinkaya (2014) sporun toplumsallaşma sürecine katkılarını araştırdığı çalışmasında, sporun sosyal hayatı desteklediğini, toplumsallaşma ile bireyleri sosyal hayata hazırladığını, toplum kurallarını uygulamakta bireylere öğretici olarak yol gösterdiğini ifade etmektedir. Özellikle takım sporlarının çocuk ve gençlere topluluk içinde uyumlu davranmayı, kurallara uymayı, davranışlarını ve heyecanlarını denetleyebilmeyi, sosyal ortamlar arasında geçiş yapıldığında uyum sürecinin spor sayesinde hızlandığını ifade etmektedir. Kaplan ve Çetinkaya'nın çalışmasında belirttiği toplumsallaşma sürecinde çocuk ve gençlerin geçirdikleri süreçlerle çalışmadaki sonuçların birbirine paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında günümüz futbolunun çocuklara öğrettiklerini belirlemeye yönelik olarak uygulayıcılara yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 11'de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, televizyonlarda yayınlanan futbolun çocukların şiddeti öğrenmelerinde etkili olduğu, günümüz futbolunun da sporda şiddetin en büyük pekiştiricilerinden olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yine araştırma kapsamında futbolun günümüzdeki durumunu belirlemeye yönelik olarak benzer bir soru da etkinliğe katılan öğrenci velilerine sorulmuştur. Velilere yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 17'de gösterilmiştir. Bu tabloya da bakıldığında, günümüz futbolunun şiddet ile özdeşleştirildiği, futbolun haksız avantajları normal karşılamayı öğrettiği, futbol denilince çocuklarda ve ailelerinde şiddet unsurunun akıllara geldiği sonucuna ulaşılmaktadır. Veli ve uygulayıcı görüşleri incelendiğinde günümüz futbolunun şiddeti öğrettiği ve izleyenlerin büyük çoğunluğunda futbolun şiddeti çağrıştırdığı, veli ve uygulayıcı görüşlerinin de birbirleriyle paralel olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Günümüz futbolunun çocuklara öğrettikleri sorusu ile birlikte velilere yöneltilen etkinlikten sonra futbola bakış açısındaki değişimlerle ilgili soruyu burada tartışmanın

uygun olacağı düşünülmektedir. Velilerin ve çocukların futbola bakış açısındaki değişimler genel olarak günümüz futbolunun çocuklara öğrettiklerinden tam tersi yöndedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinden sonra velilerin ve çocukların futbola bakış açılarındaki değişimleri belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 20'de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, etkinliğin velilerde ve çocuklarda futbola karşı oluşan ön yargıyı yıktığı, futbolu ve futbolla birlikte sporu sevdirdiği, çocuklara ve özellikle kadın velilere futbolun kurallarını öğrettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Sezen-Balçıklı (2016) çalışmasında yarışma sporu ve ahlak arasındaki ilişkiyi çeşitli açılardan incelemiştir. Sporun genel amacının eğlence ve haz duymak olduğunu, sporun fizyolojik, psikolojik ve bilişsel faydalar sağlamak için yapılması gerektiğini, fakat yarışma ve kazanma duygusunun eğlence ve haz kaynaklı duyguların önüne geçerek sporun ahlaki yapısını değiştirdiğini, profesyonelliğin ve rekabetin sporun ahlaki yapısı üzerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu, profesyonel futboldaki rekabetçiliğin kazanma hırsı ve şiddeti beraberinde getirdiğini, televizyonda yayınlanan futbolun da profesyonel futbol olduğu için çocukları olumsuz etkilediğini ifade etmektedir. Sezen-Balçıklı'nın araştırma sonuçlarıyla çalışmanın bu bölümündeki sonuçların birbiriyle paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin topluma katkılarını belirlemeye yönelik olarak uygulayıcılara ve öğrenci velilerine yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 12'de ve Tablo 19'da gösterilmiştir. Uygulayıcı görüşlerine bakıldığında, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinde çocuklar toplumsal değerlere uyum sağlamayı öğrendikleri, sporun öğreticiliği ve birleştirici gücü ile öğrendikleri değerleri sosyal yaşantılarında uyguladıkları, birbirlerini olumlu davranışa güdüledikleri, kültürlendikleri ve öğrendikleri değerlerin ileriki yaşantılarında toplumsal gelişimlerine katkı sunacağı sonucuna ulaşılmaktadır.

Veli görüşlerine bakıldığında, etkinliğin çocuklarda ve velilerde kültürel gelişim sağladığı, özellikle çocuklarda toplumsal değerlere uyum, cinsiyet eşitliğini öğrenme konularında faydaları olacağı ve böylelikle toplumsal gerilimin daha da azalarak toplumsal gelişime katkı sunacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Sonuçlara bakıldığında uygulayıcı ve veli görüşlerinin yüksek oranda benzerlik gösterdiği görülmektedir. Veliler ve uygulayıcılar, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin toplumun yapısını olumlu yönde değiştireceği, bu etkinlikteki değerlerle yetişen çocukların toplumu geliştireceği konusunda hemfikir oldukları görülmektedir. Uygulayıcıların sorumluluk duygusu ile

etkinliğin yaygınlaştırılmasını istedikleri velilerin de cinsiyet eşitliğini ayrıca vurguladıkları, cinsiyet eşitliğini öğrenmenin de toplumda kadına karşı şiddeti azaltarak toplumsal gerilimi önleyebileceği olarak yorumlanabilmektedir.

Yetim'in (2000) sporun sosyal görünümünü anlattığı çalışmasında sporun sosyal ve toplumsal fonksiyonlarını belirtmiştir. Bu fonksiyonlardan bazıları; toplum refahını sağlamak, toplumsal uyuşmazlıkları çözmek, kültürel değerleri öğretmek, insanlar arasındaki eşitliği korumak, kültürel aktarım sağlamak, toplumun yapısını yansıtmaktır. Yetim'in çalışmasında belirttiği sporun sosyal ve toplumsal fonksiyonları ile araştırma sonuçlarının paralellik gösterdiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin uygulanmasında görevli olan uygulayıcılara, etkinliğin katkılarını belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 13'de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin çocuklarla beraber etkinlik uygulayıcılarına da olumlu katkıları olduğu anlaşılmaktadır. Uygulayıcıların etkinlik sayesinde diğer öğretmen arkadaşlarıyla iletişim kurabildikleri, mevcut eğitim bilgilerini güncelledikleri, engelli veya bireysel eğitim gereksinimi duyan öğrencilere nasıl davranmaları gerektiğini öğrendikleri, farklı kültürden farklı davranışta bir arada olan öğrencilere nasıl davranmaları gerektiğini öğrendikleri, etkinliğin tüm paydaşları ile etkinliğin amaçları doğrultusunda iletişim kurdukları ve etkinliğe katılmaktan memnun oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Çelebi'nin (2016) yaptığı çalışmada, beden eğitimi spor yüksek okulu öğrencilerinin topluma hizmet dersi kapsamında rekreasyon uygulamalarının öğrencilere yeni bilgi, beceri ve deneyim kazandırdığını, kendi uygulamalarına eleştirel bakabilme becerisi sağladığını, farklı farklı insanlara davranış konusunda onları geliştirdiğini, toplumu geliştirme konusunda gençlere katkı sunduğu, iletişim becerilerini arttırdığı ve öğrendikleri kuramsal bilgileri uygulama ve geliştirme fırsatı sağladığı sonuçlarına ulaşmıştır. Çelebi'nin araştırma sonuçlarıyla çalışmanın sonuçları birbiriyle paralellik göstermektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin çocuklarda meydana getirdiği değişimleri belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 14'de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin çocukların davranış dengesi kurmalarında yardımcı olduğu, iletişim becerilerini konusunda katkısı olduğu, çocukların günlük yaşamlarında kurdukları diyalogların farklılaştığı, iletişim becerilerinin artmasının da beraberinde kendilerini ifade etme becerisini arttırdığı, bu durumun öz

güven gelişimlerine olumlu yansıdığı, kendini ifade edebilen çocukların da şiddet gösterme eğilimlerinin azaldığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Çelik ve Şahin'in (2013) sporun çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini derledikleri çalışmasında sporun çocukları fiziksel, sosyal ve bilişsel olarak geliştirdiği, çocukların spor ve oyun esnasında iletişim kurma ve davranışlarının dengesi kurma yönüyle çocuklara katkılar sunduğu, oyunun ve sporun çocuklarda öz güven gelişimi sağladığı, öz-benliği geliştirdiği ve duygusal gelişim de sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Çalışmada spor ve oyun teması altında çocuklara çeşitli değerler öğretilmeye çalışıldığından Çelik ve Şahin'in çalışmasından farklı olarak şiddeti başlamadan önleme teması bulunmuştur. Bu temanın da etkinliğin önceden bu konuda yapılandırılmasıyla ilgili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine katılan velilerin motivasyonlarının durumunu belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 15'te gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında, etkinliğin spor temalı olmasından kaynaklı veliler için birleştirici bir unsur olarak işlevinin oluşu, etkinliğin velilerce rekreatif aktivite olarak görüldüğü, diğer öğrenci velileri ile etkinlik sayesinde piknik havasında sosyalleştikleri, yine çocuklarının da birbiriyle gerçek manada sosyalleştiklerini izledikleri ve mutlu oldukları anlaşılmaktadır. Ayrıca etkinlik sayesinde çocuklarını arkadaşlarıyla diyalog kurarken ve spor yaparken gözlemledikleri, çocuklarının yeteneklerini değerlendirdikleri, çocuklarına destek için de etkinliğe katıldıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

Gülay ve Mirzeoğlu (2012) çalışmasında, çocukları spor yapan ailelerin psikolojik kazanımlarını incelemiştir. Spor olgusunun spor yapan çocuklarla beraber çocuklarını izleyen ailelerine de birçok katkıları olduğunu ifade etmektedir. Özellikle takım sporlarında, velilerin çocuklarının performanslarından, birbirleriyle rekabetlerinden etkilendiklerini ifade etmektedir. Ayrıca gerek antrenmanda gerekse maç esnasında aynı ortamı sıklıkla paylaşan velilerin birçok yorumu dikkatle dinlediğini ve kendilerinin de birçok kere yorumlarda bulunduğunu, oyuncuların performanslarını gördüğü ve yapılan yorumların genelde bu performanslar üzerine olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca saha içerisinde antrenman veya maç yapan oyuncuları izlerken velilerinde birbiriyle tanıştığını, iyi vakit geçirdiklerini, çocuklarının performansları hakkında yorum yaptıklarını, birbirleriyle karşılaştırma yaptıklarını, çocuklarına destek olmak, benlik saygılarını geliştirmek adına çocuklarını izlemeye geldiklerini ifade etmektedir. Gülay ve Mirzeoğlu'nun araştırma sonuçlarıyla çalışmadaki bulgular birbiriyle paralellik göstermektedir.

Son olarak araştırma kapsamında öğrenci velilerinin, Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğinin planlayıcı ve uygulayanlardan taleplerini belirlemeye yönelik olarak yöneltilen soruya verilen cevaplara ilişkin kod ve temalar bulgular kısmında yer alan Tablo 21’de gösterilmiştir. Bu tabloya bakıldığında velilerin, birçok faydası olan bu etkinliğin devletçe desteklenerek yaygınlaştırılması ve tüm çocukların faydalanacağı bir etkinlik haline dönüştürülmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmada uygulayıcılar ve veliler yönünden birçok sonuca ulaşıldığı görülmektedir.

6. 1. Sonuçlar

Uygulayıcılar Yönünden

Araştırma sonucunda uygulayıcılar yönünden günümüzde çocukların hareketsiz bir yaşantı sürdürdükleri, teknolojik cihazlarla evlerde eğlenmeyi tercih ettikleri ve bu durumun fiziksel, sosyal, psikolojik olumsuz etkileri olduğu ve fiziksel, sosyal ve psikolojik hareketsizliğin yine çocuklarda hastalıklara neden olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin çocuklara ahlaki gelişim, duygusal gelişim, duygudaşlık kurma becerisi, spor kültürü, iş birliği becerisi kazandırma, ortak hareket edebilme, kişilik ve karakter gelişimi sağlama, spordan haz duyma, sosyalleşme, yardımseverlik aşılama, beceri öğrenimi kazandırma, zararlı alışkanlıklardan koruma ve cinsiyet eşitliğini öğretme gibi katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin işlevini yerine getirdiği, tüm paydaşları mutlu ettiği, pozitif atmosfer sağladığı ve sporun özellikle futbolun eğlenceli bir aktivite olduğu yönünde deneyimler elde etmelerini sağladığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin değerler eğitimi için değiştirilmiş kararlarına çocukların olumlu tepkiler verdiği, saygılı rekabeti öğrettiği, dürüstlüğü öğrettiği, olumsuz davranışı dönüştürerek çocuklara doğru davranışı öğrettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin çocuklara ahlaki değerleri eğlenerek öğrettiği, çocuklarla birlikte ailelerinin ve etkinlik dahilinde olan tüm paydaşların keyifli vakit geçirdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinlikte görev alan uygulayıcıların etkinlikte gönüllü görev aldıkları ve toplumu olumlu yönde değiştirmek için sorumluluk aldıkları sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliği amacının spor yoluyla değerler eğitimi olduğu, tüm katılımcıların bu konuda hemfikir olduğu ve etkinliğin amacını gerçekleştirdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinlikte uygulanan kurallara çocukların hızlı adapte olduğu, yapılandırılan kurallara uyum sağladıkları, etkinlik sürecinde birbirlerinden etkilenecek

çok şey öğrendikleri ve birbirlerini olumlu davranışa teşvik ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda günümüzde oynanan futbolun şiddet içerdiği ve şiddeti pekiştirdiği, haksız avantajları normalleştirdiği, çocukları haksızlığı ve şiddeti çoğunlukla televizyondan öğrendikleri, sarı ve kırmızı kart cezalarının şiddeti yüceltmesinin çocukları olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin insanları iyi ahlak ve sosyal olarak geliştirerek topluma katkı yaptığı, sporda öğrenilen ahlaki davranışların sosyal yaşantıya transfer olduğu, kültürel aktarım yoluyla da diğer nesillere aktarılacağına öngörüldüğü sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinlikte uygulayıcı olarak gönüllü görev alanlara engelli veya özel eğitime ihtiyacı olan çocuklara nasıl davranmaları gerektiği konularında katkıları olduğu, etkinlikte görev almaktan mutlu oldukları, velilerle ve öğrencilerle etkinlik sayesinde iletişim halinde oldukları ve mevcut bilgilerini bu eğitim sayesinde tazeledikleri sonucuna ulaşılmaktadır.

Veliler Yönünden

Araştırma sonucunda etkinliğin çocukların iletişim becerilerini arttırdığı, davranış dengesi kurma konusunda katkıları olduğu, öz güven gelişimi sağladığı ve şiddeti önleme konusunda çocuklara katkıları olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda velilerin etkinliğe katılım motivasyonlarının çocuğunun yeteneklerini izlemek, sosyalleşmek, rekreasyon ve çocuklarına destek olmak olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin çocuklara kişilik gelişimi, sosyal gelişim, sportmenlik davranışı kazandırma, ahlaki değerleri öğretme, rakibe ve rekabete saygı, insani değerleri anlama, paylaşma, duygusal gelişim, duygudaşlık kurma yönünden katkıları olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda futbolun günümüzdeki durumunun velilerde ve çocuklarda şiddet ile özdeşleştirildiği, haksızlığın ön plana çıkarıldığı, bu durumun futbola karşı bir ön yargı oluşmasına neden olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin amacının spor kültürü oluşturma, özgürce hareket sağlama, fazla enerjiyi harcama, ekran bağımlılığını azaltma, olumlu davranışları yapılandırma, çevre duyarlılığı kazandırma, eğlence, çocukları kötü alışkanlıklardan koruma, yetenek seçimi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin toplumu kültür olarak geliştirdiği, topluma cinsiyet eşitliğinin, toplumsal değerlere uyumun önemini öğrettiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda etkinliğin velilere ve çocuklara sporu sevdirdiği, futbola ilgi duymalarını sağladığı, kuralları öğrenme konusunda merak uyandırdığı, futbola karşı ön yargıları yıkarak olumlu tutum kazandırdığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Araştırma sonucunda velilerin etkinlikle ilgili yaygınlaştırma taleplerinin olduğu, çocukları bu denli faydası olan etkinliğin devlet ve belediyeler tarafından desteklenerek tüm ülkeye yayılması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

6. 2. Öneriler

Bu bölümde araştırma sonuçları dikkate alınarak çeşitli öneriler sunulmuştur.

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Dayalı Öneriler

- Araştırma Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Etkinliğine katılan öğrenci velileri ve etkinlikte uygulayıcı olarak görev alanlarla yapılmıştır. Etkinlik çocuklar üzerinde uygulandığından çocuklardan da görüş alınabilir.
- Elde edilen bulgular kapsamında etkinliğin yaygınlaştırılması ile ilgili bir planlama yapılabilir.
- Etkinliğin uygulama süreci ve değişimleri hakkında spor ile ilgili tüm kurumlara, spor kulüplerine çeşitli eğitim ve uygulama dersleri verilebilir.
- Etkinliğin sürecine başkaca değerleri pekiştirmek için eklemeler yapılarak sonuçları karşılaştırılabilir.
- Etkinliğin basın-yayın organlarıyla tanıtımı yapılarak yayılması ve desteklenmesi sağlanabilir.
- Profesyonel bir yönetim kadrosu kurularak eğitim haricindeki iş ve işlemlerin daha profesyonel yürütmesi sağlanabilir.

6. 2. 2. İleride Yapılabilecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Okullarda çocuklara yönelik daha pratik, yapılandırılmış uygulamalarla ilgili bir çalışma yapılabilir.
- Öğretmenlerin okullarda olumlu değerleri nasıl fark edip ödüllendirebileceği ile ilgili bir çalışma yapılabilir.
- Bu ve benzer etkinlik önerileri ve nasıl yapılabileceği konusunda çalışmalar yapılabilir.
- Etkinliğin ülkeye yayılma aşamasıyla ilgili bir plan oluşturu çalışması yapılabilir.

- Bu ve benzer etkinliklerde çocuklardan veri toplamak için hikâyelerle veri toplama konusunda çalışmalar yapılabilir.
- Sokakta, okulda ahlaki değer uygulamaları yapılabilecek alanlar belirlenip farkındalık yaratma ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Acet, M. (2001). *Futbol seyircisini fanatik ve saldırgan olmaya yönelten sosyal faktörler* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Atçı, D., Yenipınar, U. ve Unur, K. (2014). Gönüllü olma nedenleri: Mersin 2013 -XVII. Akdeniz Oyunları Örneği. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 11(3), 42-56.
- Ayan S. (2006). Şiddet ve fanatizm. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(2), 191-209.
- Aydın, E., H. (2019). *İlköğretim ve lise düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin; sporda şiddet ve istenmeyen davranışlara karşı görüşlerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Balçıkanlı, G. ve Yıldırım, İ. (2011). Profesyonel futbolcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 49-56.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 231-274.
- Biçer, T. (1994). *Spor yönetimi organizasyonu, ekonomik birim olarak spor işletmeleri ve uygulamadan örnek* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Birinci, R. (2019). *Spor yapan ve yapmayan bireylerin benlik saygısı ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Bulgu, N. (2005). Sporda şiddet ve alt-kültür. *Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 229-250.
- Butler, L. F. (2000). Fair Play: Respect for all. *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 71(2), 32-35.
- Can, Ş. (2005). Öğretme-öğrenmede ipuçları ve pekiştireçlerin rolü. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(14), 97-109.
- Cecchini, J. A., Montero, J., Alonso, A., Izquierdo, M. and Contreras, O. (2007). Effects of personal and social responsibility on Fair Play in sports and self-control in school-aged youths. *European Journal of Sport Science*, 7(4), 203-211.
- Ceylan, D. (2012). *BESYO öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin incelenmesi* (Mezuniyet tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Çanakkale.

- Civil, T. (2007). *Ortaöğretim kurumlarında ders dışı sportif etkinliklere katılan öğrencilerin sosyo-ekonomik yapılarının araştırılması: Giresun ve Trabzon ili örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Civil, T. (2019). *Tip 1 diyabetli bireylerin ve ebeveynlerinin fiziksel aktivite ile ilgili görüşlerinin ve fiziksel aktivitenin glisemik kontrol üzerine etkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri* (M. Bütün ve S. B. Demir, Çev.) Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Çamlıyer, H. (1997). *Çocuk hareket eğitimi ve oyun*. İzmir: Can Ofset Yayıncılık.
- Çavdar, E., Balçıkanlı, G., Kaya, M. (2019). Okul sporlarında alınan disiplin cezaları ve nedenlerinin Fair Play çerçevesinde incelenmesi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 24(3), 143-154.
- Çelebi, M. (2016). Eğitimde rekreasyon program uygulamaları: Topluma hizmet uygulamalarında yaşayarak öğrenme. *International Journal of Social Science Research*, 5(1), 33-44.
- Çelik, A. ve Şahin, M. (2013). Spor ve çocuk gelişimi. *The Journal of Academic Social Science Studies JASSS-International Journal of Social Science*, 6(1), 467-478.
- Demirci, E. ve Karaatlı, M. (2019). Ülkelerin gelişmişlik seviyelerinin tahmininde kullanılan sınıflandırma algoritmalarının karşılaştırılması. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(3), 703-714.
- Demirhan, G. (2003). Kültür, eğitim, felsefe ve spor eğitimi ilişkisi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 92-103.
- Dervent, F. (2007). *Lise öğrencilerinin saldırganlık düzeyleri ve sportif aktivitelere katılma ilişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Deveci, H., Karadağ, R. ve Yılmaz, F. (2008). İlköğretim öğrencilerinin şiddet algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(24), 351-368.
- Doğan, B., Moralı, S., Kazak, F. Z. ve Tok, S. (2002). Bireylerin spora katılım, cinsiyet ve sürekli kaygı düzeylerine göre saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Performans Dergisi*, 8(8), 1-13.
- Ekici, S., Bayrakdar, A. ve Uğur, A., O. (2009). Ortaöğretim kurumlarındaki yöneticilerin ve öğrencilerin ders dışı etkinliklere bakış açılarının incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 431-444.
- Erdal, R. (2017). Olimpizm amaçlarının uygulanabilirliğinin yaşam kalitesi açısından incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 51-59.
- Eroğlu, S. E. (2009). *Saldırganlık davranışının boyutları ve ilişkili olduğu faktörler: Lise ve üniversite öğrencileri üzerine karşılaştırmalı bir çalışma* (Yayınlanmamış doktora tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Fişekçioğlu, İ.B., Özdağ, S., Duman, S. ve Atalay, A. (2010). Futbolda şiddet ve yasal karşı tedbirler. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1309-1336.
- Gibbons, S. L., Ebbeck, V. and Weiss, M. R. (1995). Fair Play for kids: Effects on the moral development of children in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 66(3), 247-255.
- Girginer, N. ve Cavdar, S. (2006). Üniversite öğrencilerinin sporda şiddet konusuna yaklaşımları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ogusbd/issue/10989/131513> adresinden 2 Mayıs 2020 tarihinde erişilmiştir.
- Gök, M. (2009). *Aile içi şiddet ve öfke ifade tarzları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Gülay, O. ve Mirzeoğlu, A. (2018). Çocukları spor yapan ailelerin psikolojik kazanımlarının çeşitli değişkenlere göre karşılaştırılması. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(1-4), 13-24.
- Gürpınar, B. ve Güven, Ö. (2011). Futbol hakemlerinin karşılaştıkları sportmenlik dışı davranışların incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(1), 7-14.
- Güven, P. ve Öncü, E. (2006). Beden eğitimi ve spora katılımı aile faktörü. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 10(10), 81-90.
- Güzel, P. (2007). *Uluslararası spor organizasyonlarının olimpiik eğitimin yaygınlaştırılması ile ilgili etkileri: 23. Üniversite yaz oyunları* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Celal Bayar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Güzel, P. ve Özbey, S. (2009). Olimpiik eğitim programlarına genel bakış: "IOC 46. uluslararası genç katılımcılar oturumu, Olympia". *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 887-898.
- Hassandra, M., Goudas, M., Hatzigeorgiadis, A. and Theodorakis, Y. (2007). A Fair Play intervention program in school olympic education. *European Journal of Psychology of Education*. 22(2), 99-114.
- Hekim, M. (2015). Çocukluk çağı obezitesinin önlenmesinde fiziksel aktivite ve sporun önemi. *Journal of International Social Research*, 8(37), 1102-1106.
- İnan, M., Dervent, F. ve Karadağ, B. (2019). Spor paydaşlarının Fair Play kavramına ilişkin metaforik algıları. *Spor Bilimleri Dergisi*, 30(2), 85-95.
- Kaplan, Y. ve Çetinkaya, G. (2015). Spor yoluyla toplumsallaşma-yeniden toplumsallaşma süreci. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(2), 120-125.
- Kılıç, M. (2019). Sosyolojik açıdan sporda şiddet olgusu: Bütüncül bir bakış. *Muhakeme Dergisi*, 2(1), 83-98.

- Kılınç, E. ve Murat, M. (2012). Genel lise 9. sınıf öğrencilerinin bazı değişkenlere ve sürekli kaygı düzeylerine göre saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(3), 835-853.
- Kırbaş, Ş., Taşmektepligil, Y. ve Üstün, A. (2007). Ortaöğretimde gençleri şiddete yönelten nedenler ve şiddeti engellemede spor aktivitelerinin rolünün incelenmesi: Amasya ili örneği. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 177-185.
- Koç, Y. (2017). Beden eğitimi dersinde sportmenlik davranışı kazandırmaya yönelik uygulama önerisi: Küçüklerin oyununda centilmenliğin yapılandırılması (KOCY). *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 212-227.
- Marshall, C. and Rossman, G. B. (2014). *Designing qualitative research*. New York: Sage.
- Majauskiene, D., Sukys, S. and Lisinskiene, A. (2011). Spread of knowledge on Olympism in school applying the integrated programme of olympic education. *Ugdymas, Küno Kultūra, Sportas*, 1(80), 42-48.
- Mustafaoğlu, R., Zirek, E., Yasacı, Z. ve Razak Özdiñler, A. (2018). Dijital teknoloji kullanımının çocukların gelişimi ve sağlığı üzerine olumsuz etkileri. *Addicta: The Turkish Journal on Addiction*, 5(1), 227-247.
- Muslu, M. ve Gökçay, G. (2019). Teknoloji bağımlısı çocuklarda obeziteye neden olan risk faktörleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 8(2), 72-79.
- Mutz, M. and Baur, J. (2009). The role of sports for violence prevention: Sport club participation and violent behaviour among adolescents. *International Journal of Sport Policy*, 1(3), 305-321.
- Özbey, S. ve Güzel, P. (2009). Uzun dönemli olimpiik eğitim programlarının incelenmesi. *Spor Bilimleri Dergisi*, 20(4), 117-131.
- Öztürk-Kuter, F. ve Kuter, M. (2012). Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 3(6), 75-94.
- Pehlivan, M. (2012). *Uluslararası olimpiik akademide (IOA) verilen eğitimlerin Olimpizm'i yaygınlaştırma çalışmalarına katkısı: Türkiye açısından bir inceleme* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Pehlivan, Z. (2009). Spora katılan çocuklara yönelik ailelerin beklentileri, çocuklarda gözlenen davranış değişimleri ve spora katılımın önündeki engeller. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(2), 69-76.
- Pehlivan, Z. ve Konukman, F. (2004). Fair Play kavramının geliştirilmesinde okul sporunun yeri ve önemi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(2), 49-53.
- Peltekoğlu, F., B. (1993). Halkla ilişkiler ve sosyal sorumluluk. *Marmara İletişim Dergisi*, 2(1), 179-191.

- Sezen-Balçıkanlı, G. (2016). Yarışma sporlarının ahlaksal amacı. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 47-51.
- Sezen, G. (2003). *Profesyonel ve amatör futbolcuların Fair Play anlayışları üzerine bir araştırma* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Teetzel, S. J. (2012). Optimizing olympic education: A comprehensive approach to understanding and teaching the philosophy of Olympism. *Educational Review*, 64(3), 317-332.
- Teke, E. (2018). *Sporcuların kişilik özelliklerinin Fair Play davranışına etkisinin incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Tel, M. (2016). Türk toplum yaşantısında Fair Play. *International Journal of Sport Culture and Science*, 2(1), 694-704.
- Sabancı, A. (2016). Eğitim-temel kavramlar. E. Toprakçı (Ed.), *Eğitbilim - Pedandragoji* içinde (s.11-38). Ankara: Ütopya.
- Türkmen, M., Yıldız, K. ve Zekiöğlu, A. (2013). Sosyolojik açıdan sporda şiddet ve çirkin tezahüratın nedenlerinin araştırılması: Manisaspor taraftarları örneği. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 8(2), 15-34.
- Ulusoy, O. (2008). *Ergenlerde bilişim teknolojileri kullanımı ve saldırganlık ilişkisi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Veziroğlu, A. (2019). *Ortaöğretim düzeyi spor yapan ve yapmayan öğrencilerin problem çözme ve saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişki: Şırnak ili örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Vural, Ö., Eler, S. ve Güzel, N. (2010). Masa başı çalışanlarda fiziksel aktivite düzeyi ve yaşam kalitesi ilişkisi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(2), 69-75.
- Yetim, A. (2000). Sporun sosyal görünümü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 63-72.
- Yıldıran, İ. (2004). Fair Play: Kapsamı, Türkiye'deki görünümü ve geliştirme perspektifleri. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(4), 3-16.
- Yıldıran, İ. (2005). Fair Play eğitiminde beden eğitiminin rolü. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10(1), 3-16.
- Yıldıran, İ. (2011). Fair Play: Etimolojik, semantik ve tarihsel bir bakış. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 3-18.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yıldırım, İ. ve Demir, S. (2014). Oyunlaştırma ve eğitim. *International Journal of Human Sciences*, 11(1), 655-670.
- Yin, R. K. (2014). *Case study research: Designs and methods* (5th ed.). Los Angeles: Sage.
- Ziyagil, M., Bilir, P., Çekin, R. ve Temur, C. (2012). Sporda şiddetin sebepleri ve çözüm önerileri. *Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-14.
- URL-1, <https://olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Faaliyetlerimiz/Fair-Play/28/1> Fair Play. 05 Mayıs 2020.
- URL-2, <https://www.olympic.org/the-ioc/promote-olympism> Olimpizm. 05 Mayıs 2020.
- URL-3, <https://sozluk.gov.tr/> Futbol. 9 Mayıs 2020.
- URL-4, <https://sozluk.gov.tr/> Davranış. 9 Mayıs 2020.
- URL-5, <https://sozluk.gov.tr/> Kültür. 9 Mayıs 2020.
- URL-6, <https://olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Faaliyetlerimiz/Fair-Play/28/1> Fair Play Tarihi. 9 Mayıs 2020.
- URL-7, <https://olimpiyatkomitesi.org.tr/Odullerimiz> Sporda Fair Play Ödülleri. 9 Mayıs 2020.
- URL-8, <https://olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Faaliyetlerimiz/Fair-Play/72/1> Dünyada Fair Play Ödülü Kazanan Türkler. 09.05.2020.
- URL-9, <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Hakkimizda/Biz-Kimiz/8/1> Olimpizm. 09.05.2020.
- URL-10, <http://www.sporbilim.com/sayfa.asp?mdl=haber¶m=24> Uluslararası Olimpiyat Komitesi. 09.05.2020.
- URL-11, <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Hakkimizda/Tarihce/46/1> TMOK. 09.05.2020.
- URL-12, <https://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Detay/Etkinlikler/Spor-Kulturu-ve-Olimpik-Egitim/14/1> Olimpik Eğitim Projesi. 09.05.2020.
- URL-13, <https://www.fanatik.com.tr/amp/tarihe-gecmis-siddet-olaylari-haber-fotograf-153208> Tarihe Geçmiş Şiddet Olayları. 09.05.2020.
- URL-14, <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/fiziksel-aktivite/fiziksel-aktivite1.html> Fiziksel Aktivite. 09.05.2020.

8. EKLER

Ek. 1. Etik Kurul Onayı

T.C.
TRABZON ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 81614018-000-E.100
Konu : Etik Kurul Belgesi

11.03.2020

Sayın; Seçkin YILDIZ

"Herkes İçin Futbolda Mavi Kart Modeli Uygulamasının Paydaş Görüşleriyle İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezi çalışmanız için gerekli olan Etik Kurul incelemesi Üniversitemizin Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu tarafından yapılmış olup, çalışmanıza onay verilmiştir.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Atilla ÇİMER
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek : Tutanak

Ek.2. Uygulama Süreci ile İlgili Fotoğraflar

Ek.2.'nin devamı

Ek.2.'nin devamı

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

1986 yılında İstanbul'un Üsküdar ilçesinde doğdu. Sırasıyla Ahmet Yavuz İlkokulu, Atatürk Ortaokulu, Ümraniye Lisesi'nde okudu. 2005 yılında Marmara Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksek Okulu Spor Yöneticiliği Bölümünü kazandı. 2009 yılında mezun oldu. 2010 yılında askerlik hizmetini tamamlayarak döndü ve aynı yıl polis eğitim merkezinde eğitim alarak polis olarak İstanbul Çevik Kuvvet Şube Müdürlüğünde göreve başladı. 2018 yılı kasım ayında Trabzon Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalında Yüksek Lisansa başladı. Halen Rize'nin Fındıklı ilçesinde polis memuru olarak görev yapmaktadır.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Boğaziçi Mahallesi, Prof. Dr. Salih Özbay Caddesi, Aydınkent Sitesi, B Blok, D.1, Arhavi/Artvin.

E-posta : seckinyildizktu@gmail.com